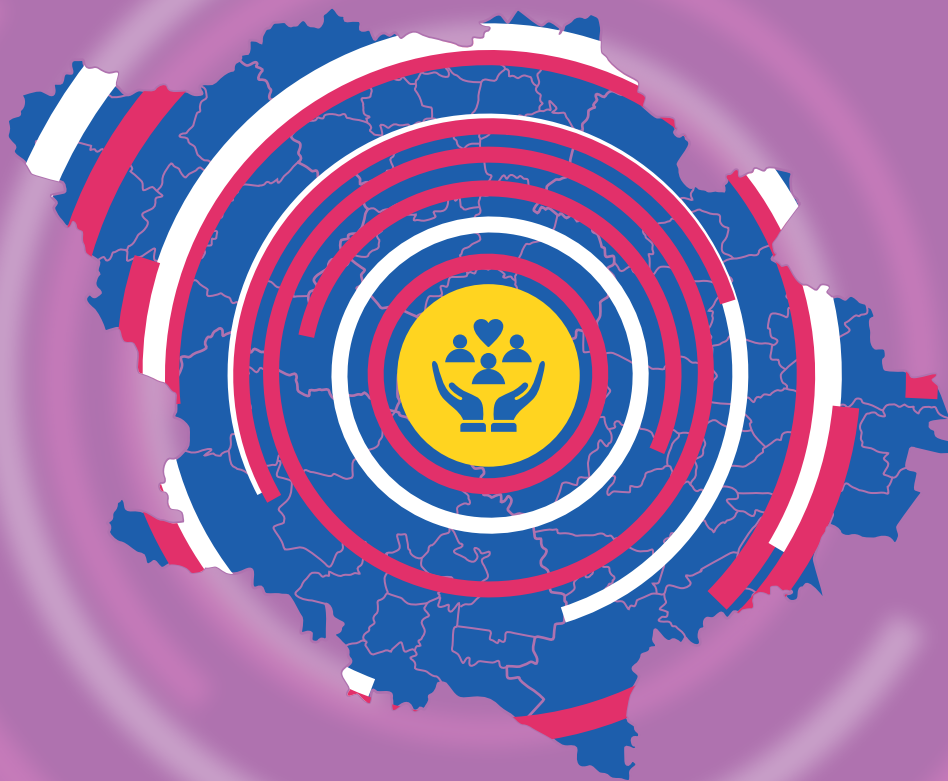

АНАЛІЗ

СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Цей посібник підготовлено за результатами дослідження, проведеного Громадською організацією «Ліга соціальних працівників України» у межах пілотної ініціативи Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні «Удосконалення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в шести цільових областях проєкту шляхом проведення аналізу стану організації та надання соціальних послуг у територіальних громадах цих регіонів, ідентифікації надавачів і визначення потреб задля цифровізації процесів» за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої в межах проєкту «EU4Recovery — Розширення можливостей громад в Україні».

Думки, зауваження, висновки або рекомендації, викладені у цьому посібнику, належать авторам / спікерам і не обов'язково відображають погляди UNDP, ООН, Європейського Союзу та/або інших міжнародних партнерів.

Авторки-упорядниці:

Світлана Толстоухова — кандидатка педагогічних наук, заслужена працівниця соціальної сфери, експертка проєкту, аналітикиня з державного / муніципального адміністрування та соціальної роботи;

Ірина Пінчук — кандидатка педагогічних наук, заслужена працівниця соціальної сфери, експертка проєкту, аналітикиня з державного / муніципального адміністрування та соціальної роботи;

Наталія Виниченко — експертка проєкту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді;к

Вікторія Галайдюк — докторка філософії (PhD) у галузі державного управління, експертка проєкту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді;

Оксана Стефанова — кандидатка наук з державного управління, експертка проєкту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді;

Ірина Сергієнко — експертка проєкту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді;

Валерія Вішталюк — редакторка, магістриня соціальної роботи.

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИЙ СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
<u>РОЗДІЛ 1.</u> Стан організації та надання соціальних послуг (за результатами кабінетного аналізу)	9
1.1. Профіль Полтавської області	10
1.2. Соціально-демографічна характеристика населення області	14
1.3. Характеристика програмних документів щодо розвитку соціальних послуг у громадах області. Соціальні проблеми громад і чинники, які їх обумовлюють	27
1.4. Стан організації системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг у громадах відповідно до вимог чинного законодавства	33
1.5. Аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у громадах	52
1.6. Характеристика кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях	84
1.7. Інформування та комунікація з населенням громад	100
1.8. Стан проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах	105
<u>РОЗДІЛ 2.</u> Рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, які надаються у відповідь на кризу та згідно з потребами ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи й розвиток системи надання соціальних послуг для області загалом з урахуванням потреб жителів 60 ТГ області	111

СПИСОК УМОВНИЙ СКОРОЧЕНЬ

ВПО	внутрішньо переміщені особи
------------	-----------------------------

ГУ Нацсоцслужби	Головне управління Національної соціальної сервісної служби України в Чернігівській області
------------------------	---

ДБН	державні будівельні норми
------------	---------------------------

КМУ	Кабінет Міністрів України
------------	---------------------------

КУ	комунальна установа
-----------	---------------------

Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
-----------------------	--

МЦСС	міський центр соціальних служб
-------------	--------------------------------

Нацсоцслужба	Національна соціальна сервісна служба України
---------------------	---

ОДА	обласна державна адміністрація
------------	--------------------------------

ТГ	територіальна громада
-----------	-----------------------

ТЦСО	територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
-------------	---

ФСР	фахівець із соціальної роботи
------------	-------------------------------

ЦНАП	центр надання адміністративних послуг
-------------	---------------------------------------

ЦНСП	центр надання соціальних послуг
-------------	---------------------------------

ВСТУП

В Україні закладені конституційні засади місцевого самоврядування, ратифікована Європейську хартію місцевого самоврядування, ухвалена низка нормативно-правових актів, які створюють правові й фінансові основи діяльності органів місцевого самоврядування.¹

Концепція реформування місцевого самоврядування й територіальних органів виконавчої влади в Україні передбачає передавання більшості повноважень, зокрема із планування політики регіонального розвитку, до компетенції регіональних органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування.

Отже, у контексті децентралізації питання щодо планування та впровадження заходів із соціального захисту населення регіону, зокрема організації та надання соціальних послуг населенню як складової політики регіонального розвитку, стали одним із пріоритетних завдань місцевих органів виконавчої влади.

Але на шляху переходу до децентралізованої моделі територіально громади (далі — ТГ) потребують підтримки, зокрема і в розбудові базової інституційної спроможності, плануванні, організації, адмініструванні, моніторингу та оцінки якості соціальних послуг.

Методологія

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Полтавській області (далі — Аналіз) проводили в період з 1 жовтня до 10 листопада 2023 року.

Аналіз підготовлений для представлення результатів стану організації та надання соціальних послуг у Полтавській області, ідентифікації надавачів і визначення потреб задля цифровізації процесів і подальшого розроблення рекомендацій, спрямованих на вдосконалення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для задоволення потреб, зниження рівня незадоволеного попиту на соціальні послуги для Полтавської області загалом (з урахуванням потреб жителів 60 ТГ Полтавської області).

Для реалізації мети Аналізу були визначені такі взаємопов'язані завдання:

- аналіз стану надання соціальних послуг жителям Полтавської області та відповідності організаційної структури ТГ із питань соціального захисту населення системі надання соціальних послуг до вимог чинного законодавства шляхом аналізу документів, даних із відкритих джерел, Google-опитувань щодо організації та надання соціальних послуг у регіоні та в 60 ТГ Полтавської області;
- створення регіональних робочих груп для планування та розвитку системи надання соціальних послуг у Полтавській області. Під час формування складу робочої групи враховані принципи партисипативності й гендерної рівності;
- підготовка рекомендацій щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, які надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи й розвиток системи надання соціальних послуг для Полтавської області загалом (з урахуванням потреб жителів 60 ТГ Полтавської області).

¹ Конвенція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р)

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Полтавській області здійснено з використанням методу кабінетного аналізу (кабінетного дослідження), шляхом пошуку, систематизації, узагальнення та аналізу інформації з відкритих джерел:

- наявних статистичних даних;
- нормативно-правових актів, програмних документів соціального розвитку;
- соціального паспорту ТГ із соціально-демографічними даними;
- структури та штатного нормативу надавачів соціальних послуг;
- розпоряджень / наказів щодо створення та роботи робочих груп;
- звітів про результати проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг;
- місцевих бюджетів у частині фінансування системи соціального захисту населення, зокрема соціальної роботи та надання соціальних послуг;
- внутрішніх документів надавача соціальних послуг (положення, посадових інструкцій, розпорядчих документів, які регламентують навантаження на працівників надавачів соціальних послуг);
- аналітичних документів (звітів про результати проведення визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / ТГ у соціальних послугах (за наявності));
- розпоряджень / наказів, які стосуються створення та роботи робочої групи;
- інтернет-ресурсів профільних органів центральної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування;
- матеріалів неурядових організацій, публікацій у медіа;
- відповідей на запити щодо досліджуваної проблематики тощо.

Для отримання необхідних даних розробили та надіслали до органів місцевої влади й органів місцевого самоврядування 12 форм (запитів) на отримання інформації для проведення кабінетного аналізу (кабінетного дослідження) щодо:

- стану організації та надання соціальних послуг у ТГ — (форма 1);
- соціально-демографічної характеристики області (ТГ) — (форма 1);
- соціально-демографічної характеристики (область) — (форма 2.1);
- стану забезпечення базовими й іншими соціальними послугами (ТГ) — (форма 3);
- стану забезпечення базовими й іншими соціальними послугами (область) — (форма 3.1);
- стану фінансування сфери соціальних послуг (громада) — (форма 4);
- стану фінансування сфери соціальних послуг (область) — (форма 4.1);
- надавачів соціальних послуг — (форма 5);
- стану виконання повноважень регіонального структурного підрозділу соціального захисту населення у сфері надання соціальних послуг, проведення соціальної роботи — (форма 6);
- діяльності Головного управління Національної соціальної сервісної служби України в Чернігівській області (далі — ГУ Нацсоцслужби) — (форма 7);
- діяльності обласної Служби у справах дітей — (форма 8);
- діяльності обласного Центру соціальних служб — (форма 9).

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Полтавській області здійснювали у два етапи.

У межах реалізації **першого етапу** за технічної підтримки Громадської організації «Ліга соціальних працівників України» здійснено збір статистичної інформації, адміністративних даних та аналітичних матеріалів щодо стану надання соціальних послуг жителям Полтавської області загалом та в 60 ТГ Полтавської області.

Під час реалізації другого етапу експерти Громадської організації «Ліга соціальних працівників України» проаналізували стан організації та надання соціальних послуг, зокрема провели аудит й інвентаризацію ресурсів, наявних статистичних даних, нормативно-правових актів, програмних документів соціального розвитку, соціальних паспортів ТГ Чернігівської області з соціально-демографічними даними, звітів про результати проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг, бюджетів фінансування соціальних послуг, внутрішніх документів надавачів соціальних послуг (положення, посадових інструкцій, розпорядчих документів, які регламентують навантаження на працівників — надавачів соціальних послуг), аналітичних документів (звітів про результати проведення визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / ТГ у соціальних послугах (за наявності), розпоряджень / наказів, які стосуються створення та роботи робочої групи, інтернет-ресурсів профільних органів центральної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування, матеріалів неурядових організацій, публікацій у медіа, відповідей на запити щодо досліджуваної проблематики, та підготували аналітичний звіт **«Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Полтавській області»**.

Збір, зберігання та аналіз даних Аналізу базувався на дотриманні етичних стандартів і захисті прав учасників аналізу, на добровільності, анонімності й конфіденційності. Матеріали дослідження не містили персональних даних, які б давали змогу ідентифікувати особу респондента. Респонденти й учасники/-ці дали усну поінформовану згоду на участь у аналізі. Розроблення дослідницького інструментарію, проведення дослідження базувалися на принципах гендерної чуйності й концепті надання гендерно чутливих послуг у Полтавській області.

Для підготовки й узгодження рекомендацій щодо розбудови системи надання соціальних послуг у Чернігівській області створена робоча група з залученням представників зацікавлених сторін спільноти. Кількісний та якісний склад робочої групи затверджений розпорядженням голови Полтавської обласної державної адміністрації.

Структура звіту

Звіт складається із двох Розділів.

Розділ 1 складається з восьми підрозділів, зокрема:

- **у підрозділах 1.1 та 1.2** охарактеризовано профіль Полтавської області та гендерний профіль Полтавської області, проаналізовано й узагальнено дані щодо адміністративно-територіального устрою, соціально-демографічної характеристики Полтавської області й тенденцій у ТГ Полтавської області;
- **у підрозділі 1.3** охарактеризовані програмні документи розвитку ТГ Полтавської області щодо розвитку соціальних послуг у громадах. Проаналізовані соціальні проблеми громад і чинники, які їх обумовлюють;
- **у підрозділі 1.4** охарактеризовані узагальнені дані щодо особливостей управління у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг; охарактеризовані основні підходи до адміністрування надання соціальних послуг; відслідко-

вані практики використання інформаційних технологій та офісних програм для оброблення й передавання документів заявників із питань соціального захисту населення до Центрів надання адміністративних послуг (далі — ЦНАП), ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; проаналізований Порядок визначення потреб населення територіальних громад у соціальних послугах і Порядок міжвідомчої взаємодії та співробітництва у ТГ Полтавської області; визначені механізми залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг у ТГ Полтавської області;

- **у підрозділі 1.5** представлений аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у громадах, охарактеризовані пріоритетні вразливі категорії населення регіонального рівня та рівня ТГ; охарактеризований перелік, обсяг соціальних послуг, які надаються, рівень охоплення ними населення ТГ і їхньої відповідності потребам вразливих категорій населення, визначені наявні й потенційні надавачі соціальних послуг у громадах;
- **у підрозділі 1.6** надана характеристику та проведений аналіз кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях;
- **у підрозділах 1.7 та 1.8** проаналізовані механізми інформування та комунікації з населенням громад, зокрема, особливості законодавчих підстав щодо здійснення виконавчим органам сільських, селищних, міських рад повноваження щодо інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їхнього надання та аналіз стану виконання таких повноважень у 60 ТГ Полтавської області, визначені основні підстави щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у ТГ Полтавської області.

Розділ 2 складається з дев'яти підрозділів й охоплює рекомендовані напрями діяльності, а також заходи щодо підготовки та впровадження інноваційних рішень, спрямованих на підвищення рівня якості, доступності й різноманітності соціальних послуг, які надаються у відповідь на кризу з урахуванням потреб жителів громад, удосконалення соціальної роботи й розвитку системи надання соціальних послуг для регіону загалом (з урахуванням потреб кожної територіальної громади), що дасть змогу забезпечити незадоволений попит жителів територіальних громад на соціальні послуги в майбутньому.

До кожного підрозділу Розділу 1 представлені загальні висновки.

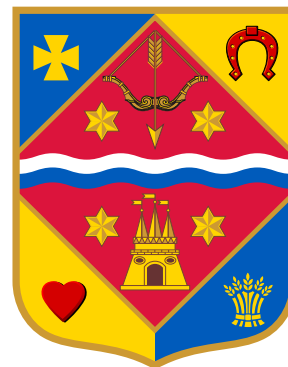
РОЗДІЛ 1.

Стан організації та надання соціальних послуг

(за результатами кабінетного аналізу)

1.1. Профіль Полтавської області

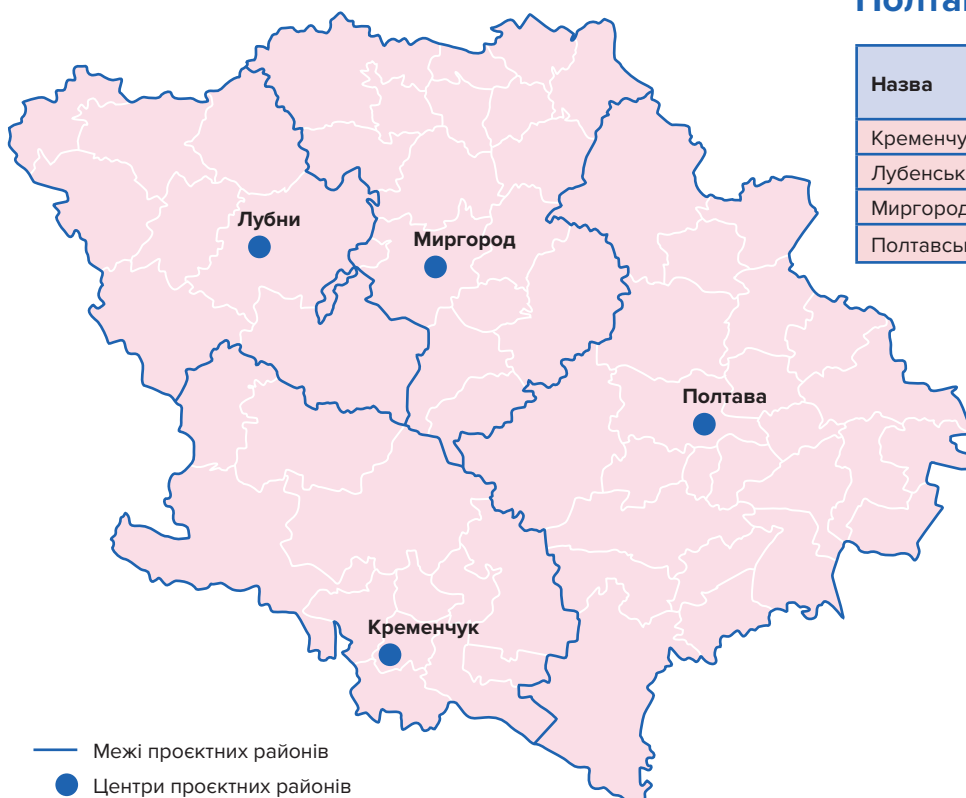
Полтавська область (Полтавщина) — область у центрі України, утворена 22 вересня 1937 року. Розташована в середній частині Лівобережної України й частково на Правобережній Україні. Обласний центр — місто Полтава.

Загальна площа території Полтавської області — 28,7 тис. км². Населення Полтавської області² — 1 311 142 осіб. Жінки складають понад половину населення області — 54,94 % (720 373 особи), чоловічого населення — 45,06 % (590 769). Міського населення — 781 503 особи, сільського — 529 639 осіб.

Адміністративно-територіальний устрій Полтавської області: Полтавська область складається з чотирьох районів згідно з постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів».

Станом на 1 січня 2023 року налічується 60 територіальних громад: міських — 16, селищних — 20, сільських — 24 (див. Табл. 1.1.1). Усього населених пунктів — 1 841.

Полтавська область

Назва	Населення (тис. осіб)
Кременчуцький	388,9
Лубенський	184,4
Миргородський	195,9
Полтавський	575,4

- Межі проектних районів
- Центри проектних районів

2 Головне управління статистики у Полтавській області — Режим доступу: https://www.pl.ukrstat.gov.ua/main/stat_info/demo/demo1.htm

Таблиця 1.1.1. Адміністративно-територіальний устрій Полтавської області

Райони	Усього ТГ у районі	Із них:			Кількість населених пунктів	Кількість населення (тис. осіб)
		Міські	селищні	сільські		
Кременчуцький	12	3	4	5	325	388 890
Лубенський	7	4	3	-	345	184 445
Миргородський	17	4	5	8	425	195 966
Полтавський	24	5	8	11	746	575 425

Демографічні дані щодо кількості старостинських округів, населених пунктів і чисельності населення / жінок наведені в Таблиці 1.1.2.

Таблиця 1.1.2. Демографічні дані в розрізі ТГ

№	Назва громади	Кількість населених пунктів	Кількість населення(осіб)		Кількість старостинських округів
			Усього	Із них: кількість жінок (осіб)	
1.	Білицька селищна ТГ	27	11 184	6 088	6
2.	Білоцерківська сільська ТГ	29	5 8	3 000	5
3.	Великобагачанська селищна ТГ	29	11 300	6 000	6
4.	Великобудищанська сільська ТГ	20	7 074	3 658	7
5.	Великорублівська сільська ТГ	29	4 185	2 172	3
6.	Великосорочинська сільська ТГ	21	7 256	4 047	6
7.	Гадяцька міська ТГ	21	28 200	16 200	2
8.	Глобинська міська ТГ	65	24 800	13 400	19
9.	Гоголівська селищна ТГ	10	5 306	2 789	3
10.	Горішньоплавнівська міська ТГ	15	53 702	28 731	2
11.	Градизька селищна ТГ	28	15 375	8 129	7
12.	Гребінківська міська ТГ	42	20 421	12 012	14
13.	Диканьська селищна ТГ	57	17 884	9 496	10
14.	Драбинівська сільська ТГ	16	3 900	2 000	3
15.	Заводська міська ТГ	11	11 324	Інформація відсутня	
16.	Зіньківська міська ТГ	84	23 860	12 525	16
17.	Кам'янопотоківська сільська ТГ	11	13 152	7 363	0
18.	Карлівська міська ТГ	17	20 292	11 009	4
19.	Кобеляцька міська ТГ	63	26 700	14 7	9
20.	Козельщинська селищна ТГ	63	12 200	6 400	0
21.	Коломацька сільська ТГ	11	4 957	2 631	0
22.	Комишнянська селищна ТГ	35	8 253	3 974	6

№	Назва громади	Кількість населених пунктів	Кількість населення(осіб)		Кількість старостинських округів
			Усього	Із них: кількість жінок (осіб)	
23.	Котелевська селищна ТГ	10	14 400	7 900	3
24.	Краснолуцька сільська ТГ	19	3 719	1 966	4
25.	Кременчуцька міська ТГ	5	220 600	119 500	1
26.	Ланнівська сільська ТГ	11	7 354	3 386	4
27.	Лохвицька міська ТГ	50	22 187	11 819	12
28.	Лубенська міська ТГ	63	67 500	44 500	11
29.	Лютенська сільська ТГ	12	5 030	2 600	3
30.	Мартинівська сільська ТГ	9	3 900	2 100	2
31.	Мачухівська сільська ТГ	27	6 974	3 602	4
32.	Машівська селищна ТГ	21	11 927	6 240	7
33.	Миргородська міська ТГ	37	48 800	26 000	0
34.	Михайлівська сільська ТГ	14	5 980	3 225	6
35.	Нехворощанська сільська ТГ	10	4 935	2 722	2
36.	Новогалещинська селищна ТГ	18	4 631	2 500	3
37.	Новооржицька селищна ТГ	31	9 360	5 800	7
38.	Новосанжарська селищна ТГ	48	23 733	12 953	4
39.	Новоселівська сільська ТГ	34	5 315	2 825	0
40.	Оболонська сільська ТГ	21	5 600	2 900	1
41.	Омельницька сільська ТГ	20	4 838	2 529	3
42.	Опішнянська селищна ТГ	31	8 460	3 869	3
43.	Оржицька селищна ТГ	34	15 200	8 100	15
44.	Петрівсько-Роменська сільська ТГ	10	4 569	2 418	3
45.	Пирятинська міська ТГ	46	29 711	16 638	17
46.	Піщанська сільська ТГ	23	17 372	9 287	6
47.	Полтавська міська ТГ	56	305 539	Інформація відсутня	10
48.	Пришибська сільська ТГ	13	2 947	1 876	2
49.	Решетилівська міська ТГ	85	25 784	13 655	8
50.	Ромоданівська селищна ТГ	7	5 556	3 200	1
51.	Семенівська селищна ТГ	43	17 100	9 900	5
52.	Сенчанська сільська ТГ	23	7 440	3 870	4
53.	Сергіївська сільська ТГ	13	2 553	1 153	2
54.	Скороходівська селищна ТГ	22	8 781	3 985	4
55.	Терешківська сільська ТГ	33	10 911	5 704	2

№	Назва громади	Кількість населених пунктів	Кількість населення(осіб)		Кількість старостинських округів
			Усього	Із них: кількість жінок (осіб)	
56.	Хорольська міська ТГ	93	31 622	18 241	10
57.	Чорнухинська селищна ТГ	37	10 400	5 394	7
58.	Чутівська селищна ТГ	29	12 900	6 900	7
59.	Шишацька селищна ТГ	71	18 900	10 300	13
60.	Щербанівська сільська ТГ	15	17 756	9 232	0

Із приєднанням нових сільських територій у новостворених громадах виникла додаткова потреба в організації та наданні соціальних послуг у сільській місцевості, здебільшого особам старшого віку, особам / дітям з інвалідністю, сім'ям у складних життєвих обставинах. У шести територіальних громадах **старостинські округи не створювалися**, хоча до їхнього складу входять від 11 до 63 населених пунктів. Отже, у цих громадах відсутні посади старости, а також не створювалися віддалені робочі місця, на яких би працювали фахівці з соціальної роботи.

Також варто зазначити, що 18 із 60 громад є **малочисельними**, тобто з кількістю жителів менше ніж шість тис. осіб.

У складі області **16 міст**, з яких шість — Гадяч, Горішні Плавні, Кременчук, Лубни, Миргород і Полтава — обласного підпорядкування (див. Табл.1.1.3) і 10 міст районного значення: Глобине, Гребінка, Зіньків, Карлівка, Кобеляки, Лохвиця, Пирятин, Хорол, Заводське, Решетилівка.

Полтавська область займає друге місце в Україні за кількістю сільських населених пунктів, з 1 841 населених пунктів — 1 805 сільських.

Таблиця 1.1.3. Найбільші населені пункти

Міста обласного значення	Територія, тис. км ²	Райони	Міста	
			Усього	Зокрема обласного значення
Полтавська область	28 750,68	4	16	6
м. Полтава	103,81			1
м. Гадяч	18,28			1
м. Горішні Плавні	173,87			1
м. Кременчук	95,86			1
м. Лубни	30,55			1
м. Миргород	28,97			1

Державна виконавча влада в області представлена Полтавською обласною державною адміністрацією (далі — ОДА), самоврядування — Полтавською обласною радою.

Поштові реквізити Полтавської обласної державної адміністрації та Полтавської обласної ради: вулиця Соборності, будинок 45, м. Полтава, 36014.

1.2. Соціально-демографічна характеристика населення області

Відповідно до Закону України від 17 січня 2019 року № 2761-VIII «Про соціальні послуги» до повноважень рад територіальних громад належить низка завдань, зокрема визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах, здійснення заходів для виявлення вразливих груп населення й осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах тощо.

Місцеві органи соціального захисту населення щороку мають здійснювати визначення потреб населення у соціальних послугах для планування заходів щодо їх надання на короткостроковий період шляхом збору, узагальнення та аналізу даних за відповідними формами (пункт 1 розділу III наказу Міністерства соціальної політики від 19 квітня 2023 року № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах»). Також один раз на три роки у період з 1 січня до 15 червня, ТГ варто здійснювати збирання, узагальнення та аналіз даних щодо соціально-демографічної ситуації у територіальній громаді та кількості осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення за відповідною формою (пункт 1 розділу II цього наказу). Ці дані в розрізі старостинських округів із гендерно дезаггегованими даними можуть міститися в загальному Паспорті або Соціальному паспорті ТГ.

Паспорт громади має систематизувати дані, які характеризують актуальну інформацію про ресурси й соціальні особливості громади, адміністративно-територіальний устрій, демографічний стан, гендерні аспекти, рівень зайнятості / безробіття, інфраструктури, житлово-комунальне господарство, громадські й релігійні організації, місцеве самоврядування та бюджет, а також ризики, з якими стикаються жителі громади.

Ці документи є дієвими інструментами для якісного планування розвитку громади й соціальних послуг, розв'язання проблемних питань, залучення інвесторів, грантодавців, донорів. Паспорт затверджується розпорядчим документом і розміщується на офіційному сайті громади.

Джерелом аналізу соціально-демографічних даних населення Полтавської області стали отримані від громад 59 Анкет (Google-опитування) (окрім Заводської міської територіальної громади) і 59 заповнених форм № 2 (окрім Семенівської міської територіальної громади) за підписами керівників громад Полтавської області.

Узагальнену інформацію³ для проведення кабінетного аналізу підготував Департамент соціального захисту населення Полтавської обласної державної адміністрації.

Кожна громада надала дані щодо кількості категорій осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах й отримують соціальні послуги за місцем проживання (див. Табл. 1.2.1).

³ Аналіз соціально-демографічних даних станом на 1 січня 2023 року в Полтавській області здійснений на підставі заповнених кожною громадою даних і зведеної інформації по області (форма 2.1), наданої Департаментом соціального захисту Полтавської ОДА

Таблиця 1.2.1. Дані щодо кількості категорій вразливих груп населення в розрізі ТГ

№	Назва ТГ	Кількість категорій вразливих груп населення, за якими зібрані дані у ТГ
1.	Драбинівська сільська територіальна громада	41
2.	Кременчуцька міська територіальна громада	30
3.	Лубенська міська територіальна громада	30
4.	Горішньоплавнівська міська територіальна громада	27
5.	Диканьська селищна територіальна громада	26
6.	Шишацька селищна територіальна громада	26
7.	Полтавська міська територіальна громада	25
8.	Кобеляцька міська територіальна громада	24
9.	Пирятинська міська територіальна громада	24
10.	Козельщинська селищна територіальна громада	23
11.	Чутівська селищна територіальна громада	23
12.	Зіньківська міська територіальна громада	23
13.	Лохвицька міська територіальна громада	23
14.	Опішнянська селищна територіальна громада	22
15.	Кам'янопотоківська сільська територіальна громада	21
16.	Хорольська міська територіальна громада	21
17.	Котелевська селищна територіальна громада	21
18.	Омельницька сільська територіальна громада	20
19.	Білоцерківська сільська територіальна громада	20
20.	Чорнухинська селищна територіальна громада	19
21.	Миргородська міська територіальна громада	18
22.	Машівська селищна територіальна громада	18
23.	Великобагачанська селищна територіальна громада	18
24.	Оржицька селищна територіальна громада	18
25.	Глобинська міська територіальна громада	17
26.	Щербанівська сільська територіальна громада	17
27.	Краснолуцька сільська територіальна громада	17
28.	Ланнівська сільська територіальна громада	17
29.	Решетилівська міська територіальна громада	16
30.	Коммшнянська селищна територіальна громада	16
31.	Мачухівська сільська територіальна громада	16
32.	Мачухівська сільська територіальна громада	16
33.	Нехворощанська сільська територіальна громада	16
34.	Великобудищанська сільська територіальна громада	15

№	Назва ТГ	Кількість категорій вразливих груп населення, за якими зібрані дані у ТГ
35.	Петрівсько-Роменська сільська територіальна громада	15
36.	Піщанська сільська територіальна громада	15
37.	Пришибська сільська територіальна громада	14
38.	Гребінківська міська територіальна громада	14
39.	Новооржицька селищна територіальна громада	14
40.	Новоселівська сільська територіальна громада	14
41.	Оболонська сільська територіальна громада	14
42.	Мартинівська сільська територіальна громада	14
43.	Сенчанська сільська територіальна громада	14
44.	Білицька селищна територіальна громада	12
45.	Терешківська сільська територіальна громада	11
46.	Великосорочинська сільська територіальна громада	11
47.	Лютенська сільська територіальна громада	11
48.	Михайлівська сільська територіальна громада	11
49.	Сергіївська сільська територіальна громада	10
50.	Градизька селищна територіальна громада	10
51.	Скороходівська селищна територіальна громада	10
52.	Новосанжарська селищна територіальна громада	10
53.	Ромоданівська селищна територіальна громада	9
54.	Гоголівська селищна територіальна громада	8
55.	Великорублівська сільська територіальна громада	8
56.	Новогалещинська селищна територіальна громада	8
57.	Гадяцька міська територіальна громада	7
58.	Карлівська міська територіальна громада	5
59.	Заводська міська територіальна громада	4
60.	Семенівська селищна територіальна громада	0

У багатьох територіальних громадах відсутня інформація в повному обсязі щодо кількості осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах.

Отже, варто зазначити, що в деяких **територіальних громадах робота щодо збирання, узагальнення та аналізу** даних щодо кількості осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення, **ведеться не систематично.**

Майже у всіх громадах Полтавської області зібрані дані з таких категорій осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення, а саме:

- ▶ сім'ї, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям;
- ▶ внутрішньо переміщені особи (далі — ВПО);
- ▶ діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах;
- ▶ діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування;
- ▶ особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України;
- ▶ особи старшого віку.

Детальніший аналіз показав:

- ✓ облік осіб / сімей категорії «Сім'ї, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» ведеться у 49 громадах області (див. Рис. 1.2.1). Дані відсутні у Великориблівській, Гоголівській, Градизькій, Заводській, Карлівській, Коломацькій, Краснолуцькій, Михайлівській, Полтавській, Семенівській, Скороходівській ТГ;

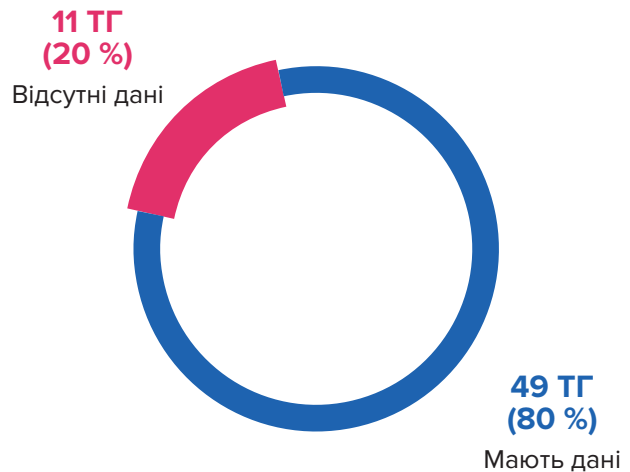

Рисунок 1.2.1. Дані щодо обліку осіб категорії «Сім'ї, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»

- ✓ облік осіб / сімей категорії «Внутрішньо переміщені особи» ведеться у 53 ТГ (див. Рис. 1.2.2). Дані відсутні у Білецькій, Велико-рублівській, Заводській, Карлівській, Полтавській, Ромоданівській, Семенівській ТГ;

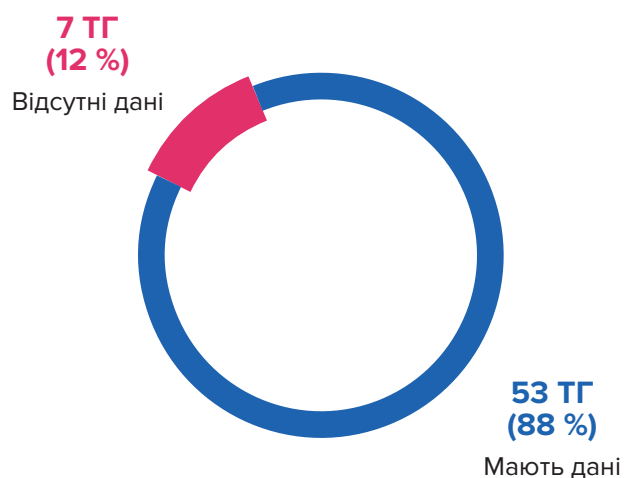

Рисунок 1.2.2. Дані щодо обліку осіб категорії «Внутрішньо переміщені особи»

- ✓ облік осіб / сімей категорії «Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України» ведеться у 44 ТГ (див. Рис. 1.2.3). Дані відсутні у Великорублівській, Гадяцькій, Глобинській, Гоголівській, Заводській, Карлівській, Коломацькій, Новогалещинській, Оболонській, Оржицькій, Піщанській, Полтавській, Ромоданівській, Семенівській, Сергіївській, Хорольській ТГ;

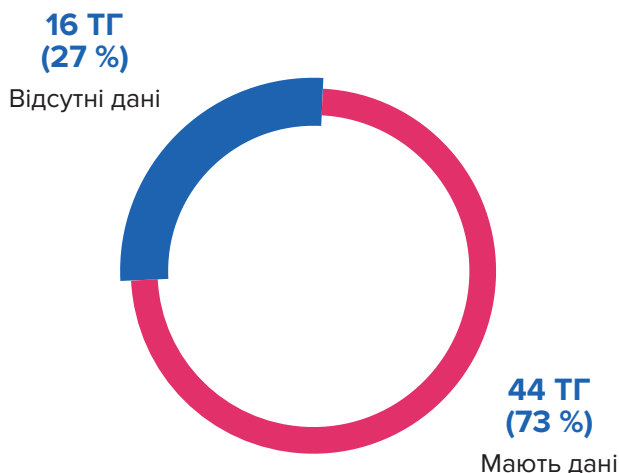

Рисунок 1.2.3. Дані щодо обліку осіб категорії «Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України»

- ✓ облік осіб / сімей категорії «Особи старшого віку» ведеться у 45 громадах області (див. Рис. 1.2.4). Дані відсутні у Великорублівській, Гоголівській, Гребінківській, Заводській, Кам'янопотоківській, Карлівській, Коломацькій, Новогалещинській, Оржицькій, Решетилівській, Ромоданівській, Полтавській, Семенівській, Сенчанській, Терешківській ТГ;

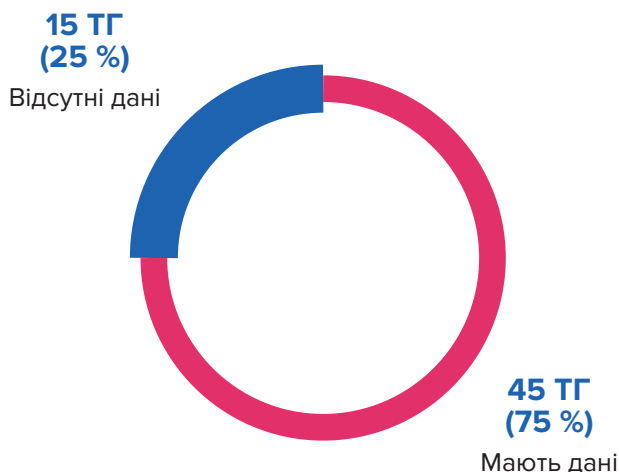

Рисунок 1.2.4. Дані щодо обліку осіб категорії «Особи старшого віку»

- ✓ облік осіб / сімей категорії «Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах» ведеться в усіх ТГ.

Варто зазначити, що не всі ТГ здійснюють повний облік даних осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення. Є окремі категорії осіб / сімей, облік яких ведуть лише в одній ТГ (наприклад: «Біженці, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту»), а збір даних категорії «Особи, які постраждали від домашнього насильства» здійснюють 45 ТГ. Тобто в кожній ТГ наявні різні дані щодо категорій осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення (див. Рис. 1.2.5).

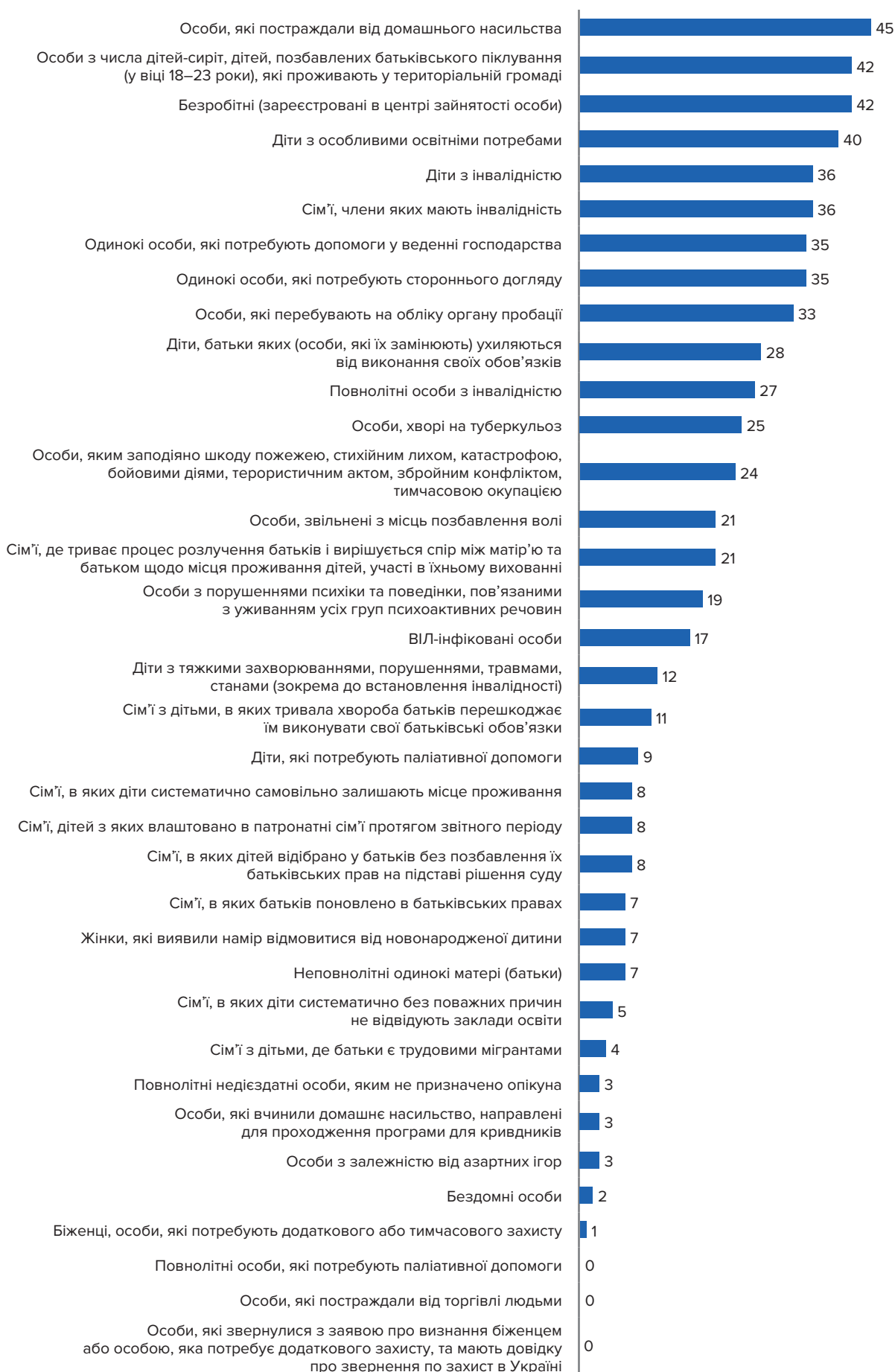

Рисунок 1.2.5. Дані щодо обліку у громадах категорій осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення

Сучасна демографічна ситуація в Полтавській області⁴ склалася під впливом розвитку інфраструктури населених пунктів громади, природного та механічного руху населення.

Станом на 1 січня 2023 року чисельність наявного населення Полтавської області становить 1 311 142 особи, зокрема міського — 781 503 особи, сільського 529 639 осіб (див. Рис. 1.2.6). Питома вага в загальній чисельності населення: міського — 59,6 % (по Україні — 69,41 %), сільського — 40,4 % (по Україні — 30,59 %).

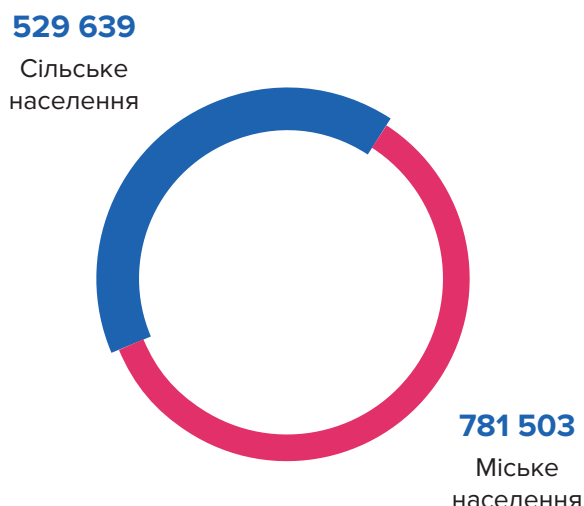

Рисунок 1.2.6. Розподіл населення за місцем проживання

Демографічна ситуація в Полтавській області містить ризики для майбутнього розвитку її територій. Це насамперед пов'язано зі скороченням природного приросту⁵ населення, незбалансованістю у співвідношенні між чоловіками й жінками, диспропорцією вікових груп (див. Рис. 1.2.7), що стримує режим відтворення населення, поступово призводить до скорочення чисельності осіб працездатного віку та складає лише 44,79 % (587 370 осіб).

При цьому осіб, які працюють — 402 566 (68 %), безробітних, які зареєстровані в центрі зайнятості — 23 524 особи (4 %). Із них: жінок — 15 856, чоловіків — 7 668. Майже 28 % працездатного населення не зайняте.

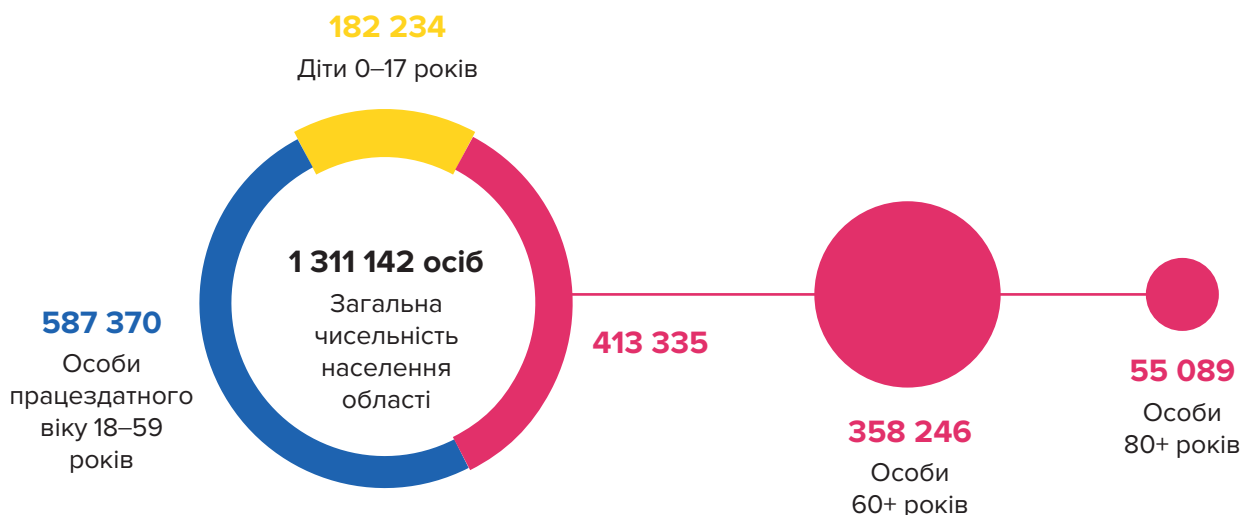

Рисунок 1.2.7. Розподіл населення за віком

4 Інформація може бути некоректною через відсутність відповідних даних у всіх територіальних громадах Полтавської області

5 Інформація може бути некоректною через відсутність відповідних даних у всіх територіальних громадах Полтавської області

В області з населенням 1 311 142 особи жіночого населення — 720 373 особи, чоловічого населення — 590 769 осіб.

Варто зазначити, що у структурі населення Полтавської області жіноче населення майже на 10 % перевищує чоловіче — як серед міського, так і серед сільського населення у всіх вікових групах (див. Рис. 1.2.8). Особливо у віковій групі 60–80 років частка чоловіків значно зменшується.

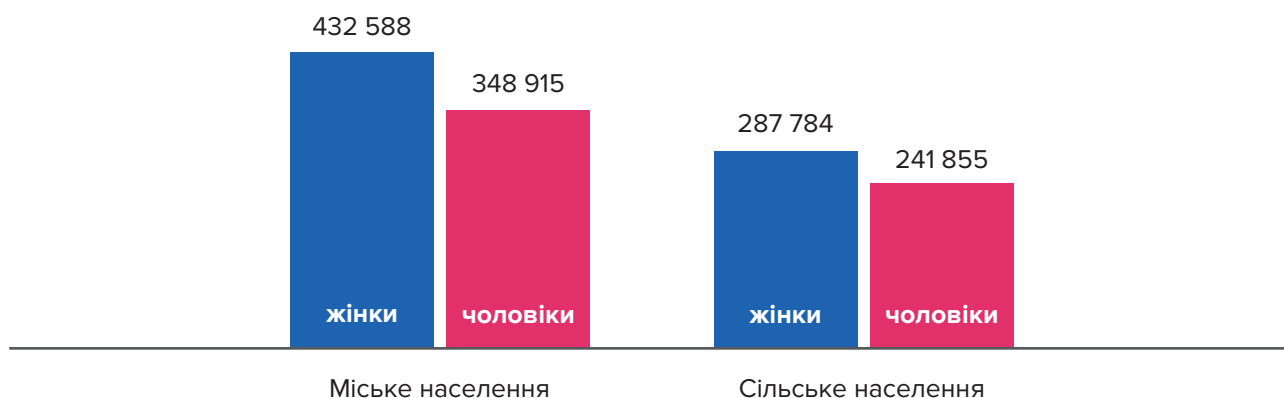

Рисунок 1.2.8. Гендерний розподіл населення Полтавської області

У структурі загальної чисельності населення Полтавської області частка дитячого населення у віці від 0 до 17 років складає 13,9 %. З 182 234 дітей (див. Табл. 1.2.2): дівчат — 93 653, хлопців — 88 581.

Вікова структура населення свідчить про регресивний тип відтворення поколінь.

Таблиця 1.2.2. Дані щодо дитячого населення

Кількість дитячого населення — 182 234	
Діти у віці від 0 до 1 року	7 365
Діти у віці 1–2 роки	9 613
Діти у віці 3–5 років	31 618
Діти молодшого шкільного віку (6–10 років)	56 859
Діти середнього шкільного віку (11–15 років)	56 901
Діти старшого шкільного віку (16–17 років)	19 878
Чисельність осіб у віці 14–35 років	128 203

Майже третю частину населення області (31,52 % від загальної чисельності) складають люди старшого віку — 413 335 осіб. Із них: 60+ — 358 246 осіб, у віці 80 років і старше — 55 089 осіб. З IV, V групою рухової активності — 5 942. Кількість одиноких осіб, які потребують стороннього догляду — 19 857.

Зокрема, спостерігаємо стійкий період демографічного старіння сільського населення, виражений у зростанні чисельності осіб старшого віку.

В обох вікових групах 60+ і 80+ значно переважає чисельність жінок (див. Рис. 1.2.9) і складає 264 103 осіб (227 685 і 36 418 осіб відповідно; 63,9 %), чоловіків — 149 232 осіб (130 561 і 18 671 осіб відповідно, 36,1 %).

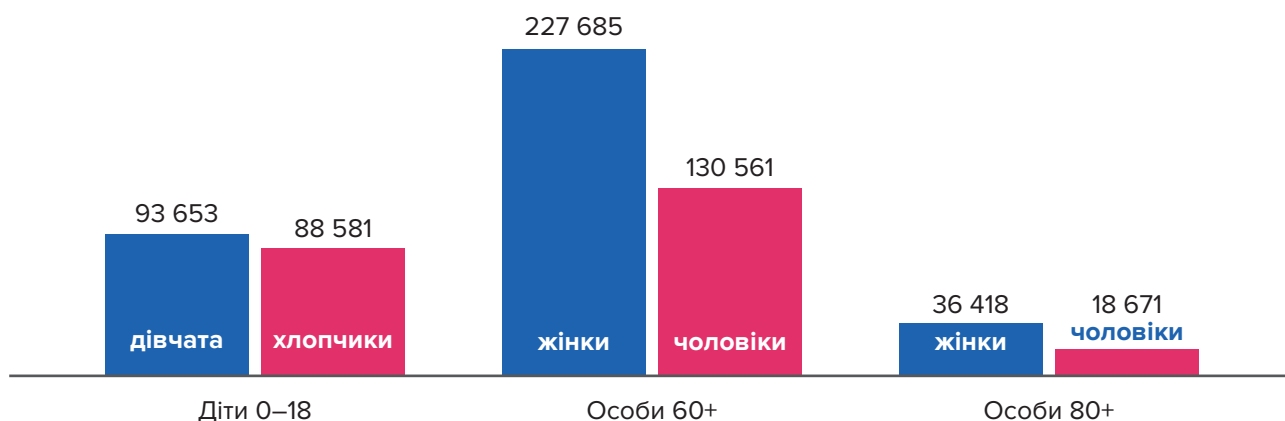

Рисунок 1.2.9. Гендерно-демографічна структура населення області

Динаміка чисельності наявного населення за останні п'ять років свідчить про його скорочення. Основною проблемою демографічної ситуації є тенденція до зменшення народжуваності, що зумовлено низкою економічних і соціальних причин. 2022 року кількість померлих утрічі більша ніж народжених (див. Табл. 1.2.3).

Таблиця 1.2.3. Природний приріст населення за 2022 рік

Кількість народжених	6 846
Кількість померлих	18 954
Кількість померлих дітей у віці до 1 року	28

У всіх містах і районах області внаслідок перевищення кількості померлих над кількістю народжених спостерігаємо скорочення чисельності населення. Тенденція зниження народжуваності наявна з 2014 року (див. Табл. 1.2.4), зокрема у зв'язку з розв'язанням збройного конфлікту на сході країни та повномасштабною війною Російської Федерації проти України, економічною кризою, різким зниженням рівня життя й доходів широких верств населення, невпевненістю громадян у майбутньому тощо.

Таблиця 1.2.4. Тенденції зниження народжуваності у 2014–2018 роках

	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Кількість живонароджених	10,0	9,3	8,7	7,8	7,2
Кількість померлих	17,1	17,0	17,1	16,5	16,8
Природний приріст (+, -)	-7,1	-7,7	-8,4	-8,7	-9,6

Міграція населення є наступним чинником формування чисельності населення. У зв'язку з розв'язанням збройного конфлікту на сході країни та повномасштабною війною Російської Федерації проти України розпочалася евакуація, переміщення населення до інших регіонів України, за кордон тощо.

Міграційний приріст спостерігаємо через внутрішньо переміщених осіб, тенденція збільшення в містах — Полтаві, Кременчуці, Лубнах — і всіх районах — Кременчуцькому, Лубенському, Полтавському й Миргородському.

Викликом для ТГ стала адаптація та соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади. Надано прихисток майже 218 216 внутрішньо переміщеним особам, серед яких є особи з інвалідністю. Кількість внутрішньо переміщених осіб в області складає 15,5 %. Гендерно дезагреговані дані відсутні.

В області проживає 10 506 осіб із числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України, та **чотири дитини** (дані потребують уточнення)⁶, батьки або один із батьків яких загинули внаслідок повномасштабної війни.

Сімей, у яких дітей виховують неповнолітні одинокі матері (батьки) — 14 (дані надані сімома громадами).

Кількість осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах, наведена на Рисунку 1.2.10.

Рисунок 1.2.10. Кількість осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах

Кількість дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, і дітей, улаштованих до закладів інституційного догляду та виховання дітей⁷, наведена в Таблиці 1.2.5.

⁶ Стратегія розвитку Полтавської області на 2021–2027 роки — Режим доступу: <https://poda.gov.ua/documents/138471>

⁷ Аналіз соціально-демографічних даних станом на 1 січня 2023 року в Полтавській області здійснений на підставі заповнених кожною громадою даних і зведеної інформації по області (форма 2.1), наданої Департаментом соціального захисту Полтавської ОДА

Таблиця 1.2.5. Дані щодо кількості дітей вразливих категорій

Категорія	Кількість	Кількість ТГ, які надали інформацію
Кількість дітей, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	1 554	57 ТГ
Діти, батьки яких (особи, які їх замінюють) ухиляються від виконання своїх обов'язків	655	31 ТГ
Кількість сімей, у яких дітей відібрано в батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду	23	8 ТГ
Кількість сімей, з яких дітей влаштовано в сім'ї патронатних вихователів	12	8 ТГ
Кількість сімей, у яких батьків поновлено в батьківських правах	72	7 ТГ
Кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	1 976	60 ТГ
Сім'ї, діти з яких влаштовані до закладів інституційного догляду та виховання дітей	185	32 ТГ

Кількість складених адміністративних протоколів, передбачених статтею 184 (Невиконання батьками або особами, які їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) Кодексу України про адміністративні правопорушення — 444 (дані надані 28 ТГ).

Кількість осіб, які постраждали від домашнього насильства — 1 536; із них: жінки — 1 602, чоловіки — 123, діти — 229 (дані надані 45 ТГ). Кількість осіб, які перебувають на профілактичному обліку у зв'язку зі вчиненням домашнього насильства — 1 177 (дані надані 41 ТГ).

Варто зазначити, що лише чотири особи (чоловіки) із 1 177, які вчинили домашнє насильство, були направлені для проходження програми для кривдників.

Кількість сімей, у яких діти систематично самовільно залишають місце проживання — 14 (дані надані вісьмома ТГ).

Сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти — 20 (дані надані п'ятьма ТГ).

У зв'язку з деінституціалізацією дитячих інтернатних закладів пріоритетними в короткостроковій перспективі мають стати потреби дітей, які перебувають в інтернатних закладах і повертатимуться до ТГ, сімей, які виховують дітей із порушеннями розвитку або ризиком отримання таких порушень (зокрема в умовах воєнного стану кількість таких сімей може зрости).

Варто зазначити, що облік дітей з інвалідністю й повнолітніх осіб з інвалідністю також ведеться не у всіх ТГ, гендерно дезагреговані дані цієї категорії відсутні (див. Табл. 1.2.6).

Таблиця 1.2.6. Дані щодо кількості дітей / осіб з інвалідністю

Категорія	Кількість	Кількість ТГ, які надали інформацію
Кількість дітей з інвалідністю	3 524	36 ТГ
Кількість дітей із тяжкими захворюваннями, порушеннями, травмами, станами (зокрема до встановлення інвалідності)	202	12 ТГ
Кількість дітей, які потребують паліативного догляду	94	9 ТГ
Кількість дітей з особливими освітніми потребами	2 119	40 ТГ
Кількість повнолітніх осіб з інвалідністю	24 667	27 ТГ
Кількість повнолітніх недієздатних осіб, яким не призначено опікуна	33	3 ТГ

Інформація щодо кількості дітей з інвалідністю, які потребують раннього втручання, реабілітації, у ТГ Полтавської області відсутня.

Варто зазначити, що у громадах Полтавської області проживає певна кількість ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб із порушеннями психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин, осіб із залежністю від азартних ігор, дітей із порушеннями психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням наркотичних речовин, дітей із порушеннями психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням алкоголю (див. Табл. 1.2.7).

Таблиця 1.2.7. Дані щодо кількості дітей / осіб із порушеннями здоров'я

Категорія	Кількість	Кількість ТГ, які надали інформацію
Кількість ВІЛ-інфікованих осіб	1 076 (538 жінки, 517 чоловіків, 21 дитина)	17 ТГ
Кількість осіб, хворих на туберкульоз	1 010 (334 жінки, 664 чоловіка, 12 дітей)	25 ТГ
Кількість осіб з порушеннями психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин	6 868	19 ТГ
Кількість осіб із залежністю від азартних ігор	933	3 ТГ

Висновки

Отримані соціально-демографічні дані населення свідчать про те, що вагомий сегмент у структурі населення ТГ Полтавської області складають соціально-демографічні групи, вразливі в реалізації своїх прав, які відповідно до законодавства потребують надання соціальних послуг.

Аналіз соціально-демографічних даних пільгових категорій вразливих груп населення та осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, кожної громади показав, що:

- у громадах є певні проблеми зі збором, узагальненням та аналізом даних щодо осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення;
- жодна громада Полтавської області не надала інформацію в повному обсязі щодо кількості осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах;
- відсутні гендерно дезагреговані дані;
- дані за деякими категоріями осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення, не відповідають дійсності й потребують уточнення.

Відсутність соціально-демографічних даних у громадах області в майбутньому унеможливить:

- ✗ ефективного планування розвитку громади;
- ✗ розвитку соціальних послуг;
- ✗ здійснення якісного аналізу стану надання соціальних послуг;
- ✗ якісного проведення оцінки потреб населення у соціальних послугах;
- ✗ проведення заходів щодо соціальної підтримки вразливих груп населення та осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

1.3. Характеристика програмних документів щодо розвитку соціальних послуг у громадах області. Соціальні проблеми громад і чинники, які їх обумовлюють

Питання пріоритетності соціальних послуг у системі соціального захисту населення передбачає отримання об'єктивних даних (кількісних та якісних), потрібних для ухвалення управлінських рішень щодо важливості певної потреби населення ТГ у соціальних послугах та їхньої вразливості, які мають бути використані під час розроблення стратегічних / програмних документів ТГ Полтавської області.

Стаття 27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає власні повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері соціально-економічного й культурного розвитку, планування та обліку, до яких, зокрема, належать:

- підготовка програм соціально-економічного й культурного розвитку сіл, селищ, міст, цільових програм з інших питань самоврядування, подання їх на затвердження ради, організація їх виконання; подання раді звітів про хід і результати виконання цих програм;
- забезпечення складання балансів фінансових, трудових ресурсів, грошових доходів і видатків, необхідних для управління соціально-економічним і культурним розвитком відповідної території;
- подання до районних, обласних рад необхідних показників і внесення пропозицій до програм соціально-економічного й культурного розвитку районів й областей, а також до планів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, розташованих на відповідній території, з питань, пов'язаних із соціально-економічним і культурним розвитком території, задоволенням потреб населення.

Стаття 11 Закону України «Про соціальні послуги» передбачає, що до повноважень:

- Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій належать, зокрема, затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм у частині забезпечення потреб осіб / сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах (частина третя);
- районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад належать, зокрема, затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм у частині забезпечення потреб осіб / сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах (частина четверта).

Аналіз показав, що основними соціальними проблемами, актуальними у громадах та які створюють чинники, які можуть зумовити складні життєві обставини, є старіння населення, проблеми зайнятості населення / відсутність робочих місць, низька фінансова спроможність громад, міграція населення, безпека населення, алкоголізм і вживання психоактивних речовин (див. Рис. 1.3.1.). Найбільшим чинником, який призвів до потрапляння вразливих груп населення громади у складні життєві обставини, ТГ зазначали саме повномасштабну війну, яка спричинила внутрішнє переміщення людей країною, руйнацію об'єктів житлового фонду та критичної інфраструктури (котельні та централізовані пункти теплопостачання тощо).

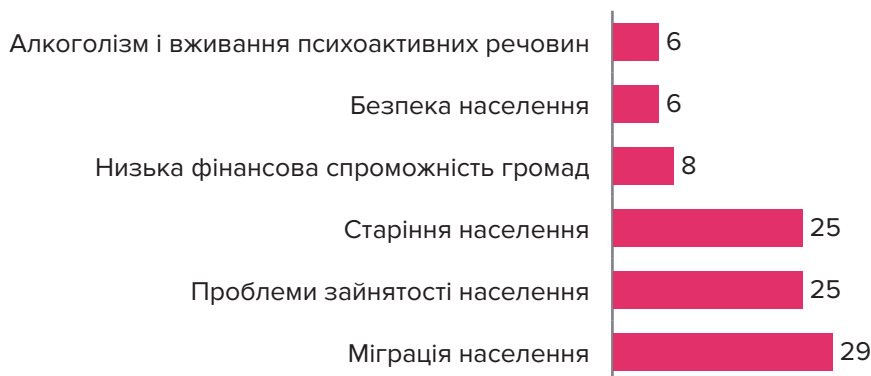

Рисунок 1.3.1. Основні соціальні проблеми у ТГ Полтавської області

Є специфічні соціальні проблеми, які будуть створювати ті чи інші чинники, які можуть зумовити складні життєві обставини та впливати на створення / розвиток відповідних соціальних послуг у конкретній ТГ і в регіоні загалом.

Основною ознакою розроблення стратегії розвитку громади є орієнтація на потреби й інтереси людей, тому насамперед потрібно визначити потреби населення громади в соціальних послугах: створити соціальний портрет громади, проаналізувати її соціально-демографічні характеристики, сильні сторони й потреби; «почути голоси» різних груп жителів ТГ щодо розвитку потрібної підтримки та соціальних послуг; перевірити доступність соціальних послуг і наявну координацію та взаємодоповнюваність між їхніми надавачами й надавачами освітніх, медичних, адміністративних та інших послуг.

Під час аналізу програмних документів сільських, селищних, міських ТГ Полтавської області встановлено, що у стратегічних документах 16 ТГ (27 %) відсутні операційні цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг (див. Рис. 1.3.2).

Відсутні операційні цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг у стратегічних документах Опішнянської, Глобинської, Чорнухинської, Новооржицької, Ромоданівської, Ланнівської, Кобеляцької, Великосорочинської, Скороходівської, Лохвицької, Оржицької, Сенчанської, Горішньоплавнівської, Лютенської, Кременчуцької, Коломацької ТГ.

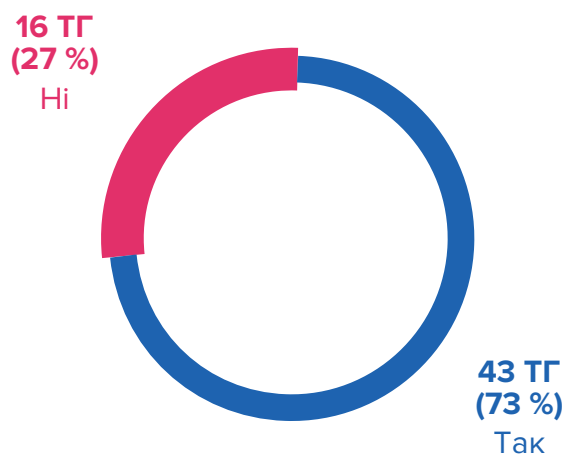

Рисунок 1.3.2. Інформація щодо наявності операційних цілей, завдань стосовно надання соціальних послуг у стратегічних документах ТГ

Серед стратегій розвитку ТГ: запровадження ефективної системи надання соціальних послуг — у 35 громадах, забезпечення надання базових соціальних послуг — у 30 громадах, розвиток соціальних послуг — у 35 громадах, інше — у 20 громадах відповідно (див. Рис. 1.3.3.).

Рисунок 1.3.3. Приклади цілей / завдань стосовно надання соціальних послуг, зазначених у стратегіях розвитку ТГ

Показник розроблення місцевих програм забезпечення потреб населення в соціальних послугах у ТГ у порівнянні зі стратегіями розвитку громад ще нижчий. Тільки у 29 ТГ (48 %) розроблені такі місцеві програми, а у 31 ТГ (52 %) — не розроблені (див. Рис. 1.3.4.).

Відсутні розроблені місцеві програми забезпечення потреб населення в соціальних послугах у Білоцерківській, Великобудищанській, Великорублівській, Великосорочинській, Гадяцькій, Гоголівській, Гребінківській, Драбинівській, Зіньківській, Кобеляцькій, Кам'янопотоківській, Комишнянській, Котелевській, Краснолуцькій, Кременчуцькій, Ланнівській, Мартинівській, Миргородській, Михайлівській, Новогалещинській, Омельницькій, Опішнянській, Оржицькій, Піщанській, Пришибській, Решетилівській, Ромоданівській, Семенівській, Терешківській, Чорнухинській, Заводській ТГ.

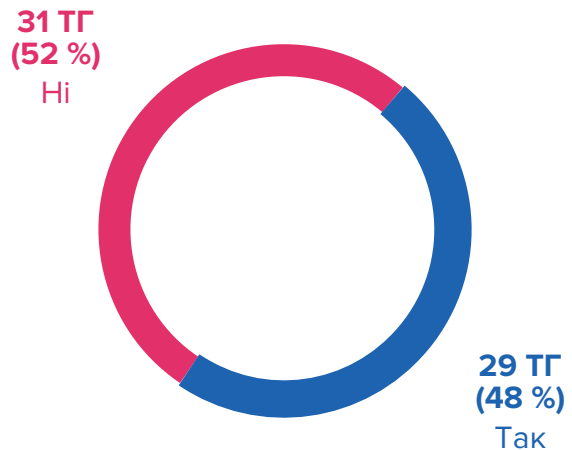

Рисунок 1.3.4. Інформація щодо розроблення місцевих програм забезпечення потреб населення ТГ у соціальних послугах

З моменту набуття чинності Законом України «Про соціальні послуги» (у новій редакції) минуло майже чотири роки, однак аналіз показав, що з 57 ТГ тільки 12 ТГ (21 %) вносили зміни до стратегічних документів ТГ стосовно розвитку соціальних послуг після 2020 року (див. Рис. 1.3.5).

Не вносили зміни Білоцерківська, Великобудищанська, Великорублівська, Великосорочинська, Гадяцька, Глобинська, Гоголівська, Градизька, Гребінківська, Диканська, Драбинівська, Зіньківська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Козельщинська, Коло-

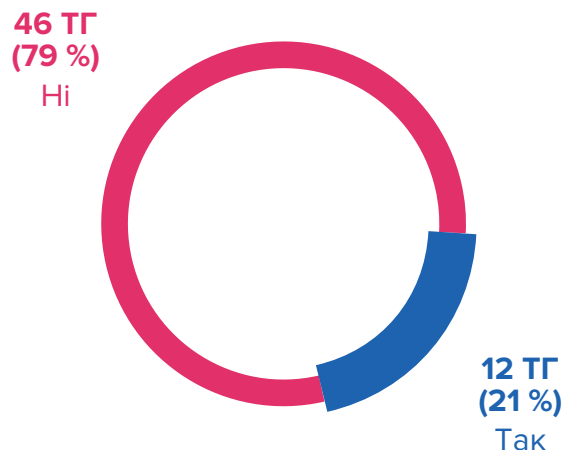

Рисунок 1.3.5. Інформація щодо внесення змін до стратегічних документів стосовно розвитку соціальних послуг

мацька, Комишнянська, Краснолуцька, Кременчуцька, Ланнівська, Лохвицька, Лубенська, Мачухівська, Машівська, Миргородська, Михайлівська, Нехворощанська, Новогалещинська, Новосанжарська, Новоселівська, Оболонська, Омельницька, Опішнянська, Оржицька, Пирятинська, Піщанська, Пришибська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Скороходівська, Хорольська, Чорнухинська, Чутівська, Щербанівська ТГ.

Під час аналізу було встановлено, що ТГ уживають певних заходів стосовно їхньої участі в різноманітних проєктах / програмах стосовно розвитку соціальних послуг (див. Табл. 1.3.1).

Таблиця 1.3.1. Інформація щодо участі ТГ у різноманітних проєктах / програмах стосовно розвитку соціальних послуг

Участь ТГ у різних проєктах / програмах	Кількість (відсоток) ТГ	Перелік ТГ
Участь ТГ у виконанні регіональної програми розвитку соціальних послуг, а саме Комплексної програми «Соціальний захист населення Полтавської області на 2021–2025 роки»	5 (9 %) ТГ	Машівська, Піщанська, Щербанівська, Котелевська, Кременчуцька
Участь ТГ у виконанні програм у межах Міжнародної технічної допомоги (протягом I півріччя 2023 року)	9 (15 %) ТГ	Гололівська, Опішнянська, Пирятинська, Машівська, Миргородська, Котелевська, Білицька, Градизька, Диканська
Участь у конкурсних програмах для органів місцевого самоврядування	11 (19 %) ТГ	Чутівська, Петрівсько-Роменська, Пирятинська, Новоселівська, Миргородська, Скороходівська, Оржицька, Кременчуцька, Гоголівська, Новосанжарська, Сергіївська
Участь у проєктах Міністерства соціальної політики (далі — Мінсоцполітики) та Національної соціальної сервісної служби України (далі — Нацсоцслужби), зокрема в експериментальному проєкті (затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2023 року № 248) з надання в закладах охорони здоров'я, які належать до сфери управління Міністерства соціальної політики, окремих соціальних послуг деяким категоріям осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	12 (20 %) ТГ	Карлівська, Білоцерківська, Пирятинська, Глобинська, Миргородська, Великобагачанська, Полтавська, Щербанівська, Горішньоплавнівська, Кременчуцька, Диканська, Новосанжарська

Рішення пленарного засідання двадцятої позачергової сесії обласної ради восьмого скликання від 23 грудня 2022 року № 514 затвердило **Програму економічного та соціального розвитку Полтавської області на 2023 рік** (далі — Програма економічного та соціального розвитку).

Її метою є здійснення заходів зі стабілізації економічного та соціального розвитку регіону в умовах війни, впровадження механізмів, направлених на подолання наявних і мінімізацію подальших наслідків повномасштабної війни.

Пункт 1.14. «Соціальний захист» Програми економічного та соціального розвитку визначив, зокрема, компоненти стосовно надання соціальних і реабілітаційних послуг, запобігання та протидії домашньому насильству, в яких акцентована увага на таких категоріях осіб / сімей, які опинилися

у складних життєвих обставинах, а саме: особах з інвалідністю, самотніх громадян старшого віку, особах, постраждалих від домашнього насильства та гендерно зумовленого насильства, внутрішньо переміщених особах. Однак, решта категорій осіб / сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, залишилися без уваги.

Під час аналізу програмних документів у сфері соціального захисту населення з'ясовано, що на сайті Полтавської обласної ради розміщений Перелік обласних цільових програм, які реалізуються коштом обласного бюджету⁸, зокрема:

- ✓ Комплексна програма соціального захисту населення Полтавської області на 2021–2025 роки;
- ✓ Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на період 2023–2024 роки;
- ✓ Програма зайнятості населення Полтавської області на 2021–2023 роки;
- ✓ Цільова обласна Комплексна програма «Шлях до рівних можливостей» на 2022–2025 роки;
- ✓ Комплексна програма реабілітації, інтеграції та соціального захисту Захисників та Захисниць України, членів сімей загиблих Полтавської області на 2023–2025 роки.

Рішення пленарного засідання другої сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 29 грудня 2020 року № 38 затвердило **Комплексну програму соціального захисту населення Полтавської області на 2021–2025 роки** (далі — Комплексна програма), основною метою якою є досягнення максимально можливого рівня соціального захисту жителів області незалежно від їхнього віку, статі та з урахуванням соціального статусу.

Проаналізувавши заходи, передбачені Комплексною програмою, встановлено, що:

- ✓ захід стосовно забезпечення соціальними послугами осіб з інвалідністю та громадян старшого віку, зазначений у пункті 4.1.1, не є конкретним, вимірюваним, реалістичним й окресленим часовими межами для його втілення;
- ✓ захід стосовно укомплектування спеціальних автомобілів «соціального таксі» автономними мобільними сходовими підйомниками на гусеничному ході для багатоповерхових будинків, не обладнаних ліфтами, зазначений у пункті 4.1.3, не стосується розвитку соціальних послуг у ТГ;
- ✓ у напрямі діяльності «Розвиток надання соціальної послуги денного догляду для дітей з інвалідністю на базі дитячих будинків-інтернатів системи соціального захисту населення» (п. 4.3) зазначений захід «Створити умови для проведення реабілітаційного процесу у відділеннях денного догляду Зінківського дитячого будинку-інтернату ім. О. В. Синяговського та Новосанжарського дитячого будинку-інтернату» (п. 4.3.1), що не відповідає основним заходам, зазначеним у Державному стандарті соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю, затвердженому наказом Мінсоцполітики від 5 квітня 2023 року № 119-Н9;
- ✓ у напрямі діяльності «Надання соціальних послуг особам, які потребують соціальної уваги та підтримки» (п. 9.4) зазначені заходи «Забезпечення фінансування комунальної установи «Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини» (п. 9.4.1) та «Забезпечення фінансування Полтавського обласного центру соціальних служб» (п. 9.4.2), які передбачають фінансування установ / закладів, а не самих соціальних послуг;

8 Перелік цільових (комплексних) програм, які реалізуються коштом обласного бюджету (станом на 22 грудня 2023 року) — Режим доступу: <https://oblrada-pl.gov.ua/sites/default/files/field/file/program.pdf>

9 Державний стандарт соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю) — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0898-23#Text>

- ✓ орієнтовні обсяги фінансування визначені тільки стосовно оздоровлення вихованців Зіньківського дитячого будинку-інтернату ім. О. В. Синяговського та Новосанжарського дитячого будинку-інтернату (п. 4.2.1), фінансування комунальної установи «Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини» (п. 9.4.1) та Полтавського обласного центру соціальних служб (п. 9.4.2), решта заходів (п. 4.1.1, 4.1.2, 4.3.1) — у межах бюджетних призначень, визначених рішеннями про місцеві бюджети.

Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на період 2023–2024 роки, затверджена рішенням пленарного засідання двадцятої позачергової сесії обласної ради восьмого скликання від 23 грудня 2022 року № 518, спрямована, зокрема, на надання соціальних послуг для покращення соціального самопочуття осіб, які потрапили у скрутні життєві ситуації.

Згідно з напрямками Комплексної програми підтримки внутрішньо переміщених осіб на період 2023–2024 років (Розділ 3. «Заходи щодо соціального захисту внутрішньо переміщених осіб») передбачене, зокрема, надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам відповідно до їхніх потреб (п. 3.2).

Висновки

Цілі, завдання, заходи, стратегічні та програмні документи ТГ не містять конкретних позицій щодо забезпечення доступними та якісними базовими соціальними послугами вразливих груп населення відповідно до їхніх індивідуальних потреб, зокрема, запровадження комплексної та ефективної системи здійснення соціальної роботи й надання соціальних послуг.

У програмних та стратегічних документах ТГ затверджені цілі, завдання, заходи стосовно фінансування певного надавача соціальних послуг, а не фінансування окремих соціальних послуг.

Переважна кількість заходів стосуються тільки розвитку надавачів соціальних послуг обласного рівня.

Попри рекомендації міжнародних інституцій стосовно припинення влаштування осіб з інвалідністю, осіб старшого віку з числа внутрішньо переміщених осіб до інтернатних закладів, відділень стаціонарного догляду територіальних центрів соціального обслуговування (далі — ТЦСО), центрів надання соціальних послуг (далі — ЦНСП), Полтавська область продовжує влаштовувати їх до таких закладів замість створення та розвитку базових та інших соціальних послуг, наприклад, підтриманого проживання, надання притулку тощо.

У програмних та стратегічних документах ТГ відсутнє стратегічне (середньострокове, короткострокове) планування розвитку базових й інших соціальних послуг у ТГ, підвищення кваліфікації та компетентностей кадрів тощо.

Здебільшого заходи стосовно надання соціальних послуг, зазначені у стратегічних та програмних документах області, не мають фінансового підтвердження, окрім фінансування надавачів соціальних послуг обласного рівня, що свідчить про те, що система надання соціальних послуг, особливо базових, не є пріоритетом як на рівні ТГ, так і на обласному рівні.

1.4. Стан організації системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг у громадах відповідно до вимог чинного законодавства

У процесі реформи децентралізації особливо актуальним є питання забезпечення якісного й безперебійного функціонування системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг у громадах відповідно до вимог чинного законодавства^{10,11}.

Для ефективного виконання власних і делегованих повноважень і функцій у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг на рівні ТГ рекомендовано запровадити модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення, захисту прав дітей і надання соціальних послуг, визначеної оновленими Методичними рекомендаціями щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей (наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»¹²).

ТГ уповноважені здійснювати управління, надання базових соціальних послуг, організувати й забезпечити їхнє адміністрування, зокрема у структурі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради (незалежно від кількості жителів) передбачити утворення підрозділів із питань соціального захисту населення, служби у справах дітей, надавачів соціальних послуг, їхню взаємодію з адміністраторами центру надання адміністративних послуг, іншими уповноваженими посадовими особами та суб'єктами господарювання, які діють на території (див. Рис. 1.4.1).

10 Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

11 Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

12 Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Алгоритм впровадження моделі управління в ТГ для виконання повноважень у сфері соціального захисту прав дітей і надання соціальних послуг

Рисунок 1.4.1. Алгоритм упровадження моделі управління у ТГ для виконання повноважень у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг

Виконання власних і делегованих повноважень ТГ у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг зумовили проблему відсутності чіткої системи управління у цих сферах у ТГ Полтавської області¹³.

Це спостерігається в різних моделях управління у ТГ Полтавської області:

- допомозі за принципом «єдиного вікна»;
- створенні відділів (секторів) із питань соціального захисту населення;
- введенні у штат фахівця з соціальної роботи (далі — ФСР), які працюватимуть на віддалених старостинських округах;
- захисті прав дітей;

¹³ Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

- міжвідомчій взаємодії та співробітництві ТГ;
- наданні соціальних послуг та створенні власних установ відповідного профілю тощо.

Рекомендована модель організаційної структури з питань соціального захисту населення та забезпечення прав дітей представлена на Рис. 1.4.2.

Модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей

Рисунок 1.4.2. Модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей

Аналіз соціальної інфраструктури ТГ Полтавської області показав, що нині організаційна структура структурно й функціонально не в повній мірі відповідає рекомендованій Мінсоцполітики моделі організаційної структури громади з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей¹⁴.

14 Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Таблиця 1.4.1. Інформація про чинні структурні підрозділи з питань соціального захисту населення у 60 громадах Полтавської області

№	Назва ТГ	Створений сектор із питань соціального захисту населення	Створений відділ із питань соціального захисту	Створене Управління з питань соціального захисту	Виконує обов'язки з питань соціального захисту спеціаліст виконавчого комітету
1.	Білицька селищна	-	✓	-	-
2.	Білоцерківська сільська	✓	-	-	-
3.	Великобагачанська селищна	-	✓	-	-
4.	Великобудищанська сільська	✓	-	-	-
5.	Великорублівська сільська	✓	-	-	-
6.	Великосорочинська сільська	-	✓	-	-
7.	Гадяцька міська		✓		
8.	Глобинська міська	-	✓	-	-
9.	Гоголівська селищна	-	✓	-	-
10.	Горішньоплавнівська міська	-	-	✓	-
11.	Градизька селищна	-	-	-	✓
12.	Гребінківська міська	-	-	-	✓
13.	Диканська селищна	-	✓	-	-
14.	Драбинівська сільська	-	✓	-	-
15.	Заводська міська	Інформація відсутня			
16.	Зіньківська міська	-	✓	-	-
17.	Кам'янопотоківська сільська	-	✓	-	-
18.	Карлівська міська	-	✓	-	-
19.	Кобеляцька міська	-	✓	-	-
20.	Козельщинська селищна	-	✓	-	-
21.	Коломацька сільська	-	✓	-	-
22.	Комишнянська селищна	1	✓	-	-
23.	Котелевська селищна	-	✓	-	-
24.	Краснолуцька сільська	-	✓	-	1
25.	Кременчуцька міська	-	✓	1	-
26.	Ланнівська селищна	-	✓	-	-
27.	Лохвицька міська	-	✓	-	-

№	Назва ТГ	Створений сектор із питань соціального захисту населення	Створений відділ із питань соціального захисту	Створене Управління з питань соціального захисту	Виконує обов'язки з питань соціального захисту спеціаліст виконавчого комітету
28.	Лубенська міська	-	-	✓	-
29.	Лютенська сільська	✓	-	-	-
30.	Мартинівська сільська	-	✓	-	-
31.	Мачухівська сільська	-	✓	-	-
32.	Машівська селищна	-	✓	-	-
33.	Миргородська міська	-	-	✓	-
34.	Михайлівська сільська	-	✓	-	-
35.	Нехворощанська сільська	-	✓	-	-
36.	Новогалещинська селищна	-	✓	-	-
37.	Новооржицька селищна	-	✓	-	-
38.	Новосанжарська селищна	-	✓	-	-
39.	Новоселівська сільська	-	-	-	1
40.	Оболонська сільська	-	✓	-	-
41.	Омельницька сільська	-	✓	-	-
42.	Опішнянська селищна	-	✓	-	-
43.	Оржицька селищна	-	✓	-	-
44.	Петрівсько-Роменська сільська	-	-	-	1
45.	Пирятинська міська	-	✓	-	-
46.	Піщанська сільська	-	✓	-	-
47.	Полтавська міська	-	-	1	-
48.	Пришибська сільська	-	✓	-	-
49.	Решетилівська міська	-	✓	-	-
50.	Ромоданівська селищна	1	-	-	-
51.	Семенівська селищна	-	-	1	-
52.	Сенчанська сільська	-	✓	-	-
53.	Сергіївська сільська	-	✓	-	-
54.	Скороходівська селищна	-	-	-	1
55.	Терешківська сільська	-	✓	-	-
56.	Хорольська міська	-	✓	-	-
57.	Чорнухинська селищна	-	✓	-	-

№	Назва ТГ	Створений сектор із питань соціального захисту населення	Створений відділ із питань соціального захисту	Створене Управління з питань соціального захисту	Виконує обов'язки з питань соціального захисту спеціаліст виконавчого комітету
58.	Чутівська селищна	-	✓	-	-
59.	Шишацька селищна		✓		
60.	Щербанівська сільська	-	✓	-	-
Разом:		6	41	6	6

Таблиця 1.4.1. демонструє, що **в шести ТГ** Полтавської області (*Градизька селищна ТГ, Краснолуцька сільська ТГ, Гребінківська міська ТГ, Скороходівська селищна ТГ, Новоселівська сільська ТГ, Петрівсько-Роменська сільська ТГ*) організаційна структура не відповідає вимогам, визначеним чинними нормами законодавства¹⁵, зокрема у структурі **виконавчого органу сільської, селищної, міської ради не створений структурний підрозділ**. Інформація від Заводської міської ТГ на надійшла.

Служби у справах дітей створені в 60 ТГ Полтавської області. Служби у справах дітей підпорядковані голові сільської, селищної, міської ради, який є головою органу опіки й піклування, який ухвалює рішення щодо захисту дітей.

Водночас, **за інформацією ТГ Полтавської області, у 27 ТГ Полтавської області** (*Решетилівська ТГ, Петрівсько-Роменська ТГ, Омельницька ТГ, Білоцерківська ТГ, Чорнухинська ТГ, Ромоданівська ТГ, Гадяцька ТГ, Мартинівська ТГ, Кобеляцька ТГ, Великобудичанська сільська ТГ, Великосорочинська ТГ, Сенчанська ТГ, Білицька ТГ, Козельщинська ТГ, Кам'янопотоківська сільська ТГ, Краснолуцька ТГ, Градизька ТГ, Гребінківська міська ТГ, Мачухівська сільська ТГ, Великорублівська ТГ, Драбинівська сільська ТГ, Коммшнянська ТГ, Оболонська ТГ, Гоголівська ТГ, Коломацька ТГ, Семенівська селищна ТГ, Сергіївська ТГ*) **не створені комісії з питань охорони дитинства** (див. Рис. 1.4.3).

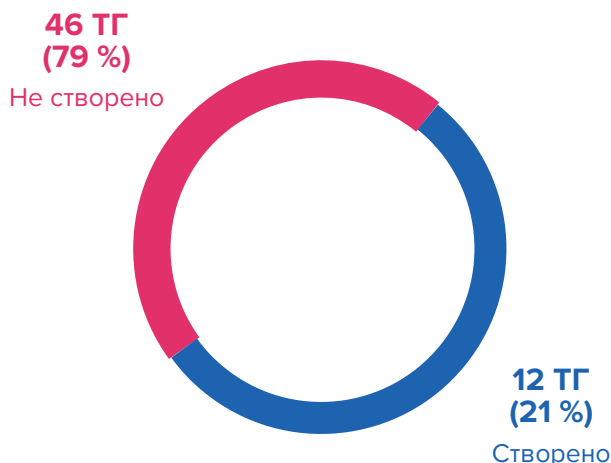

Рисунок 1.4.3. Інформація щодо створення Комісії з питань охорони дитинства

Водночас, за додатковою інформацією Служби у справах дітей Полтавської обласної державної адміністрації, **комісії з питань охорони дитинства створені у всіх 60 ТГ Полтавської області**. Зазначена інформація відрізняється від тої, яку надали ТГ Полтавської області, що унеможливує функціонування управлінської вертикалі в захисті прав дітей населення ТГ Полтавської області в повній мірі.

¹⁵ Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

За результатами аналізу встановлена відсутність у штаті структурних підрозділів із питань соціального захисту населення виконавчого органу сільських, селищних, міських рад **посади соціального менеджера**¹⁶.

Таблиця 1.4.2. Інформація про наявні суб'єкти / структурні підрозділи у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг на рівні області

Назва суб'єкта / структурного підрозділу	Підпорядкування	Функції / повноваження	Завдання
Головне управління Національної соціальної сервісної служби в Полтавській області (створене відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України»)	Національній соціальній сервісній службі України	Реалізація політики соціального захисту населення й захисту прав дітей, здійснення державного контролю під час надання соціальної підтримки та захисту прав дітей	Соціальний захист населення з питань: 1. надання соціальних послуг та провадження соціальної роботи; 2. оздоровлення й відпочинку, усиновлення й захисту прав дітей; 3. здійснення державного контролю; 4. методичного супроводу й координації діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг, організації соціальної роботи, надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів територіальної громади.
Департамент соціального захисту населення (у структурі Управління з питань соціальних послуг і сімейної політики, окремий відділ надання соціальних послуг)	Начальнику Полтавської обласної державної адміністрації. Є підзвітним і підконтрольним Мінсоцполітики та координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами)	У сферах надання соціальних послуг населенню, проведення соціальної роботи, серед іншого: • забезпечує реалізацію державної політики з питань надання соціальних послуг і соціальної роботи на регіональному рівні; • інформує населення регіону про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я;	Серед іншого: забезпечення на території Полтавської області реалізації державної політики з питань соціальної підтримки й надання соціальних послуг сім'ям та особам, які належать до вразливих груп населення та /або перебувають у складних життєвих обставинах

¹⁶ Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Назва суб'єкта / структурного підрозділу	Підпорядкування	Функції / повноваження	Завдання
		<ul style="list-style-type: none"> • забезпечує ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг на регіональному рівні; • розробляє, готує на затвердження, забезпечує фінансування та виконання регіональних програм у частині задоволення потреб осіб / сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах; • здійснює контроль за дотриманням вимог Закону України «Про соціальні послуги»; • проводить на регіональному рівні моніторинг надання соціальних послуг, оцінювання їхньої якості й оприлюднення відповідних результатів; • координує діяльність суб'єктів системи надання соціальних послуг на регіональному рівні тощо 	
Полтавський обласний центр соціальних служб	<p>Полтавській обласній державній адміністрації.</p> <p>Є підзвітним і підконтрольним Мінсоцполітики та координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року</p>	Проведення методичного забезпечення організації соціальної роботи, надання соціальних послуг, організація навчання з питань проведення соціальної роботи, надання соціальних послуг	<p>Методична допомога громадам у проведенні соціальної роботи, наданні соціальних послуг.</p> <p>Організація навчання з питань здійснення соціальної роботи й надання соціальних послуг.</p> <p>Організація інформування громад щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення насильства, жорстокого поводження з дітьми.</p>

Назва суб'єкта / структурного підрозділу	Підпорядкування	Функції / повноваження	Завдання
	<p>№ 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами)</p>		<p>Проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям та дітям.</p>
<p>Служба у справах дітей, до структури якої входить сектор розвитку сімейних форм виховання служби у справах дітей Полтавської обласної державної адміністрації</p>	<p>Начальнику обласної державної адміністрації. Є підзвітним і підконтрольним Мінсоцполітики та координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами)</p>	<p>Визначення пріоритетних напрямів поліпшення на відповідній території становища сімей, дітей, сприяння фізичному, духовному та інтелектуальному розвитку, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень</p>	<p>Основними завданнями, зокрема, є:</p> <ul style="list-style-type: none"> реалізація на території області державної політики з питань соціального захисту дітей, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень; координація зусиль місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності у розв'язанні питань соціального захисту дітей та організації роботи із запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності; визначення пріоритетних напрямів поліпшення на території області становища дітей, їхнього соціального захисту, сприяння фізичному, духовному й інтелектуальному розвитку, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень

Таблиця 1.4.2. демонструє, що в Полтавській області система управління у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей і надання соціальних послуг відповідає чинним нормам законодавства¹⁷.

¹⁷ Наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Водночас за результатами дослідження встановлено, що однією з функцій Головного управління Національної соціальної сервісної служби в Полтавській області є здійснення державного контролю у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей і надання соціальних послуг.

Водночас у межах повноважень ГУ Нацсоцслужби — здійснення методичного супроводу й координації діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг, організацій соціальної роботи, надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів територіальної громади. **Результати дослідження демонструють, що цим функціям у ТГ Полтавської області, фактично, не приділяють належної уваги.**

Модель адміністрування надання соціальних послуг за принципом «єдиного вікна» передбачає створення ЦНАП у ТГ з організацією прийому жителів за місцем їхнього проживання, зокрема у ЦНАП, та прийом документів у старостинських округах.

У ТГ Полтавської області створені й функціонують 52 ЦНАП, 72 віддалених робочих місця, п'ять територіальних підрозділів. За результатами діяльності ЦНАП Полтавської області надані 651 748 тис. послуг (див. Рис. 1.4.4).

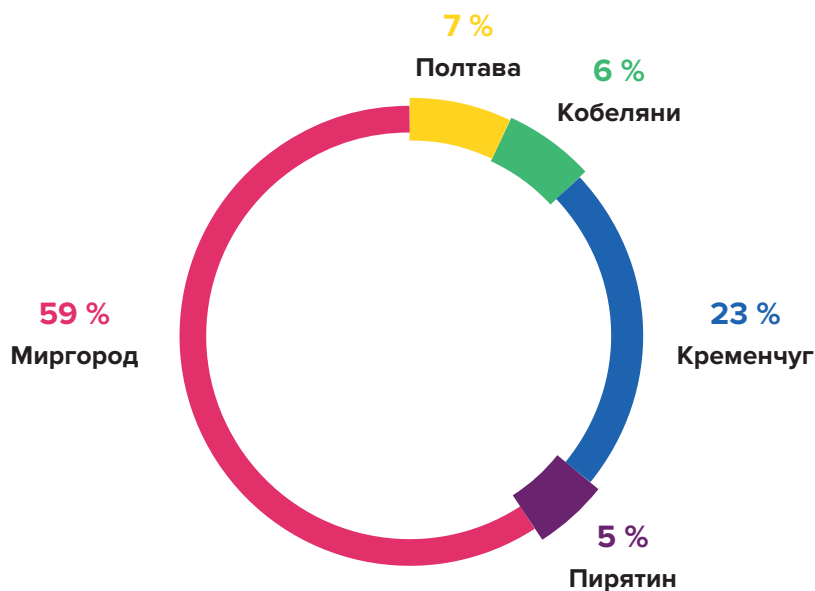

Рисунок 1.4.4. Рейтинг ЦНАП за кількістю наданих послуг

Згідно з рейтингом до першої п'ятірки лідерів за кількістю послуг, наданих протягом 2022 року, увійшли ЦНАП: м. Кременчук — 118 105 тис. послуг; м. Миргород — 36 128 тис. послуг; м. Полтава — 35 609 тис. послуг; м. Кобеляки — 30 053 тис. послуг; м. Пирятин — 28 269 тис. послуг.

Аутсайдерами рейтингу за 2022 рік є ЦНАП: с. Новоселівка — 168 послуг; с. Нехвороща — 287 послуг; селища Нова Галещина — 927 послуг; селище Градизьк — 1 136 послуг; с. Мартинівка — 1 478 послуг (див. Рис. 1.4.5).

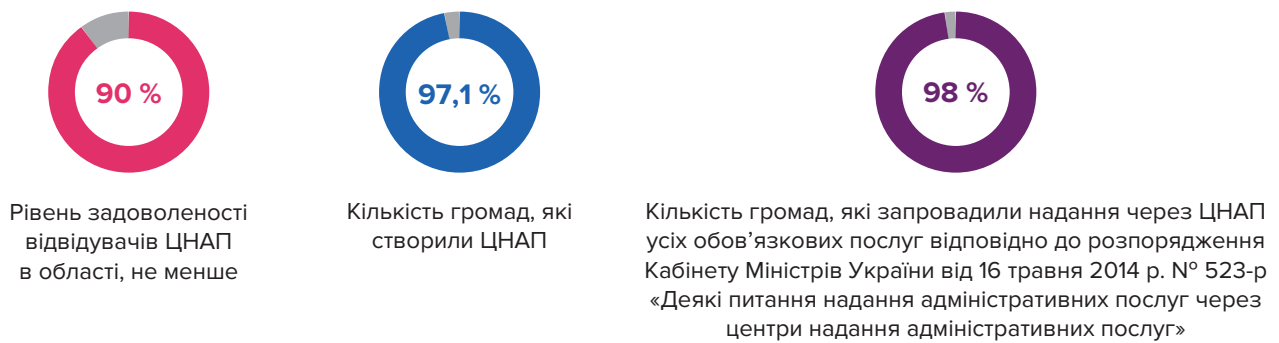

Рисунок 1.4.5. Успішні місцеві практики розвитку мережі ЦНАП

Такі управлінські рішення, з точки зору адміністрування соціальних послуг, є простими та зрозумілими в умовах переходу до децентралізованої моделі. **Ефективна модель адміністрування соціальних послуг у ТГ має передбачати цілісну систему управління з забезпеченням якісного виконання функцій планування, організації, моніторингу та контролю.**

Забезпечення інтегрованого підходу до стратегічного планування є однією зі складових **моделі адміністрування соціальних послуг населенню за принципом «єдиного вікна»**. Для якісного планування соціальних послуг населенню ТГ Полтавської області потрібно досліджувати поточну ситуацію у громадах й ідентифікувати всі групи впливу та ключових гравців у сфері надання соціальних послуг.

Під час ознайомлення з інформаційними технологіями й офісними програмами ТГ Полтавської області була виявлена єдина практика автоматизації процесів оброблення й передавання документів заявників із питань соціального захисту населення від місця їхнього проживання до ЦНАП.

Практика оцифрування паперових документів і роботи з електронними документами є мінімальною. Навички персоналу щодо використання інформаційних технологій та офісних програм є базовими.

У ТГ Полтавської області відсутній уніфікований підхід до ведення списків і баз даних отримувачів і надавачів соціальних послуг. Уповноважені посадові особи складають і ведуть списки отримувачів соціальних послуг здебільшого в документах Microsoft Word, Excel, не системно. Якщо потрібна оперативна інформація щодо охоплення соціальними послугами тої чи іншої вразливої групи, уповноваженим посадовим особам потрібно витратити час на пошук і додаткове оброблення інформації.

За результатами дослідження встановлено, що ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг переважно покладене на структурні підрозділи соціального захисту населення.

Водночас п'ять ТГ Полтавської області (7 %) (*Коломацька сільська ТГ, Краснолуцька сільська ТГ, Новогалещинська селищна ТГ, Новосанжарська селищна ТГ, Скороходівська селищна ТГ*) не забезпечують виконання такої функції. Ведення зазначеного Реєстру здійснюють надавачі соціальних послуг, що **не відповідає нормам чинного законодавства** (див. Рис. 1.4.6).

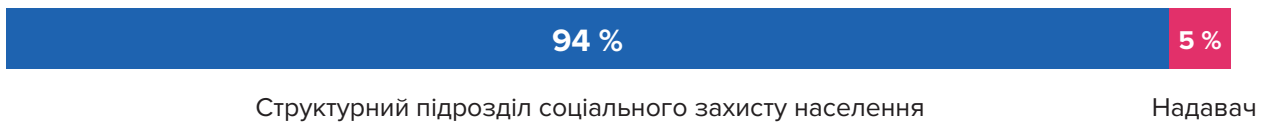

Рисунок 1.4.6. Інформація щодо суб'єктів ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг

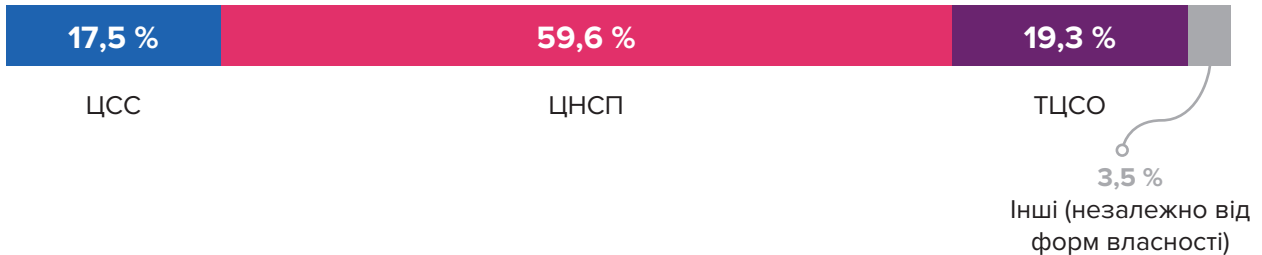

Рисунок 1.4.7. Інформація щодо переліку надавачів соціальних послуг, внесених до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг

Зазначений перелік ілюструє відсутність надавачів соціальних послуг, зокрема недержавного сектору, у ТГ Полтавської області.

Визначення потреб населення в соціальних послугах проводять для отримання об'єктивних даних (кількісних та якісних), необхідних для ухвалення управлінських рішень щодо забезпечення розвитку на території відповідної ТГ системи надання соціальних послуг, яка функціонує на засадах безбар'єрності, безперервності, послідовності надання соціальних послуг та їх різноманітності¹⁸.

За результатами дослідження встановлено, що **лише в 19 ТГ** Полтавської області (Карлівська міська ТГ, Опішнянська селищна ТГ, Петрівсько-Роменська сільська ТГ, Омельницька сільська ТГ, Пирятинська міська ТГ, Новоселівська сільська ТГ, Машівська селищна ТГ, Чорнухинська селищна ТГ, Миргородська міська ТГ, Нехворощанська сільська ТГ, Гадяцька міська ТГ, Піщанська сільська ТГ, Лохвицька міська ТГ, Оржицька селищна ТГ, Пришибська сільська ТГ, Градизька селищна ТГ, Мачухівська сільська ТГ, Терешківська сільська ТГ, Шишацька ТГ) **затверджений Порядок визначення потреб громади в соціальних послугах**, що повністю відповідає вимогам чинного законодавства¹⁹. **У 40 ТГ такий Порядок відсутній** (див. Рис. 1.4.8).

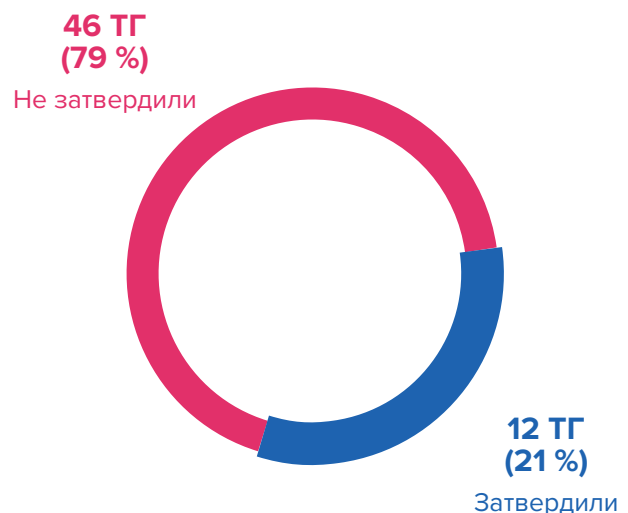

Рисунок 1.4.8. Інформація щодо аналізу затвердження Порядку визначення потреб у соціальних послугах

¹⁸ Наказ Мінсоцполітики від 19 квітня 2023 року № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах»

¹⁹ Наказ Мінсоцполітики від 19 квітня 2023 року № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах»

Перелік ТГ, які не затвердили Порядок визначення потреб громади в соціальних послугах: Чутівська, Решетилівська, Зіньківська, Білоцерківська, Лубенська, Глобинська, Новооржицька, Ромоданівська, Ланнівська, Полтавська, Михайлівська, Великобагачанська, Мартинівська, Кобеляцька, Великобудищанська, Новогалещинська, Щербанівська, Великосорочинська, Скороходівська, Хорольська, Котелевська, Сенчанська, Горішньоплавнівська, Білицька, Козельщинська, Лютенська, Кам'янопотоківська, Краснолуцька, Кременчуцька, Гребінківська, Великорублівська, Драбинівська, Диканська, Комишнянська, Оболонська, Гоголівська, Новосанжарська, Коломацька, Семенівська, Сергіївська.

Інформація від Заводської міської ТГ відсутня.

За результатами визначених потреб планують заходи щодо організації надання соціальних послуг населенню ТГ, які охоплюють прогностичні та програмні документи соціально-економічного розвитку ТГ (стратегія розвитку територіальної громади, програма соціально-економічного розвитку, місцеві та регіональні цільові програми). Під час визначення пріоритетів для організації надання соціальних послуг на рівні ТГ обмежувальним фактором є нестача досвіду й навичок у ТГ Полтавської області щодо визначення соціальних проблем і визначення потреб у соціальних послугах.

До потенційних надавачів соціальних послуг у ТГ Полтавської області можна віднести громадські організації, релігійні організації, профільних фахівців, які працюють у медичних закладах і закладах освіти, фізичних осіб — підприємців, які надаватимуть послуги з застосуванням механізму соціального замовлення. Проте за результатами оцінки потреб у соціальних послугах було встановлено, що зазначені ресурси є дуже обмеженими, ТГ Полтавської області використовують їх нерівномірно.

Основними надавачами соціальних послуг у ТГ Полтавської області є територіальні центри соціального обслуговування, центри надання соціальних послуг, центри соціальних служб.

Інформація щодо надавачів соціальних послуг у ТГ Полтавської області зазначена в Таблиці 1.4.3.

Таблиця 1.4.3. Перелік надавачів соціальних послуг

№	Назва ТГ	ЦНСП	ТЦСО	Центр соціальних служб (далі — ЦСС)
1.	Білицька селищна	1	-	-
2.	Білоцерківська сільська	1	-	-
3.	Великобагачанська селищна	1	-	-
4.	Великобудищанська сільська	1	-	-
5.	Великорублівська сільська	відсутній	відсутній	відсутній
6.	Великосорочинська сільська	1	-	-
7.	Гадяцька міська	-	1	1
8.	Глобинська міська	1	-	-
9.	Гоголівська селищна	-	1	-
10.	Горішньоплавнівська міська	-	1	-
11.	Градизька селищна	1		
12.	Гребінківська міська	-	1	1

№	Назва ТГ	ЦНСП	ТЦСО	Центр соціальних служб (далі – ЦСС)
13.	Диканська селищна	-	1	1
14.	Драбинівська сільська	відсутній	відсутній	відсутній
15.	Заводська міська	1	-	-
16.	Зіньківська міська	1	-	-
17.	Кам'янопотоківська сільська	1	-	-
18.	Карлівська міська	1	-	-
19.	Кобеляцька міська	1	-	-
20.	Козельщинська селищна	1	-	-
21.	Коломацька сільська	відсутній	відсутній	відсутній
22.	Комишнянська селищна	1	-	-
23.	Котелевська селищна	-	1	1
24.	Краснолуцька сільська	1	-	-
25.	Кременчуцька міська	-	2	1
26.	Ланнівська селищна	відсутній	відсутній	відсутній
27.	Лохвицька міська	1	-	-
28.	Лубенська міська	-	1	1
29.	Лютенська сільська	1	-	-
30.	Мартинівська сільська	відсутній	відсутній	відсутній
31.	Мачухівська сільська	відсутній	відсутній	відсутній
32.	Машівська селищна	-	1	1
33.	Миргородська міська	-	1	1
34.	Михайлівська сільська	-	1	-
35.	Нехворощанська сільська	1	-	-
36.	Новогалещинська селищна	відсутній	відсутній	відсутній
37.	Новооржицька селищна	1	-	-
38.	Новосанжарська селищна	на стадії створення	на стадії ліквідації	на стадії ліквідації
39.	Новоселівська сільська	1	-	-
40.	Оболонська сільська	1	-	-
41.	Омельницька сільська	1	-	-
42.	Опішнянська селищна	1	-	-
43.	Оржицька селищна	-	1	-
44.	Петрівсько-Роменська сільська	1	-	-
45.	Пирятинська міська	1	-	-
46.	Піщанська сільська	-	1	-
47.	Полтавська міська	-	3	1

№	Назва ТГ	ЦНСП	ТЦСО	Центр соціальних служб (далі — ЦСС)
48.	Пришибська сільська	1	-	
49.	Решетилівська міська	1	-	-
50.	Ромоданівська селищна	відсутній	відсутній	відсутній
51.	Семенівська селищна	1	-	-
52.	Сенчанська сільська	1	-	-
53.	Сергіївська сільська	1	-	-
54.	Скороходівська селищна	1	-	-
55.	Терешківська сільська	1	-	-
56.	Хорольська міська	-	1	1
57.	Чорнухинська селищна	1	-	-
58.	Чутівська селищна	1	-	-
59.	Шишацька селищна	1	-	-
60.	Щербанівська сільська	1	-	-
Разом:		36 ЦНСП	19 ТЦСО	11 ЦСС

У ТГ Полтавської області створені **66 надавачів соціальних послуг** (ТЦ — 19, ЦНСП — 36, ЦСС — 11). Водночас за результатами дослідження виявлено, що у 8 ТГ Полтавської області **відсутні надавачі соціальних послуг. Важливо зазначити, що без створення базових установ, які надають соціальні послуги у ТГ, не можливо зробити їх доступними й наблизити соціальні послуги до потенційних отримувачів у ТГ Полтавської області.**

Окрім цього, для здійснення комплексної реабілітації, соціальної адаптації дітей з інвалідністю, а також дітей віком до трьох років, які мають ризик отримати інвалідність, у системі соціального захисту населення Полтавської області функціонує п'ять центрів комплексної реабілітації дітей / осіб з інвалідністю (*міста Кременчук, Полтава, Лубни, Миргород, Гадяч*), внесених до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Водночас аналіз показав, що на регіональному рівні створені й функціонують 15 надавачів соціальних послуг, із них 14 закладів інституційного догляду, один заклад для тимчасового проживання жінок на сьомому–дев'ятому місяцях вагітності та матерів із дітьми віком від народження до 18 місяців, які опинилися у складних життєвих обставинах, які перешкоджають виконанню материнського обов'язку — Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини.

Водночас за результатами дослідження встановлено, що у ТГ Полтавської області **не запроваджений механізм створення та функціонування інтегрованої моделі надання соціальних послуг**, яка має забезпечуватися через фахівців із соціальної роботи, зокрема на відділених робочих місцях у старостинських округах.

Громадам Полтавської області потрібно постійно відслідковувати можливості для якісної організації та планування соціальних послуг у ТГ, оперативно реагувати на ці можливості й перетворювати їх на сильні сторони. Тому для ТГ перспективною є **міжвідомча взаємодія та співробітництво, які передбачають об'єднання ресурсів задля досягнення цілей, які складно реалізувати поодиночі**²⁰.

20 Закон України «Про співробітництво територіальних громад»

За результатами аналізу встановлено, що в **14 ТГ Полтавської області** (Карлівська ТГ, Петрівсько-Роменська ТГ, Омельницька ТГ, Машівська ТГ, Чорнухинська ТГ, Нехворощанська сільська ТГ, Гадяцька ТГ, Піщанська ТГ, Щербанівська ТГ, Оржицька селищна ТГ, Пришибська ТГ, Терешківська ТГ, Новосанжарська ТГ, Шишацька ТГ) є затверджений **Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг**. У **45 ТГ** такий порядок відсутній (див. Рис. 1.4.9).

Перелік ТГ, які не затвердили Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг: Білицька, Білоцерківська, Великобагачанська, Великобудищанська, Великорублівська, Великосорочинська, Глобинська, Гоголівська, Горішньоплавнівська, Градизька, Гребінківська, Диканська, Драбинівська, Зіньківська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Козельщинська, Коломацька, Комишнянська, Котелевська, Краснолуцька, Кременчуцька, Ланнівська, Лохвицька, Лубенська, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Миргородська, Михайлівська, Новогалещинська, Новооржицька, Новоселівська, Новосанжарська, Оболонська, Опішнянська, Пирятинська, Полтавська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Сергіївська, Скороходівська, Хорольська, Чутівська.

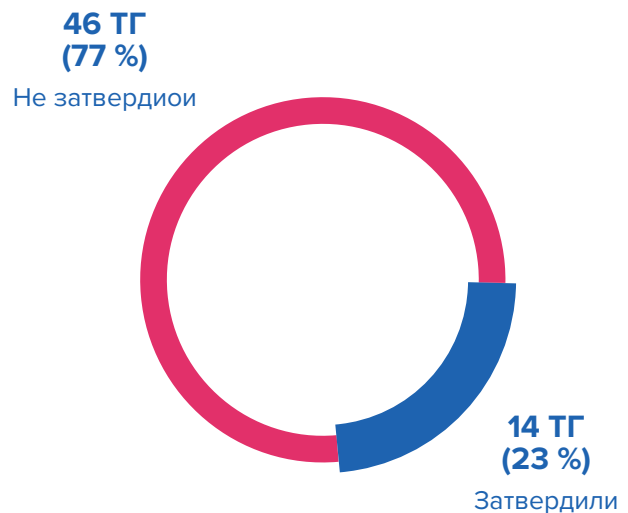

Рисунок 1.4.9. Інформація щодо аналізу затвердження Порядку міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг

За результатами аналізу встановлено, що договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг **уклали 16 ТГ Полтавської області** (Карлівська ТГ, Новооржицька ТГ, Ромоданівська ТГ, Миргородська ТГ, Гадяцька ТГ, Мартинівська ТГ, Піщанська ТГ, Новогалещинська ТГ, Лютенська ТГ, Щербанівська ТГ, Кам'янопотоківська ТГ, Пришибська ТГ, Мачухівська ТГ, Гоголівська ТГ, Новосанжарська ТГ, Сергіївська ТГ). У **43 ТГ** договори про співробітництво відсутні (див. Рис. 1.4.10).

Перелік ТГ, які не уклали договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг: Білицька, Білоцерківська, Великобагачанська, Великобудищанська, Великорублівська, Великосорочинська, Глобинська, Гоголівська, Горішньоплавнівська, Градизька, Гребінківська, Диканська, Драбинівська, Зіньківська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Козельщинська, Коломацька, Комишнянська, Котелевська, Краснолуцька, Кременчуцька, Ланнівська, Лохвицька, Лубенська, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Миргородська, Михайлівська, Новогалещинська, Новоселівська, Оболонська, Опішнянська, Пирятинська, Полтавська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Сергіївська, Скороходівська, Хорольська, Чутівська.

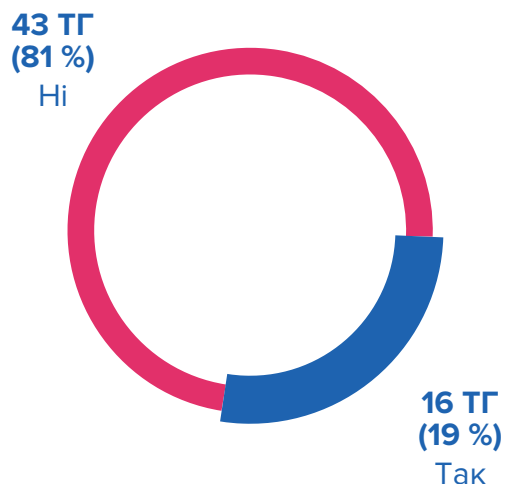

Рисунок 1.4.10. Інформація щодо укладених договорів про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг

тинська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Сергіївська, Скороходівська, Хорольська, Чутівська.

Зазначене свідчить, що 16 ТГ Полтавської області налагодили міжвідомчу взаємодію та співробітництво у сфері надання соціальних послуг, що об'єднує суб'єктів під час надання соціальних послуг населенню ТГ і впливає на розвиток системи надання соціальних послуг, зокрема у віддалених старостинських округах.

Рекомендовані можливості механізму співробітництва представлені в Таблиці 1.4.4.

Таблиця 1.4.4. Управління у сфері соціальних послуг у різних формах співробітництва ТГ

Форми співробітництва ТГ	Зміст співробітництва ТГ
Делегування виконання завдань із передачею відповідних ресурсів	Організація автоматизованого обміну інформацією та інформування населення; ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; утворення спільної архівної установи з передачею відповідних ресурсів на її утримання
Реалізація спільних проєктів	Фінансування професійної перепідготовки й підвищення компетентностей / кваліфікації спеціалістів з організації та надання соціальних послуг; здійснення супервізії; спільне фінансування (утримання) підприємств комунальної форми власності, спільна організація соціальних і комплексних послуг
Спільне фінансування (утримання) установ та організацій комунальної форми власності — інфраструктурних об'єктів	Спільне фінансування (утримання) центру надання адміністративних послуг; створення закладів надання послуг (центри надання соціальних послуг, територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг та їхні відділення) тощо
Утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій — спільних інфраструктурних об'єктів	Створення закладів надання комплексних послуг (підтриманого проживання, раннього втручання, психолого-соціальної підтримки, формування життєстійкості, паліативного догляду тощо)
Утворення спільного органу управління для виконання визначених Законом повноважень (як окремий виконавчий орган або у складі виконавчого органу одного з суб'єктів співробітництва (як структурний підрозділ — департамент, відділ, управління, бюро, агенція тощо)	Створення структур соціального захисту населення, відділів надання соціальних послуг; служб у справах дітей, відділів / секторів / фахівців із роботи з сім'ями, дітьми та молоддю); введення до штату центрів надання соціальних послуг ТГ посади фахівця з соціальної роботи

Різні форми співробітництва ТГ взаємопов'язані між собою, оскільки надання конкретних соціальних послуг забезпечують окремі елементи цілісної системи.

До надання соціальних послуг залучені надавачі недержавного сектору, зокрема шляхом державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проєктів тощо.

Для цього можуть застосовувати процедури закупівель, передбачені Законом України «Про публічні закупівлі», конкурси соціальних проєктів, соціальних програм відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проєктів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1049 (у ре-

дакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 року № 194), а також соціальне замовлення згідно з Порядком надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення та компенсації надавачам вартості соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 року № 450.

Інформація щодо впровадження механізмів державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проєктів у ТГ Полтавської області відображена в Таблиці 1.4.5.

Таблиця 1.4.5. Упровадження механізмів державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проєктів у ТГ Полтавської області

Упроваджений механізм соціального замовлення в чотирьох ТГ	Упроваджений механізм державно-приватного партнерства у чотирьох ТГ	Упроваджений механізм публічних закупівель у восьми ТГ
<p>Лубенська Новооржицька Гадяцька Кременчуцька</p>	<p>Решетилівська Нехворощанська Великорубська Сергіївська</p>	<p>Решетилівська Машівська Гадяцька Великобудищанська Горішньоплавнівська Пришибська Комишнянська Сергіївська</p>

Попри розроблену нормативно-правову базу, практика здійснення механізмів залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг у ТГ Полтавської області здійснюється дуже повільно, що впливає на розвиток ринку надавачів соціальних послуг.

Важливість забезпечення розвитку системи соціальних послуг на рівні ТГ Полтавської області підкреслюється тим, що:

- повноваження органів місцевого самоврядування щодо забезпечення надання соціальних послуг населенню закріплені законодавчо;
- забезпечення надання соціальних послуг особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, захист їхніх прав збільшує довіру до органів місцевого самоврядування;
- вищезгадані заходи прямо впливають на якість життя всіх жителів ТГ Полтавської області, підвищуючи соціальне благополуччя й безпеку.

Висновки

1. Система соціальних послуг у ТГ Полтавської області перебуває на стадії розвитку й удосконалення. ТГ Полтавської області є різномірними за соціально-демографічними показниками, а отже, мають різний інституційний потенціал і різні потреби в підтримці системи управління й адміністрування для належного забезпечення соціальними послугами вразливих груп населення ТГ.

2. Посадові особи органів місцевого самоврядування, фахівці структурних підрозділів із питань соціального захисту населення, служб у справах дітей ТГ Полтавської області беззаперечно потребують вдосконалення знань і навичок для ефективного управління сферою соціального захисту населення, захисту прав дітей і надання соціальних послуг, використання можливостей, які надає децентралізована система управління (наказ Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»).
3. Серед ТГ Полтавської області не поширена практика автоматизації процесів оброблення й передавання документів заявників із питань соціального захисту населення від віддалених старостинських округів.
4. Практика оцифрування паперових документів і роботи з електронними документами у ТГ Полтавської області є мінімальною. Навички персоналу щодо використання інформаційних технологій та офісних програм є базовими.
5. Більшості ТГ Полтавської області не вистачає спроможності оцінити потреби, планувати й керувати соціальними послугами, у результаті чого деякі найбільш ізольовані та вразливі групи населення залишаються поза увагою.
6. Більшість старостинських округів ТГ Полтавської області потребує введення посад фахівців із соціальної роботи з віддаленим робочим місцем. Саме фахівці з соціальної роботи, які є соціальними адміністраторами та кейс-менеджерами у громаді, мають забезпечувати створення й функціонування інтегрованої моделі надання соціальних послуг вразливим категоріям жителів громади.
7. У ТГ Полтавської області перспективним є впровадження механізмів залучення недержавних надавачів до системи надання соціальних послуг, а також міжвідомча взаємодія та співробітництво, яке передбачає об'єднання ресурсів задля досягнення цілей, які складно реалізувати поодиночі.

1.5. Аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у громадах

Згідно зі статтею 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчим органам сільських, селищних, міських рад рекомендується:

забезпечувати, зокрема, надання базових соціальних послуг особам / сім'ям за результатами оцінювання потреб особи / сім'ї, вживати заходів із надання інших соціальних послуг особам / сім'ям шляхом створення мережі надавачів соціальних послуг державного / комунального сектору та/або залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору (шляхом соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проєктів, соціальних програм тощо), та/або на умовах договору з іншими органами місцевого самоврядування.

Базовий перелік соціальних послуг визначає Закон України «Про соціальні послуги». Перелік соціальних послуг, які надаються особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, визначає Класифікатор соціальних послуг, затверджений наказом Міністерства соціальної політики від 23 червня 2020 року № 429, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 9 липня 2020 року за № 643/34926.

Нині перелік базових соціальних послуг значно розширений і доповнений. Відповідно до Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади в соціальних послугах (наказ Міністерства соціальної політики України від 19 квітня 2023 року № 130) визначені 24 базових соціальних послуг і 14 інших соціальних послуг (див. Рис. 1.5.1).

Для проведення соціальної роботи та надання соціальних послуг безпосередньо в територіальних громадах Міністерство соціальної політики рекомендує (наказ № 263 від 31 липня 2023 року «Про затвердження методичних рекомендацій з організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей) створювати надавачів соціальних послуг (комунальні заклади), наприклад:

- ✓ **Центр надання соціальних послуг** — для надання соціальних послуг різним групам особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- ✓ **Центр соціальних служб** — для надання сімейно орієнтованих соціальних послуг;
- ✓ **Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)** — для надання соціальних послуг особам старшого віку, особам з інвалідністю.

Аналіз стану забезпечення населення громад Полтавської області показав, що не у всіх 60 ТГ Полтавської області є надавачі соціальних послуг.

Надавачі соціальних послуг відсутні у:

- ✗ **п'яти сільських ТГ** (Великорублівська, Драбинівська, Коломацька, Мартинівська, Мачухівська);
- ✗ **трьох селищних ТГ** (Ланнівська, Ромоданівська, Новогалещинська).

Перелік базових соціальних послуг (усього 24 послуги):	Перелік інших спеціалізованих соціальних послуг (усього 14 послуг):
1. Догляд удома	1. Консультативний кризовий телефон
2. Денний догляд	2. Нічний притулок
3. Підтримане проживання бездомних осіб	3. Короткотермінове проживання
4. Соціальний супровід	4. Соціально-трудова адаптація
5. Соціальна адаптація	5. Стаціонарний догляд
6. Соціальна інтеграція та реінтеграція	6. Паліативний догляд
7. Надання притулку	7. Персональний асистент
8. Кризове та екстрене втручання	8. Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями
9. Догляд і виховання в умовах, наближених до сімейних	9. Соціально-психологічна реабілітація
10. Консультування	10. Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів і психотропних речовин
11. Інформування	11. Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю
12. Представництво інтересів	12. Тимчасовий відпочинок батьків, які здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю
13. Посередництво	13. Тимчасовий відпочинок для осіб, які здійснюють догляд за особами з інвалідністю
14. Медіація	14. Транспортні послуги
15. Натуральна допомога	
16. Соціальна профілактика	
17. Переклад жестовою мовою	
18. Соціальний супровід під час інклюзивного навчання	
19. Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці	
20. Фізичний супровід осіб з інвалідністю	
21. Соціальний супровід сімей у складних життєвих обставинах	
22. Послуга соціального супроводу сімей, у яких виховують дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	
23. Денний догляд дітей з інвалідністю	
24. Транзитне проживання / навчальна квартира	

Рисунок 1.5.1. Загальний перелік соціальних послуг

Варто зазначити, що навіть за відсутності надавачів у зазначених громадах соціальні послуги надають працівники виконавчих комітетів, як-от у Великорублівській громаді, або фахівці соціальних служб інших громад у межах співробітництва територіальних громад або через механізми компенсацій за надані послуги. Але як показав аналіз, кількість соціальних послуг, які надають у вищезазначених громадах, значно обмежений і не відповідає потребам населення громад у соціальних послугах.

У Великорублівській ТГ надають лише дві послуги: догляд удома та соціальний супровід сімей із дітьми у складних життєвих обставинах. Соціальні послуги надають працівники сектору надання соціальних послуг у складі виконавчого комітету. 2024 року планують створити ЦНСП.

У Драбинівській ТГ соціальні послуги догляду вдома, денного догляду, консультування, соціального супроводу сімей із дітьми у складних життєвих обставинах, соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральної допомоги, соціального супроводу під час інклюзивного навчання, інформування надають надавачі Новосанжарської селищної ради. 2024 року планують створити ЦНСП.

У Коломацькій ТГ соціальні послуги догляду вдома, соціальної адаптації, консультування, соціального супроводу сімей із дітьми у складних життєвих обставинах, представництва інтересів, соціальної профілактики, натуральної допомоги, інформування надають працівники Щербанівської ТГ.

У Ланнівській ТГ соціальні послуги догляду вдома, натуральної допомоги, інформування, консультування, соціальної адаптації, соціального супроводу осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальної профілактики, екстреного (кризового) втручання надають працівники комунальної установи (далі — КУ) «Центр надання соціальних послуг» Карлівської міської ради. Надання соціальних послуг здійснюється відповідно до договору про передачу міжбюджетних трансфертів на 2023 рік від 5 січня 2023 року № 1.

У Мартинівській ТГ соціальні послуги жителям громади надає КУ «Центром надання соціальних послуг» Карлівської міської ради в межах договору про передачу міжбюджетних трансфертів на 2023 рік. Нині надаються п'ять послуг: догляд удома; натуральна допомога; соціальна профілактика; соціальний супровід осіб, які потрапили у складні життєві обставини; соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти сироти й діти, позбавлені батьківського піклування.

У Мачухівській ТГ соціальні послуги догляду вдома, консультування, соціального супроводу сімей із дітьми у складних життєвих обставинах, натуральної допомоги, догляду й виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, та інформування надають працівники Щербанівської ТГ.

У Новогалящинській ТГ соціальні послуги догляду вдома, натуральної допомоги надають працівники ТЦСО Піщанської ТГ.

У Ромоданівській ТГ соціальну послугу догляду вдома надають надавачі соціальних послуг Миргородської ТГ.

Головам Піщанської, Оржицької, Михайлівської, Горішньоплавської, Гоголівської громад, які мають лише ТЦСО, потрібно розглянути питання щодо створення у громадах окремих надавачів сімейно орієнтованих соціальних послуг. Законодавство визначає, що це можна здійснити шляхом реорганізації ТЦСО в Центри надання соціальних послуг із відділеннями догляду вдома, денного перебування, натуральної допомоги й відділенням соціальної роботи, надання соціальних послуг сім'ям із дітьми або створення додатково Центрів соціальних служб для проведення соціальної роботи, надання соціальних послуг сім'ям із дітьми у складних життєвих обставинах, вразливим категоріям дітей.

Аналіз показав, що у 52 ТГ Полтавської області всього створені й функціонують 66 надавачів соціальних послуг, із них: ЦНСП —36, ТЦСО —19, ЦСС —11. У більшості громад створено по одному надавачу соціальних послуг, але є і громади, де понад один надавач соціальних послуг (див. Рис. 1.5.2).

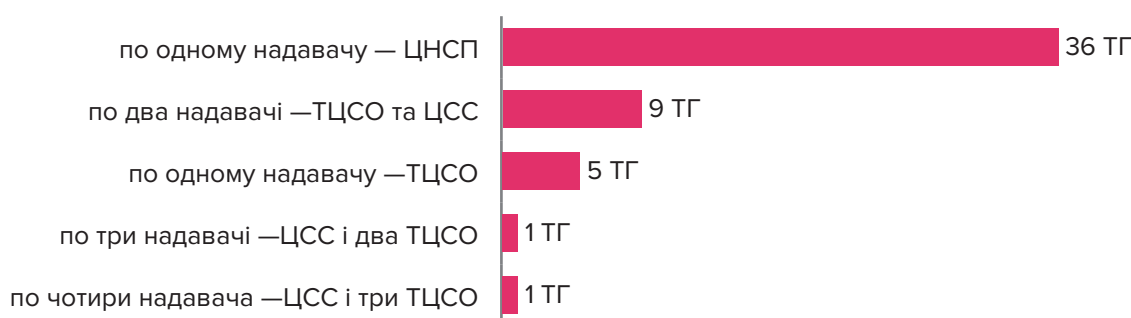

Рисунок 1.5.2. Загальна кількість надавачів у ТГ

Результати опитування надавачів соціальних послуг показав, що соціальні послуги надаються у всіх 60 ТГ області. Розподіл загальної кількості соціальних послуг, які надаються у громадах, виглядає таким чином (див. Табл. 1.5.1).

№	Назва ТГ	Кількість базових соціальних послуг, які надаються у громадах	Кількість інших соціальних послуг, які надаються у громадах	Разом
1.	Полтавська міська	17	5	22
2.	Лохвицька міська	15	1	16
3.	Лубенська міська	15	1	16
4.	Шишацька селищна	15	5	20
5.	Великобагачанська селищна	14	2	16
6.	Заводська міська	13	0	13
7.	Горішньоплавнівська міська	12	2	14
8.	Щербанівська сільська	12	2	14
9.	Пирятинська міська	12	3	15
10.	Білицька селищна	11	2	13
11.	Білоцерківська сільська	11	1	12
12.	Козельщинська селищна	11	2	13
13.	Зіньківська міська	11	3	14

№	Назва ТГ	Кількість базових соціальних послуг, які надаються у громадах	Кількість інших соціальних послуг, які надаються у громадах	Разом
14.	Гоголівська селищна	10	0	10
15.	Кременчуцька міська	10	0	10
16.	Машівська селищна	10	0	10
17.	Омельницька сільська	10	2	12
18.	Диканська селищна	9	2	11
19.	Карлівська міська	9	0	9
20.	Котелевська селищна	9	1	10
21.	Миргородська міська	9	2	11
22.	Решетилівська міська	9	2	11
23.	Сенчанська сільська	9	0	9
24.	Гадяцька міська	8	0	8
25.	Глобинська міська	8	3	11
26.	Драбинівська сільська	8	0	8
27.	Кобеляцька міська	8	2	10
28.	Коломацька сільська	8	0	8
29.	Ланнівська селищна	8	0	8
30.	Нехворощанська сільська	8	0	8
31.	Опішнянська селищна	8	1	9
32.	Скороходівська селищна	8	1	9
33.	Чорнухинська селищна	8	0	8
34.	Чутівська селищна	8	1	9
35.	Комишнянська селищна	7	1	8
36.	Мартинівська сільська	7	0	7
37.	Піщанська сільська	7	4	11
38.	Семенівська селищна	7	1	8
39.	Терешківська сільська	7	1	8
40.	Великосорочинська сільська	6	1	7
41.	Гребінківська міська	6	0	6
42.	Лютенська сільська	6	0	6
43.	Мачухівська сільська	6	0	6
44.	Новосанжарська селищна	6	1	7
45.	Великобудищанська сільська	5	0	5
46.	Градизька селищна	5	1	6
47.	Краснолуцька сільська	5	0	5

№	Назва ТГ	Кількість базових соціальних послуг, які надаються у громадах	Кількість інших соціальних послуг, які надаються у громадах	Разом
48.	Новооржицька селищна	5	0	5
49.	Петрівсько-Роменська сільська	5	0	5
50.	Сергіївська сільська	5	0	5
51.	Хорольська міська	5	0	5
52.	Михайлівська сільська	4	1	5
53.	Оболонська сільська	4	0	4
54.	Пришибська сільська	4	2	6
55.	Оржицька селищна	2	1	3
56.	Великорублівська сільська	2	0	2
57.	Кам'янопотоківська сільська	2	0	2
58.	Новогалящинська селищна	1	1	2
59.	Новоселівська сільська	1	0	1
60.	Ромоданівська селищна	1	0	1

Аналізуючи дані, наведені в таблиці 1.5.1, можна зробити висновок, що із 38 соціальних послуг, рекомендованих Міністерством соціальної політики, за якими затверджені державні стандарти, у Полтавській області:

- ▶ **14 ТГ** надають не більше п'ять соціальних послуг;
- ▶ **27 ТГ** надають від 6 до 10 соціальних послуг;
- ▶ **19 ТГ** надають від 11 до 23 соціальних послуг.

Таблиця 1.5.2. Розподіл загальної кількості соціальних послуг у ТГ

Кількість соціальних послуг	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	20	23	
У скількох ТГ надають соціальні послуги	2	3	1	1	7	5	3	9	5	5	5	2	3	3	1	3	1	1	
РАЗОМ:	14					27					19								

Як бачимо, у незначній кількості ТГ Полтавської області надають від однієї до п'яти соціальних послуг (Див. табл. 1.5.3). Аналіз показав, що це переважно базові соціальні послуги, зокрема:

- ▶ **догляд удома;**
- ▶ **консультування або інформування;**
- ▶ **соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;**
- ▶ **соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування.**

Таблиця 1.5.3. Перелік ТГ, де надають не більше п'ять соціальних послуг

№	Назва громади	Кількість соціальних послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (до п'яти послуг)
1.	Великобудищанська сільська	5	Догляд удома, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога, інформування
2.	Краснолуцька сільська	5	Догляд удома, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральна допомога, інформування
3.	Новооржицька селищна	5	Догляд удома, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, натуральна допомога, інформування
4.	Петрівсько-Роменська сільська	5	Догляд удома, консультація, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральна допомога
5.	Сергіївська сільська	5	Догляд удома, екстрене (кризове) втручання, консультування, представництво інтересів, інформування
6.	Хорольська міська	5	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах
7.	Михайлівська сільська	5	Догляд удома, денний догляд, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога, транспортні послуги
8.	Оболонська сільська	4	Догляд удома, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога
9.	Оржицька селищна	3	Догляд удома, натуральна допомога, транспортні послуги
10.	Великорублівська сільська	2	Догляд удома, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах
11.	Кам'янопотоківська сільська	2	Догляд удома, натуральна допомога
12.	Новогалещинська селищна	2	Догляд удома, транспортні послуги
13.	Новоселівська сільська	1	Догляд удома
14.	Ромоданівська селищна	1	Догляд удома

Варто зазначити, що серед ТГ, де надають від п'яти до дев'яти соціальних послуг (див. Табл. 1.5.4) до базових соціальних послуг догляду вдома, консультування, соціального супроводу сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування додалися нові, як базові, так й інші спеціалізовані соціальні послуги, зокрема:

- ✓ соціальна профілактика;
- ✓ транспортні послуги;
- ✓ представництво інтересів;
- ✓ екстрене (кризове) втручання;
- ✓ соціальна адаптація;
- ✓ натуральна допомога;
- ✓ стаціонарний догляд;
- ✓ денний догляд.

Таблиця 1.5.4. Перелік ТГ, де надають від шести до 10 соціальних послуг

№	Назва громади	Кількість соціальних послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (до 10 послуг)
1.	Пришибська сільська	6	Догляд удома, консультування, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд, транспортні послуги
2.	Гребінківська міська	6	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, представництво інтересів, натуральна допомога
3.	Лютенська сільська	6	Догляд удома, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, інформування
4.	Мачухівська сільська	6	Догляд удома, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога, інформування, догляд і виховання дітей в умовах, наближених до сімейних
5.	Мартинівська сільська	7	Догляд удома, підтримане проживання бездомних осіб, соціальна адаптація, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральна допомога, соціальна профілактика
6.	Новосанжарська селищна	7	Догляд удома, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальний супровід під час працевлаштування та на робочому місці, натуральна допомога, транспортні послуги
7.	Великосорочинська сільська	7	Догляд удома, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд
8.	Градизька селищна	7	Догляд удома, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, інформування, стаціонарний догляд

№	Назва громади	Кількість соціальних послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (до 10 послуг)
9.	Ланнівська селищна	7	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога, соціальна профілактика, інформування
10.	Гадяцька міська	8	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, натуральна допомога
11.	Драбинівська сільська	8	Догляд удома, денний догляд, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральна допомога, супровід під час інклюзивного навчання, інформування
12.	Коломацька сільська	8	Догляд удома, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, натуральна допомога, соціальна профілактика, інформування
13.	Нехворощанська сільська	8	Догляд удома, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування
14.	Чорнухинська селищна	8	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, натуральна допомога
15.	Комишнянська селищна	8	Догляд удома, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд
16.	Семенівська селищна	8	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд
17.	Терешківська сільська	8	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, натуральна допомога, інформування, транспортні послуги

№	Назва громади	Кількість соціальних послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (до 10 послуг)
18.	Карлівська міська	9	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування
19.	Сенчанська сільська	9	Догляд удома, денний догляд, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування
20.	Опішнянська селищна	9	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування, транспортні послуги
21.	Скороходівська селищна	9	Догляд удома, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, натуральна допомога, соціальний супровід під час інклюзивного навчання, стаціонарний догляд
22.	Чутівська селищна	9	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, натуральна допомога, транспортні послуги
23.	Кобеляцька міська	10	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, натуральна допомога, паліативний догляд, транспортні послуги
24.	Котелевська селищна	10	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, консультативний кризовий телефон
25.	Машівська селищна	10	Догляд удома, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування

№	Назва громади	Кількість соціальних послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (до 10 послуг)
26.	Гоголівська селищна	10	Догляд удома, денний догляд, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, переклад жестовою мовою, інформування
27.	Кременчуцька міська	10	Догляд удома, денний догляд, консультування, соціальна адаптація, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування

Дані, наведені в Таблиці 1.5.5, показали, що в **19 ТГ Полтавської області** запровадженій оптимальний перелік соціальних послуг, що дає змогу ТГ охопити соціальними послугами значну частину вразливих категорій населення ТГ відповідно до їхніх потреб.

Таблиця 1.5.5. Перелік ТГ, де надають понад 10 соціальних послуг

№	Назва громади	Кількість послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (понад 10 послуг)
1.	Полтавська міська	23	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, надання притулку, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, переклад жестовою мовою, інформування, медіація, нічний притулок, Короткотермінове проживання, соціально-трудова адаптація, паліативний догляд, соціально-психологічна реабілітація, транспортні послуги
2.	Лохвицька міська	16	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, інформування, медіація, транспортні послуги

№	Назва громади	Кількість послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (понад 10 послуг)
3.	Лубенська міська	16	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, догляд і виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, інформування, медіація, транспортні послуги
4.	Шишацька селищна	20	Догляд удома, підтримане проживання бездомних осіб, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальний супровід під час працевлаштування та на робочому місці, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, переклад жестовою мовою, інформування, стаціонарний догляд, паліативний догляд, соціально-психологічна реабілітація, тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх намінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, транспортні послуги
5.	Великобагачанська селищна	16	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, догляд і виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, інформування, паліативний догляд, транспортні послуги
6.	Заводська міська	13	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування

№	Назва громади	Кількість послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (понад 10 послуг)
7.	Горішньоплавнівська міська	14	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, представництво інтересів, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, інформування, паліативний догляд, транспортні послуги
8.	Щербанівська сільська	14	Догляд удома, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, представництво інтересів, натуральна допомога, догляд і виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, інформування, медіація, паліативний догляд, транспортні послуги
9.	Пирятинська міська	15	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування, медіація, стаціонарний догляд, паліативний догляд, транспортні послуги
10.	Білицька селищна	11	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене кризове втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування, паліативний догляд, транспортні послуги
11.	Білоцерківська сільська	12	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, соціальна профілактика, представництво інтересів, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, інформування, транспортні послуги

№	Назва громади	Кількість послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (понад 10 послуг)
12.	Козельщинська селищна	13	Догляд удома, денний догляд, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, догляд і виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, інформування, паліативний догляд, транспортні послуги
13.	Зіньківська міська	14	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, догляд і виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, інформування, стаціонарний догляд, паліативний догляд, соціально-психологічна реабілітація
14.	Омельницька сільська	12	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування, соціально-психологічна реабілітація, транспортні послуги
15.	Диканська селищна	11	Догляд удома, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд, транспортні послуги
16.	Миргородська міська	11	Догляд удома, денний догляд, соціальна адаптація соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд, транспортні послуги, соціальна профілактика
17.	Решетилівська міська	11	Догляд удома, соціальна адаптація, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд, транспортні послуги
18.	Глобинська міська	11	Догляд удома, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, представництво інтересів, натуральна допомога, інформування, стаціонарний догляд, транспортні послуги, консультативний кризовий телефон

№	Назва громади	Кількість послуг	Перелік і назва соціальних послуг, які надають громади (понад 10 послуг)
19.	Піщанська сільська	11	Догляд удома, консультування, представництво інтересів, натуральна допомога, фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, переклад жестовою мовою, інформування, паліативний догляд, соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями, соціально-психологічна реабілітація, транспортні послуги

Результати опитування надавачів соціальних послуг показали, що **найбільш поширеними базовими соціальними послугами** у громадах, які надаються в більшості з пілотних громад, є лише п'ять послуг:

- ✓ догляд удома;
- ✓ інформування;
- ✓ послуга натуральної допомоги;
- ✓ послуга соціального супроводу сімей у складних життєвих обставинах;;
- ✓ послуга консультування.

При цьому варто зазначити, що:

- ✓ соціальна послуга догляду вдома — єдина послуга, яка надається у всіх 60 ТГ області;
- ✓ соціальна послуга натуральної допомоги надається у 54 ТГ. Не надається у Великорублівській, Градизькій, Лютенській, Новоселівській, Ромоданівській, Сергіївській ТГ;
- ✓ послуга соціального супроводу сімей у складних життєвих обставинах надається у 51 ТГ. Не надається у Гребінківській, Кам'янопотоківській, Новогалещинській, Новоселівській, Оржицькій, Пришибській, Піщанській, Ромоданівській, Сергіївській ТГ;
- ✓ соціальна послуга консультування надається в 47 ТГ. Не надається у Великорублівській, Кам'янопотоківській, Краснолуцькій, Ланнівській, Мартинівській, Миргородській, Михайлавській, Новогалещинській, Новооржицькій, Новоселівській, Оржицькій, Ромоданівській, Семенівській ТГ;
- ✓ соціальна послуга інформування надається в 41 ТГ. Не надається у Великорублівській, Гадяцькій, Гребінківській, Кам'янопотоківській, Кобеляцькій, Котелевській, Мартинівській, Михайлавській, Новогалещинській, Новосанжарській, Новоселівській, Оболонській, Оржицькій, Ромоданівській, Петрівсько-Роменській, Скороходівській, Хорольській, Чорнухинській, Чутівській ТГ.

Менш поширеними базовими соціальними послугами у громадах є шість соціальних послуг, а саме:

- ▶ послуга соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування;
- ▶ послуга соціальної адаптації;
- ▶ послуга представництва інтересів;

- ▶ **послуга соціальної профілактики;**
- ▶ **послуга денного догляду;**
- ▶ **послуга екстреного кризового втручання.**
- ✓ **Послуга соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, надається лише у 34 ТГ області.**

Не надається у Великобагачанській, Великобудищацькій, Великорублівській, Великосорочинській, Гребінківській, Коломацькій, Котелевській, Диканській, Кам'янопотоківській, Ланнівській, Мачухівській, Михайлівській, Нехворощанській, Новогалещинській, Новооржицькій, Новоселівській, Оболонській, Опішнянській, Оржицькій, Піщанській, Пришибській, Ромоданівській, Сенчанській, Сергіївській, Терешківській, Хорольській ТГ.

- ✓ **Соціальна послуга соціальної адаптації надається у 33 ТГ області.**

Не надається у Великобудищацькій, Великорублівській, Великосорочинській, Гоголівській, Градизькій, Драбинівській, Кам'янопотоківській, Козельщинській, Комишнянській, Краснолуцькій, Лютенській, Мачухівській, Михайлівській, Нехворощанській, Новогалещинській, Новооржицькій, Новосанжарській, Новоселівській, Оболонській, Оржицькій, Петрівсько-Роменській, Піщанській, Пришибській, Ромоданівській, Сенчанській, Сергіївській, Скороходівській ТГ.

- ✓ **Послуга соціальної профілактики надається у 31 ТГ області.**

Не надається у Великобудищацькій, Великорублівській, Великосорочинській, Гадяцькій, Глобинській, Гребінківській, Драбинівській, Кам'янопотоківській, Комишнянській, Краснолуцькій, Лютенській, Мачухівській, Михайлівській, Новогалещинській, Новооржицькій, Новосанжарській, Новоселівській, Оболонській, Оржицькій, Петрівсько-Роменській, Піщанській, Пришибській, Решетилівській, Ромоданівській, Семенівській, Сергіївській, Терешківській, Хорольській, Чутівській ТГ.

- ✓ **Послуга представництва інтересів надається лише у 29 ТГ області.**

Не надається у Білицькій, Великобудищацькій, Великорублівській, Великосорочинській, Градизькій, Драбинівській, Кам'янопотоківській, Карлівській, Кобеляцькій, Комишнянській, Краснолуцькій, Ланнівській, Лютенській, Мартинівській, Мачухівській, Машівській, Михайлівській, Новогалещинській, Новосанжарській, Новоселівській, Оболонській, Опішнянській, Оржицькій, Петрівсько-Роменській, Пришибській, Ромоданівській, Семенівській, Скороходівській, Терешківській, Хорольській, Чорнухинській ТГ.

- ✓ **Послуга денного догляду надається лише у 23 ТГ області.**

Не надається у Великобагачанській, Гадяцькій, Гоголівській, Горішньоплавнівській, Гребінківській, Драбинівській, Заводській, Зінківській, Кобеляцькій, Козельщинській, Котелевській, Кременчуцькій, Лохвицькій, Любенській, Миргородській, Михайлівській, Опішнянській, Пирятинській, Полтавській, Семенівській, Сенчанській, Хорольській, Чорнухинській ТГ.

- ✓ **Послуга екстреного (кризового) втручання надається лише у 22 ТГ області.**

Не надається у Білицькій, Білоцерківській, Великобагачанській, Великосорочинській, Горішньоплавнівській, Заводській, Карлівській, Комишнянській, Котелевській, Ланнівській, Лохвицькій, Любенській, Лютенській, Омельницькій, Полтавській, Решетилівській, Сенчанській, Сергіївській, Скороходівській, Терешківській, Чутівській, Шишацькій ТГ.

Варто звернути увагу на те, що найменш поширеними соціальними послугами в Полтавській області є 10 соціальних послуг, **зокрема:**

- ▶ підтриманого проживання, зокрема бездомних осіб;
 - ▶ надання притулку;
 - ▶ супроводу під час інклюзивного навчання;
 - ▶ патронату над дітьми;
 - ▶ перекладу жестовою мовою;
 - ▶ медіації;
 - ▶ фізичного супроводу осіб з інвалідністю;
 - ▶ соціальної інтеграції та реінтеграції;
 - ▶ посередництва;
 - ▶ соціального супроводу під час працевлаштування та на робочому місці.
- ✓ Послуга підтриманого проживання бездомних осіб надається лише в одній ТГ області, а саме в Шишацькій селищній ТГ.
 - ✓ Послуга надання притулку надається лише в Полтавській міській ТГ.
 - ✓ Патронат над дітьми є тільки в шести ТГ: Великобудищанській, Мачухівській, Щербанівській сільських, Зінківській, Лубенській міських, Козельщинській селищній ТГ.
 - ✓ Послуга «Переклад жестовою мовою» надається в чотирьох ТГ області: Гоголівській селищній, Піщанській сільській, Полтавській міській, Шишацькій сільській ТГ.
 - ✓ Послуга медіації надається у п'яти ТГ області: Лохвицькій, Лубенській, Пирятинській, Полтавській міських і в Щербанівській сільській ТГ.
 - ✓ Послуга «Фізичний супровід осіб з інвалідністю» надається лише в семи ТГ області, а саме в Білоцерківській, Піщанській сільських, Великобагачанській, Шишацькій селищних, Горішньоплавнівській, Лохвицькій, Полтавській міських ТГ.
 - ✓ Послуга соціальної інтеграції та реінтеграції також надається лише в семи громадах області: Щербанівській сільській, Великобагачанській, Машівській селищних, Заводській, Лохвицькій, Лубенській, Полтавській міських ТГ.
 - ✓ Послуга посередництва надається лише в 11 громадах області: Драбинівській, Нехворощанській сільських, Великобагачанській, Козельщинській, Машівській, Шишацькій селищних, Заводській, Лохвицькій, Лубенській, Пирятинській, Полтавській міських ТГ.
 - ✓ Послуга соціального супроводу під час працевлаштування та на робочому місці надається лише у двох ТГ області: Шишацькій і Новосанжарській селищних ТГ.

Жодна з пілотних громад у Полтавській області не надає ці чотири базові соціальні послуги:

- ✗ денного догляду дітей з інвалідністю;
- ✗ підтриманого проживання осіб старшого віку;
- ✗ транзитного проживання / учбової квартири;
- ✗ послуги супроводу під час інклюзивного навчання.

Окрім базових соціальних послуг, у ТГ Полтавській області започатковані й надаються інші спеціалізовані соціальні послуги. Аналіз показав, що у **27 з 60 ТГ ТГ (45 %)** інші спеціалізовані послуги взагалі не надаються.

Аналіз показав, що найбільш поширеними серед інших **спеціалізованих соціальних послуг у громадах** є послуги:

- ✓ стаціонарного догляду;
- ✓ паліативного догляду;
- ✓ транспортних послуг.

Попри незначний перелік і кількість наданих інших спеціалізованих соціальних послуг, варто відзначити позитивну тенденцію в розвитку системи спеціалізованих послуг в області (див. Табл. 1.5.6). Визначення реальних незадоволених потреб населення ТГ в соціальних послугах у майбутньому дасть новий імпульс у розвитку як базових, так і спеціалізованих соціальних послуг.

Таблиця 1.5.6. Загальний перелік і кількість інших соціальних послуг

№	Назва інших соціальних послуг	Назви ТГ, які їх надають	Кількість соціальних послуг в області на рік
1.	Консультативний кризовий телефон	Глобинська міська Котелівська селищна	62
2.	Нічний притулок	Полтавська міська	388
3.	Соціально-трудова адаптація	Полтавська міська	1 369
4.	Стаціонарний догляд	Великосорочинська сільська Глобинська міська Градизька селищна Диканська селищна Зінківська міська Комишнянська селищна Миргородська міська Пирятинська міська Пришибська сільська Решетилівська міська Семенівська селищна Скороходівська селищна Шишацька селищна	448
5.	Паліативний догляд	Білицька селищна Великобагачанська селищна Горішньоплавнівська міська Зінківська міська Кобеляцька міська Козельщинська селищна Пирятинська міська Піщанська сільська Полтавська міська	132

№	Назва інших соціальних послуг	Назви ТГ, які їх надають	Кількість соціальних послуг в області на рік
		Шишацька селищна Щербанівська сільська	
6.	Соціальна реабілітація осіб із психічними порушеннями	Піщанська сільська	3
7.	Соціально-психологічна реабілітація	Зінківська міська Піщанська сільська Омельницька сільська Полтавська міська Шишацька селищна	1 422
8.	Тимчасовий перепочинок для батьків, які здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю	Шишацька селищна	4
9.	Транспортні послуги	Білицька селищна Білоцерківська сільська Великобагачанська селищна Глобинська міська Горішньоплавнівська міська Диканська селищна Кобеляцька міська Козельщинська селищна Лохвицька міська Лубенська міська Миргородська міська Михайлівська сільська Новогалещинська селищна Новосанжарська селищна Омельницька сільська Опишнянська селищна Оржицька селищна Пирятинська міська Піщанська сільська Полтавська міська Пришибська сільська Решетилівська міська Терешківська сільська Чутівська селищна Шишацька селищна Щербанівська сільська	1 308
Разом		У 33 громадах	5 136 послуг на рік

Жодна із громад у Полтавській області **не надає п'ять інших спеціалізованих соціальних послуг:**

- ✗ короткотермінове проживання;
- ✗ персональний асистент;
- ✗ соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів;
- ✗ соціально-психологічна реабілітація осіб з ігровою залежністю;
- ✗ тимчасовий відпочинок для осіб, які здійснюють догляд за особами з інвалідністю.

Показовим для аналізу стану забезпечення населення ТГ Полтавської області (як базових, так й інших спеціалізованих соціальних послуг) є узагальнені дані щодо загальної кількості наданих соціальних послуг за звітний період (2022 рік), наведені на Рис. 1.5.3, 1.5.4.

Рисунок 1.5.3. Загальна кількість базових соціальних послуг, наданих у ТГ

Рисунок 1.5.4. Загальна кількість інших спеціалізованих соціальних послуг, наданих у ТГ

Низькі кількісні показники більшості соціальних послуг можуть свідчити про вкрай обмежений кадровий, фінансовий, матеріально-технічний ресурс для розвитку соціальних послуг у ТГ і низький рівень охоплення соціальними послугами вразливих категорій населення в більшості громад Полтавської області.

Із 38 соціальних послуг в області жодна громада не надає дев'ять соціальних послуг:

- ✗ денного догляду дітей з інвалідністю;
- ✗ підтриманого проживання осіб старшого віку;
- ✗ транзитного проживання / учбової квартири;
- ✗ послуги супроводу під час інклюзивного навчання;
- ✗ короткотермінового проживання;
- ✗ персонального асистента;
- ✗ соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів;
- ✗ соціально-психологічної реабілітації осіб з ігровою залежністю;
- ✗ тимчасового відпочинку для осіб, які здійснюють догляд за особами з інвалідністю.

Найбільш поширеними в більшості громад Полтавської області є лише п'ять соціальних послуг:

- ▶ догляду вдома;
- ▶ натуральної допомоги;
- ▶ соціального супроводу сімей у складних життєвих обставинах;
- ▶ консультування;
- ▶ інформування.

Аналіз категорій осіб / сімей, яким надають соціальні послуги у громадах, показав, що більшість надавачів послуг надають послуги значній кількості вразливих категорій населення (див. Табл. 1.5.7).

Таблиця 1.5.7. Загальна кількість осіб вразливих груп населення й кількість ТГ, які надають соціальні послуги зазначеним категоріям

№	Категорії вразливих груп населення	Загальна кількість осіб вразливих груп населення області	Кількість громад, які надають соціальні послуги зазначеним категоріям
1.	Внутрішньо переміщені особи	218 216	45
2.	Особи старшого віку	207 085	42
3.	Повнолітні особи з інвалідністю	24 667	41
4.	Одинокі особи, які потребують допомоги у веденні домашнього господарства	11 420	41
5.	Одинокі особи, які потребують стороннього догляду	11 420	38
6.	Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України	10 506	38
7.	Безробітні (zareєстровані в центрі зайнятості особи)	9 981	24
8.	Особи з порушеннями психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин	6 868	9
9.	Сім'ї, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям	6 619	40
10.	Сім'ї, члени яких мають інвалідність	5 936	40
11.	Особи, яким заподіяно шкоду пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією	3 872	30
12.	Діти з інвалідністю	3 524	22
13.	Діти з особливими освітніми потребами	2 119	17
14.	Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	1 976	60
15.	Особи, які постраждали від домашнього насильства	1 536	36
16.	Особи, які перебувають на обліку органу пробації	1 414	31
17.	Особи, які вчинили домашнє насильство, направлені для проходження програми для кривдників	1 177	14

№	Категорії вразливих груп населення	Загальна кількість осіб вразливих груп населення області	Кількість громад, які надають соціальні послуги зазначеним категоріям
18.	Особи, хворі на туберкульоз	1 010	9
19.	ВІЛ-інфіковані особи	1 009	9
20.	Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	1 554	57
21.	Особи з залежністю від азартних ігор	933	5
22.	Особи з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (у віці 18–23 роки), які проживають в територіальній громаді	570	32
23.	Діти, батьки яких (особи, які їх замінюють) ухиляються від виконання своїх обов'язків	655	31
24.	Бездомні особи	278	11
25.	Сім'ї з дітьми, де батьки є трудовими мігрантами	235	7
26.	Сім'ї, де триває процес розлучення батьків і вирішується спір між матір'ю та батьком щодо визначення місця проживання дітей, участі батьків у їхньому вихованні	233	24
27.	Діти з тяжкими захворюваннями, порушеннями, травмами, станами (зокрема до встановлення інвалідності)	202	10
28.	Сім'ї, дітей з яких влаштовано до закладів інституційного догляду та виховання дітей	185	33
29.	Особи, звільнені з місць позбавлення волі	103	28
30.	Діти, які потребують паліативної допомоги	94	1
31.	Сім'ї, в яких батьків поновлено в батьківських правах	72	15
32.	Сім'ї з дітьми, в яких тривала хвороба батьків перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки	53	13
33.	Повнолітні неієздатні особи, яким не призначено опікуна	33	5
34.	Сім'ї, в яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду	23	22
35.	Сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти	20	21
36.	Неповнолітні одинокі матері (батьки)	14	27
37.	Сім'ї, в яких діти систематично самовільно залишають місце проживання	14	19

№	Категорії вразливих груп населення	Загальна кількість осіб вразливих груп населення області	Кількість громад, які надають соціальні послуги зазначеним категоріям
38.	Жінки, які виявили намір відмовитися від новонародженої дитини	13	14
39.	Сім'ї, дітей з яких влаштовано в патронатні сім'ї протягом звітного періоду	12	16
40.	Біженці, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту	1	7
41.	Особи, які звернулися з заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та мають довідку про звернення за захистом в Україні	0	4
42.	Особи, які постраждали від торгівлі людьми	0	16

Запровадження Міністерством соціальної політики уніфікованого для всіх ТГ соціально-демографічного паспорту / профілю громади (додаток 1 до Порядку визначення потреб громад у соціальних послугах, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 19 квітня 2023 року № 130) дасть змогу зібрати більш повну інформацію за віком, статтю за всіма 42 запропонованими категоріями вразливих груп населення громад. А це, своєю чергою, дасть змогу кожній громаді визначити перелік основних вразливих груп населення, які потребують соціальних послуг або можуть бути потенційними отримувачами соціальних послуг у громаді, потреби яких варто вивчати першочергово.

Аналіз показав, що **найменше охопленими соціальними послугами** в більшості ТГ є такі вразливі групи сімей та дітей:

- ▶ сім'ї, де триває процес розлучення батьків і вирішується спір між матір'ю та батьком щодо визначення місця проживання дітей, участі батьків у їхньому вихованні;
- ▶ сім'ї з дітьми, де батьки є трудовими мігрантами;
- ▶ сім'ї, в яких батьків поновлено в батьківських правах;
- ▶ діти, батьки яких (особи, які їх замінюють) ухиляються від виконання своїх обов'язків;
- ▶ сім'ї в яких дітей відібрано у батьків без позбавлення батьківських прав на підставі рішення суду;
- ▶ особи з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (у віці 18–23 роки), які проживають у ТГ
- ▶ сім'ї, в яких діти систематично самовільно залишають місце проживання;
- ▶ сім'ї, дітей з яких влаштовано в патронатні сім'ї протягом звітного періоду;
- ▶ сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти.

Практично не охоплені соціальними послугами такі категорії населення ТГ:

- ВІЛ-інфіковані особи;
- особи, хворі на туберкульоз;
- особи з порушеннями психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин;
- особи з залежністю від азартних ігор;
- особи, які вчинили домашнє насильство, направлені для проходження програми для кривдників;
- повнолітні недієздатні особи, яким не призначено опікуна.

Варто зазначити, що у громадах **відсутні соціальні послуги для дітей з інвалідністю**, зокрема для:

- ✗ дітей з особливими освітніми потребами;
- ✗ дітей із тяжкими захворюваннями, порушеннями, травмами, станами (зокрема до встановлення інвалідності);
- ✗ дані щодо дітей, які потребують паліативної допомоги, у громадах практично відсутні.

Під час опитування були отримані від ТГ дані щодо впровадження нових соціальних послуг.

Їхній аналіз показав, що **32 з 60 ТГ (53 %)** (див. Рис. 1.5.5) протягом звітного періоду впроваджували нові соціальні послуги, зокрема:

- ✓ натуральної допомоги;
- ✓ мобільної соціальної служби догляду вдома;
- ✓ соціальної адаптації (Університету третього віку);
- ✓ паліативного догляду;
- ✓ соціального супроводу;
- ✓ соціального таксі;
- ✓ соціальної профілактики;
- ✓ цілодобового проживання;
- ✓ фізичного супроводу осіб з інвалідністю;
- ✓ представництва інтересів;
- ✓ перекладу жестовою мовою;
- ✓ посередництва;
- ✓ патронату над дитиною;
- ✓ екстреного (кризового) втручання.

Рисунок 1.5.5. Упровадження нових соціальних послуг протягом звітного періоду

Такий перелік нових соціальних послуг у ТГ свідчить про те, що значна частина громад Полтавської області все ж таки усвідомлюють необхідність упровадження нових, як базових, так й інших спеціалізованих соціальних послуг. Це також може свідчити про те, що у громадах почали вивчати потреби вразливих груп населення й визначати незадоволений попит різних вразливих груп населення в соціальних послугах.

Проведений аналіз показав, що лише **в шести з 60 ТГ визначили незадоволений попит** на 10 соціальних послуг (див. Табл. 1.5.8).

Таблиця 1.5.8. Незадоволений попит на соціальні послуги

№	Назва послуги	Назва ТГ	Кількість послуг
1.	Догляд удома	Горішньоплавнівська	20
		Кременчуцька	11
2.	Денний догляд	Гадяцька	234
		Кременчуцька	18
		Сенчанська	4
3.	Соціальна адаптація	Гадяцька	371
4.	Натуральна допомога	Скороходівська	52
		Кременчуцька	15
5.	Інформування	Сенчанська	36
		Кременчуцька	4
6.	Консультування	Сенчанська	41
		Гадяцька	4
7.	Денний догляд	Сенчанська	4
8.	Транспортні послуги	Терешківська	16
9.	Представництво інтересів	Гадяцька	5
		Кременчуцька	2
10.	Соціальна профілактика	Сенчанська	2

На питання про нові соціальні послуги, які громади планують впроваджувати 2024 року, 29 із 60 ТГ відповіли, що взагалі не планують упроваджувати нові соціальні послуги (див. Табл. 1.5.9).

Таблиця 1.5.9. ТГ, які не планують упроваджувати нові соціальні послуги 2024 року

№	Назва ТГ	Кількість соціальних послуг, які вже надаються у ТГ	Чи планують упроваджувати нові соціальні послуги 2024 року
1.	Ромоданівська	1	Не планують
2.	Ланнівська	1	Не визначилися
3.	Новоселівська	1	Не планують
4.	Великорублівська	2	Не планують
5.	Кам'янопотоківська	2	Не планують

№	Назва ТГ	Кількість соціальних послуг, які вже надаються у ТГ	Чи планують упроваджувати нові соціальні послуги 2024 року
6.	Оболонська	4	Не планують
7.	Краснолуцька	5	Не планують
8.	Михайлівська	5	Не планують
9.	Хорольська	5	Не планують
10.	Великобудищанська	5	Не планують
11.	Мачухівська	6	Не планують
12.	Пришибська	6	Не планують
13.	Великосорочинська	7	Не планують
14.	Драбинівська	8	Не планують
15.	Коломацька	8	Не планують
16.	Комишнjanська	8	Не планують
17.	Нехворощанська	8	Не планують
18.	Чорнухинська	8	Не планують
19.	Сенчанська	9	Не планують
20.	Кобеляцька	10	Не планують
21.	Глобинська	11	Не планують
22.	Диканська	11	Не планують
23.	Решетилівська	11	Не планують
24.	Омельницька	12	Не планують
25.	Заводська	13	Не планують
26.	Козельщинська	13	Не планують
27.	Зіньківська	14	Не планують
28.	Шишацька	20	Не планують
29.	Полтавська	22	Не планують

Варто зазначити, що серед вищезазначених 29 громад, які не планують впроваджувати нові соціальні послуги 2024 року, є ТГ, які вже реально запровадили достатню кількість соціальних послуг для різних категорій вразливих груп населення і протягом 2024 року можуть працювати над їхнім удосконаленням і приведенням у відповідність до вимог державних стандартів.

Але на відміну від цих громад рекомендуємо 13 ТГ, а саме: **Великобудищанській, Велико-рублівській, Великосорочинській, Кам'янопотоківській, Краснолуцькій, Ланнівській, Мачухівській, Михайлівській, Новоселівській, Оболонській, Пришибській, Ромоданівській, Хорольській** на початку 2024 року визначити потреби населення ТГ у соціальних послугах і запланувати впровадження нових соціальних послуг відповідно до виявлених потреб — насамперед вразливих груп населення громад. І в майбутньому здійснювати планування розвитку соціальних послуг не лише на короткострокову перспективу, а й на середньостроковий період.

Як вкрай позитивну тенденцію варто зазначити, що 31 ТГ області планують упроваджувати нові для них соціальні послуги у відповідності до виявлених потреб населення (див. Табл. 1.5.10).

Таблиця 1.5.10. Перелік соціальних послуг, які громади планують додатково впроваджувати протягом 2024 року

№	Назва ТГ	Кількість послуг, які вже надаються у ТГ	Послуги, які громади планують додатково впроваджувати протягом 2024 року
1.	Великобагачанська	16	Реабілітація
2.	Лубенська	16	Надання соціальних послуг притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства
3.	Лохвицька	16	Натуральна допомога
4.	Пирятинська	15	Комплексні соціальні послуги
5.	Горішньоплавнівська	14	Послуги за потребами ветеранів війни та членів сімей загиблих (померлих) захисників та захисниць
6.	Щербанівська	14	Денний догляд дітей з інвалідністю
7.	Білицька	13	Надання притулку
8.	Білоцерківська	12	Надання послуг психолога Консультавання
9.	Миргородська	11	Мобільна соціальна служба з догляду вдома / паліативного догляду, натуральна допомога Переклад жестовою мовою Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату
10.	Піщанська	11	Соціальна профілактика
11.	Гоголівська	10	Транспортні послуги, соціальний супровід
12.	Котелевська	10	Транспортні послуги
13.	Кременчуцька	10	Супровід під час інклюзивного навчання
14.	Машівська	10	Соціальний супровід
15.	Карлівська	9	Психологічного напрямку
16.	Опішнянська	9	Мобільна соціальна служба
17.	Скороходівська	9	Транспортна послуга «Соціальне таксі» Університет третього віку
18.	Чутівська	9	Переклад жестовою мовою Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно рухового апарату
19.	Гадяцька	8	Фізична реабілітація
20.	Семенівська	8	Денного перебування
21.	Терешківська	8	Соціально-психологічна реабілітація Транспортні послуги
22.	Градизька	6	Пункт прокату засобів реабілітації

№	Назва ТГ	Кількість послуг, які вже надаються у ТГ	Послуги, які громади планують додатково впроваджувати протягом 2024 року
23.	Гребінківська	6	Реабілітаційні послуги, спрямовані на відновлення фізичного й ментального здоров'я ветеранів
24.	Лютенська	6	Реабілітація
25.	Новооржицька	5	Послуга денного перебування
26.	Новосанжарська	5	Стаціонарний догляд, асистент дитини
27.	Петрівсько-Роменська	5	Соціально-психологічна реабілітація
28.	Сергіївська	5	Університет третього віку Патронат над дитиною
29.	Оржицька	3	Денне перебування
30.	Новогалещинська	2	Натуральна допомога Паліативний догляд Транспортні послуги Пункт прокату засобів реабілітації
31.	Мартинівська	1	Транспортна послуга «Соціальне таксі»

Пропозиції, надані ТГ Полтавської області, свідчать про те, що вони планують впроваджувати як базові, так й інші спеціалізовані соціальні послуги. Варто також відзначити, що нові послуги планують впроваджувати як громади, які мають достатньо повний перелік соціальних послуг для різних категорій вразливих груп населення, так і громади, які надають не більше п'яти соціальних послуг. І це здебільшого послуги для одної із вразливих груп населення громади.

Аналіз показав, що на регіональному рівні створені й функціонують 15 надавачів соціальних послуг, із них 14 закладів інституційного догляду:

- ✓ **Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини.** Заклад для тимчасового проживання жінок на сьомому–дев'ятому місяцях вагітності та матерів із дітьми віком від народження до 18 місяців, які опинилися у складних життєвих обставинах;
- ✓ **Зіньківський дитячий будинок-інтернат ім. О. В. Синяговського;**
- ✓ **Новосанжарський дитячий будинок-інтернат;**
- ✓ **Високо-Тополянський психоневрологічний інтернат;**
- ✓ **Грабарівський психоневрологічний будинок-інтернат;**
- ✓ **Кобеляцький психоневрологічний будинок-інтернат;**
- ✓ **Кротівський психоневрологічний будинок-інтернат;**
- ✓ **Ліщинівський психоневрологічний будинок-інтернат;**
- ✓ **Пирятинський психоневрологічний будинок-інтернат;**
- ✓ **Токарівський психоневрологічний інтернат;**
- ✓ **Рашівський психоневрологічний будинок-інтернат;**
- ✓ **Горбанівський геріатричний пансіонат для ветеранів війни та праці;**

- ✓ Гадяцький геріатричний будинок-інтернат;
- ✓ Вишняківський будинок-інтернат будинок-інтернат для громадян старшого віку та інвалідів;
- ✓ Хорольський будинок-інтернат для громадян старшого віку та інвалідів.

15 надавачів соціальних послуг регіонального рівня із 38 базових й інших спеціалізованих соціальних послуг надають 12 (див Табл. 1.5.11). Як показав аналіз, найбільш поширеними є лише чотири послуги: соціальна адаптація, консультування, представництво інтересів, стаціонарний догляд. Окремо варто зазначити, що Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини надає дві послуги: соціальна інтеграція та реінтеграція й надання притулку.

Таблиця 1.5.11. Кількість соціальних послуг, наданих на регіональному рівні

№	Назва надавачів соціальних послуг регіонального рівня	Денний догляд дітей з інвалідністю	Підтримане проживання осіб старшого віку	Соціальна адаптація	Соціальна інтеграція та реінтеграція	Надання притулку	Консультування	Представництво інтересів	Посередництво	Інформування	Стаціонарний догляд	Паліативний догляд	Соціально-психологічна реабілітація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Зіньківський дитячий будинок-інтернат ім. О. В. Сияговського	4	2	133			133	133			133	4	
2.	Новосанжарський дитячий будинок-інтернат			99			99	99			99	11	
3.	Високо-Топольнянський психоневрологічний інтернат			152			152	152			152		
4.	Грабарівський психоневрологічний будинок-інтернат			125			125	125			125		
5.	Кобеляцький психоневрологічний будинок-інтернат			209			209	209			209		
6.	Кротівський психоневрологічний будинок-інтернат			114			114	114			114		
7.	Ліщинівський психоневрологічний будинок-інтернат		19	328			328	328			328	60	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
8.	Пирятинський психоневрологічний будинок-інтернат		10	90			90	90			90		
9.	Токарівський психоневрологічний інтернат		4	167			167	167			167		
10.	Рашівський психоневрологічний будинок-інтернат		8	74			74	74			74		
11.	Горбанівський геріатричний пансіонат для ветеранів війни та праці			211			211	211	211	211	211		211
12.	Гадяцький геріатричний будинок-інтернат			111			111	111	111	111	111		111
13.	Вишняківський будинок-інтернат для громадян старшого віку та інвалідів			131			131	131	131	131	131		131
14.	Хорольський будинок-інтернат для громадян старшого віку та інвалідів			64			64	64	64	64	64	75	64
15.	Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини				26	32							
	Разом:	4	43	2008	26	32	2008	2008	517	517	2008	75	517

Як бачимо, на регіональному рівні створені й функціонують **14 закладів** інституційного догляду та **лише один заклад** для надання спеціалізованих соціальних послуг для однієї категорії отримувачів послуг, зокрема жінок, які мали намір відмовитися від новонародженої дитини. Наявність і збереження на регіональному рівні такої великої кількості психоневрологічних інтернатів і будинків-інтернатів для осіб старшого віку, осіб з інвалідністю говорить про те, що у громадах для таких категорій населення відсутні соціальні послуги, насамперед паліативного догляду, підтриманого проживання, денного догляду.

З одного боку, ТГ не інформують Департамент соціальної політики населення ОДА про незадоволений попит своїх громад на спеціалізовані соціальні послуги й фінансову неспроможність його задовольнити. З іншого боку, на регіональному рівні відсутність сформованого попиту на фінансову підтримку громад з обласного бюджету нівелює необхідність розроблення й фінансування окремої регіональної програми розвитку спеціалізованих соціальних послуг на рівні ТГ.

Висновки

1. Процес організації надання соціальних послуг жителям громад здебільшого залежить від наявного ресурсу (фінансового, кадрового тощо), а не від реальної потреби жителів ТГ.
2. Більш доступними та системними у громадах є базові соціальні послуги, які надаються особам старшого віку, особам з інвалідністю: догляд удома, натуральна допомога, інформування, консультування, соціальна адаптація.
3. Запровадження нових інших спеціалізованих соціальних послуг здійснюється повільніше, їхня кількість є критично обмеженою. Це: послуги паліативного, стаціонарного догляду, підтриманого проживання, фізичного супроводу осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату, транспортної послуги «Соціальне таксі», послуги перекладу жестовою мовою.
4. У ТГ недостатньо розвинуті сімейно-орієнтовані послуги, спрямовані на вчасне запобігання виникненню складних життєвих обставин. Насамперед ідеться про сім'ї з дітьми та спрямування на попередження позбавлення батьківських прав і вилучення дитини з сім'ї. Не охоплені послугами соціального супроводу всі сім'ї з дітьми у складних життєвих обставинах, сімейні форми влаштування дітей. У ТГ практично відсутні послуги догляду й виховання дітей (патронатне виховання).
5. У ТГ практично відсутні послуги для сімей, які виховують дітей з інвалідністю та дітей групи ризику до встановлення інвалідності, зокрема: послуги догляду вдома дітей з інвалідністю; тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю; денного догляду (для дітей з інвалідністю); супроводу під час інклюзивного навчання (для дітей з особливими освітніми потребами).
6. У ТГ відсутні послуги для осіб, які постраждали від домашнього насильства, не проводять соціальну роботу з особами, які вчинили домашнє насильство, у громадах відсутні послуги надання притулку, медіації, соціально психологічної реабілітації.
7. У ТГ відсутні послуги для осіб із числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України: соціально психологічної реабілітації, консультування психолога, соціального супроводу під час працевлаштування та на робочому місці, соціально-трудова адаптації, фізичного супроводу осіб з інвалідністю тощо.

1.6. Характеристика кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях

Відповідно до пункту 7 частини першої статті 9 Закону України «Про соціальні послуги» одним із основних напрямів державної політики у сфері надання соціальних послуг є здійснення кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг.

Ключовими працівниками в системі надання соціальних послуг у територіальній громаді є фахівці з соціальної роботи.

Пункт 4.10 Методичних рекомендацій щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей, затверджених наказом Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н, рекомендує забезпечувати проведення соціальної роботи й організацію надання соціальних послуг фахівцями з соціальної роботи, які є працівниками комунального закладу (надавача соціальних послуг) за місцем проживання жителів територіальної громади, зокрема на віддалених (зокрема пересувних) робочих місцях.

Для цього потрібно вводити посаду фахівця з соціальної роботи (далі — ФСР) із розрахунку:

- ✓ у сільській місцевості — один штатний працівник на:
 - один або декілька населених пунктів, які належать до складу територіальної громади, з чисельністю населення від двох до чотирьох тисяч жителів (у разі відстані між населеними пунктами до 15 км);
 - декілька населених пунктів, які належать до складу територіальної громади, з чисельністю населення не більше ніж дві тисячі жителів (у разі відстані між населеними пунктами не більше ніж 30 км, за наявності громадського транспортного сполучення чи закріпленого за фахівцем із соціальної роботи транспортного засобу);
 - один населений пункт, який належить до складу територіальної громади, у гірській місцевості (незалежно від чисельності населення);
- ✓ у містах — один штатний працівник на:
 - 10 тисяч жителів в обласних центрах і містах із населенням понад 200 тисяч;
 - п'ять-сім тисяч жителів у містах із населенням від 50 до 200 тисяч;
 - п'ять тисяч жителів у містах із населенням менше ніж 50 тисяч та у приватному секторі.

Аналіз стану кадрового забезпечення надавачів соціальних послуг у ТГ Полтавської області показав, що посади ФСР введені у штат комунальних надавачів у 49 ТГ, у двох ТГ (Михайлівській та Сенчанській сільських) у штаті комунального надавача не введено жодної посади ФСР, у 7 громадах (Великорублівській, Драбинівській, Коломацькій, Мартинівській, Мачухівській сільських та Ланнівській селищній) відсутні комунальні надавачі соціальних послуг, ще дві ТГ (Омельницька сільська та Гоголівська селищна) не надали інформацію для аналізу.

Нині в 49 ТГ Полтавської області працює 164 ФСР (див. Рис. 1.6.1).

У середньому на одного ФСР припадає 8,961 тис. населення. Найбільше навантаження в Кобеляцькій (26,7 тис. осіб), Новосанжарській (23,733 тис. осіб), Кременчуцькій (20,055 тис. осіб) громадах. Найменше навантаження на ФСР припадає у Семенівській ТГ (1,555 тис. осіб) (див. Рис. 1.6.2).

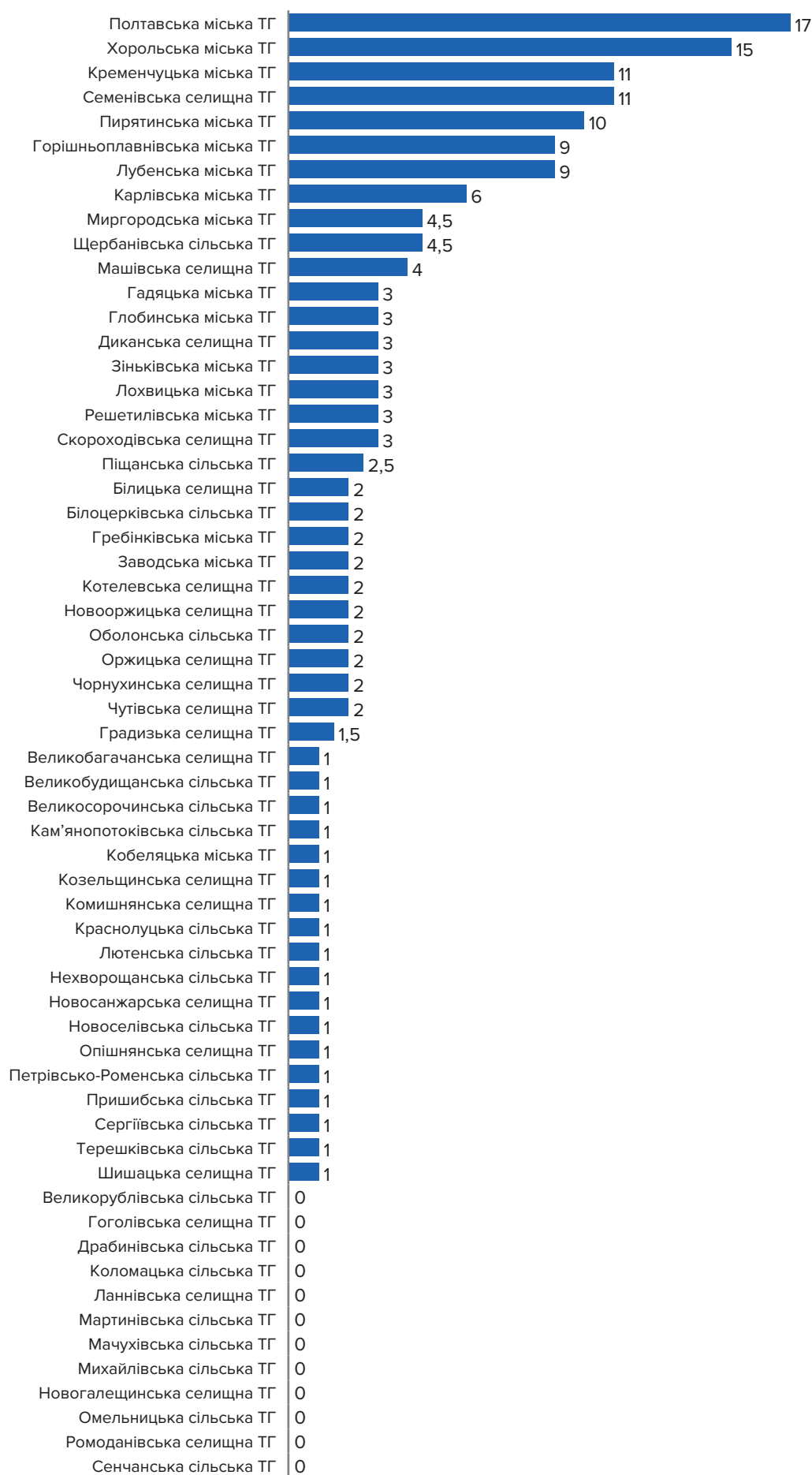

Рисунок 1.6.1. Кількість посад фахівців із соціальної роботи у ТГ Полтавської області

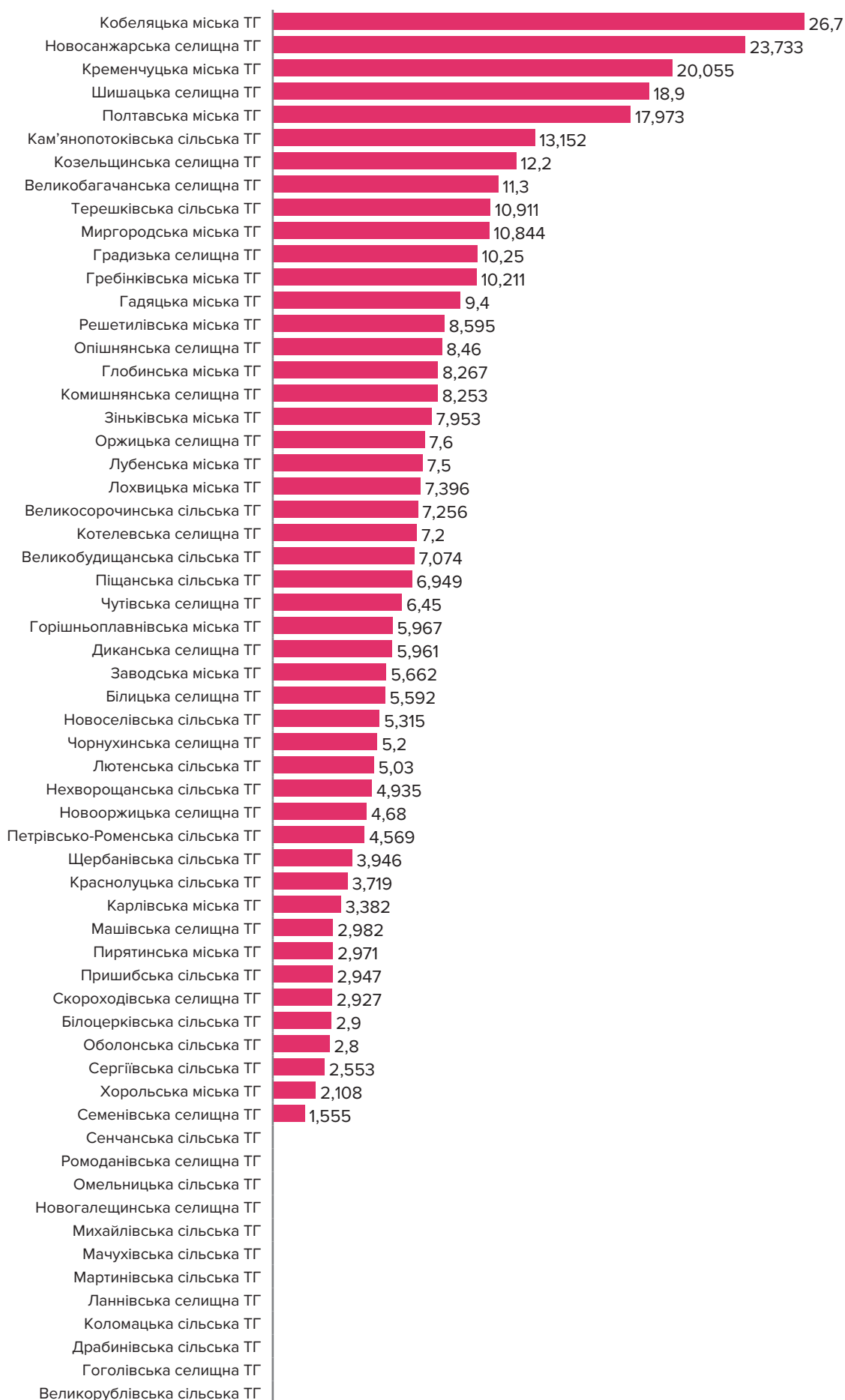

Рисунок 1.6.2. Навантаження на одного ФСР (тис. осіб)

Загалом лише 11 ТГ дотримуються рекомендацій Мінсоцполітики щодо нормативів введення посад ФСР (Щербанівська, Хорольська, Скороходівська, Сергіївська, Семенівська, Пришибська, Пирятинська, Оболонська, Машівська, Карлівська та Білоцерківська).

Аналіз кількості основних працівників, які забезпечують надання соціальних послуг у ТГ Полтавщини (фахівці з соціальної роботи, соціальні працівники, соціальні робітники, психологи, медичний персонал та інші) показав, що їхня загальна кількість складає 2 094 особи (див. Рис. 1.6.3).

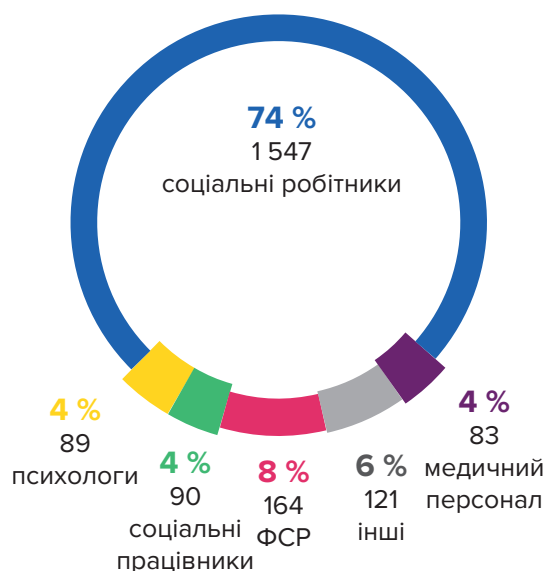

Рисунок 1.6.3. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг у Полтавській області

Кадрове забезпечення надавачів соціальних послуг Полтавської області в розрізі посад і територіальних громад наведено в Таблиці 1.6.1.

Таблиця 1.6.1. Кадрове забезпечення надавачів соціальних послуг Полтавської області в розрізі ТГ

Назва ТГ	Кількість працівників, які надають соціальні послуги	Із них:					
		ФСР	Соціальні працівники	Психологи	Соціальні робітники	Медичний персонал	Інші
Білицька	37	2	3	0	32	0	0
Білоцерківська	21	2	0	0	19	0	0
Великобагачанська	27,5	1	0	0	21	1,5	4
Великобудищанська	21,75	1	0	0	17,25	0	2,5
Великорублівська							
Великосорочинська	29	1	1	0	18	3	6
Гадяцька	28,25	3	2	0	21,75	1,5	4
Глобинська	59	3	2	1	53	0	0
Гоголівська							

Назва ТГ	Кількість працівників, які надають соціальні послуги	Із них:					
		ФСР	Соціальні працівники	Психологи	Соціальні робітники	Медичний персонал	Інші
Горішньоплавнівська	75,75	9	2	0,75	51	4	9
Градизька	44,25	1,5	0	0	41	0,75	1
Гребінківська	47	2	4	0	40	2	0
Диканьська	52,75	3	1	1	38	9	0,75
Драбинівська							
Заводська	0	2	0	0	13	1	0
Зіньківська	47	3	4	0	40	0	0
Кам'янопотоківська	16	1	0	15	0	0	0
Карлівська	60,25	6	4	47,75	0	0	0
Кобеляцька	59	1	3	1	44	2	8
Козельщинська	35,5	1	2	0	32,5	0	0
Коломацька							
Комишнянська	32	1	1,5	0	16	1	12,5
Котелевська	28,5	2	5	0	20	1,5	
Краснолуцька	13	1	0	0	10	0,5	1,5
Кременчуцька	213,5	11	19,5	5	156	13,5	8,5
Ланнівська							
Лохвицька	47	3	1	1	35	2	5
Лубенська	109	9	1	1	91	3	6
Лютенська	9,5	1	0	0	8,5	0	0
Мартинівська							
Мачухівська							
Машівська	39	4	1,75	1	29,75	2,5	0
Миргородська	85,75	4,5	4	1,5	60,75	3	12
Михайлівська	18,35	0	0	0	16,75	0,1	1,5
Нехворощанська	15	1	0	0	14	0	0
Новогалещинська							
Новооржицька	26	2	0	0	24	0	0
Новосанжарська	2	1	0	1	0	0	0
Новоселівська	12	1	0	0	8	0	3
Оболонська	34,25	2	2	0	23	0	7,25
Омельницька							
Опішнянська	20,5	1	0	0	15,5	0	4

Назва ТГ	Кількість працівників, які надають соціальні послуги	Із них:					
		ФСР	Соціальні працівники	Психологи	Соціальні робітники	Медичний персонал	Інші
Оржицька	47	2	3	0	37,5	0	4,5
Петрівсько-Роменська	16,5	1	1	0	13	0	1,5
Пирятинська	79,25	10	0	1	50,5	5,25	12,5
Піщанська	28,5	2,5	0	0	26	0	0
Полтавська	93	17	3	2	71	0	0
Пришибська	7	1	0	0	6	0	0
Решетилівська	49,5	3	0,5	1	45	0	0
Ромоданівська							
Семенівська	60,5	11	2,5	1	44	2	0
Сенчанська	24	0	0	0	20	1	3
Сергіївська	10	1	1		8		
Скороходівська	26	3	1	1	21	0	0
Терешківська	18	1	0	0	12	3	2
Хорольська	92	15	3	2	71	1	0
Чорнухинська	34,5	2	2,75	1	26,5	2,25	0
Чутівська	26	2	0	1	20	3	0
Шишацька	60,75	1	8,5	1	42	8,5	0
Щербанівська	35,5	4,5	0	1	24	5	1
РАЗОМ:		164	90	89	1547,25	82,85	121

Результати проведеного аналізу свідчать про недостатній кадровий потенціал системи соціальної роботи та надання соціальних послуг у Полтавській області, що унеможлиблює задоволення попиту жителів Полтавської області на соціальні послуги в повному обсязі.

Невіддільною складовою системи кадрового забезпечення є професійне зростання працівників системи надання соціальних послуг. Для цього законодавство України (стаття 17 Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю») передбачає створення обласних центрів соціальних служб, до повноважень яких належить, зокрема, організація навчання з соціальної роботи, надання соціальних послуг, проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям і дітям.

У Полтавській області створений Полтавський обласний центр соціальних служб і забезпечена його діяльність. Аналіз кадрового забезпечення цього закладу показав недостатній рівень спроможності його працівників проводити навчальну й методичну роботу. У штаті обласного центру немає жодного методиста та психолога. Навчально-методичну роботу забезпечують 11 фахівців із соціальної роботи та два соціальних менеджери, що не відповідає професійним стандартам діяльності таких професій, а також їхнім кваліфікаційним характеристикам. Показники охоплення навчальними заходами працівників, які забезпечують у територіальних громадах організацію та надання соціальних послуг, переважно нижчі, ніж середні показники по Україні. Така ж ситуація і щодо підготовки кандидатів у сімейні форми виховання (див. Рис. 1.6.4).

Рисунок 1.6.4. Стан охоплення навчальними заходами

Повноваження щодо організації та забезпечення умов для підвищення професійної компетентності / кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги відповідно до статті 11 Закону України «Про соціальні послуги» покладено на місцеві державні адміністрації та виконавчі органи місцевих рад.

Аналіз отриманої інформації показав, що у 30 громадах (52,6 %) є плани підвищення кваліфікації, 29 громад (50,9 %) мають плани проведення семінарів, тренінгів. Що стосується супервізійної роботи, то плани її проведення мають лише 16 громад (28,1 %). Проводять атестацію згідно з затвердженими планами 27 громад (47,4 %).

Основою матеріально-технічного забезпечення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг є наявність у надавачів послуг доступного приміщення, яке відповідає державним будівельним нормам (далі — ДБН) В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» та достатньої кількості транспортних засобів, зокрема і для перевезення маломобільних груп населення.

Аналіз стану відповідності приміщень ДБН щодо інклюзивності показав, що лише у 27 надавачів соціальних послуг приміщення повністю відповідають зазначеним нормативам. У 24 ТГ (Великобагачанська, Великобудищанська, Гадяцька (ЦСС), Глобинська, Горішньоплавнівська, Градизька, Гребінківська, Диканьська, Кобеляцька, Кременчуцька, Лубенська (територіальний центр), Лютенська, Миргородська (територіальний центр), Михайлівська, Новоселівська, Оболонська, Оржицька, Пирятинська, Піщанська, Сенчанська, Скороходівська, Терешківська, Хорольська, Чутівська) — відповідають частково. У трьох ТГ (Миргородська (ЦСС), Новооржицька та Петрівсько-Роменська) — зовсім не відповідають (див. Рис. 1.6.5).

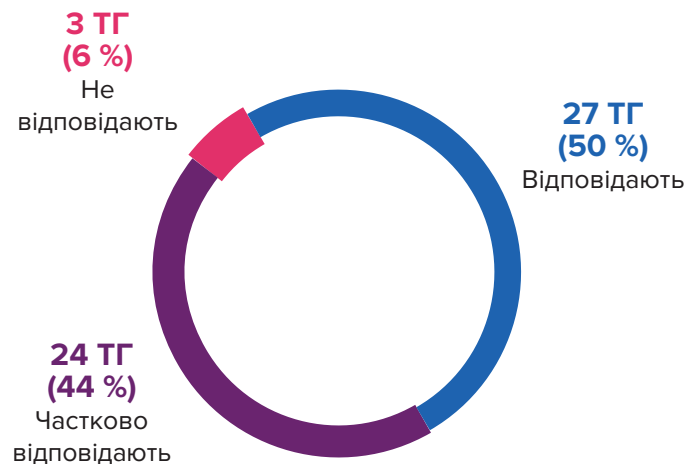

Рисунок 1.6.5. Відповідність приміщень надавачів соціальних послуг ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»

Результати аналізу свідчать про те, що надавачі соціальних послуг у вищеперелічених громадах (50 % усіх громад області) не відповідають критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою КМУ від 3 березня 2020 року № 185, не можуть бути внесені до Реєстру надавачів соціальних послуг і надавати такі послуги.

Комунальні надавачі соціальних послуг Полтавщини мають усього 1 318 транспортних засоби, з яких 1 221 — велосипед (див. Рис. 1.6.6).

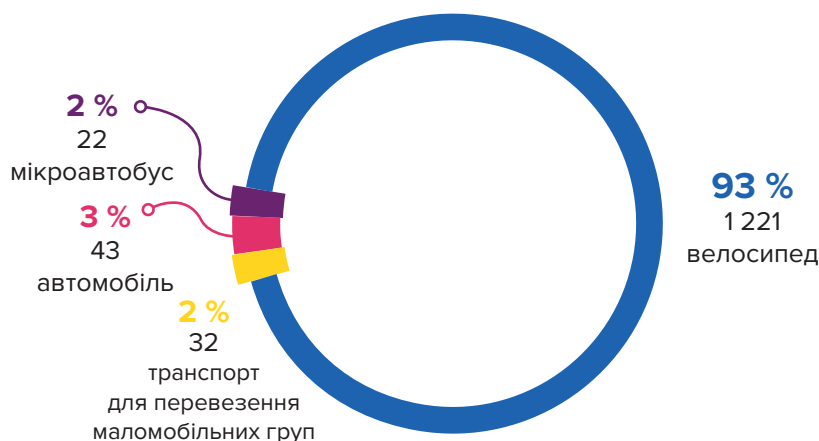

Рисунок 1.6.6. Забезпеченість надавачів соціальних послуг транспортними засобами

Стан забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг у ТГ наведений у Таблиці 1.6.2.

Таблиця 1.6.2. Забезпеченість транспортними засобами

Назва ТГ	Легковий автомобіль	Мікроавтобус	Мотоцикл	Мопед / моторолер	Велосипед	Транспорт для перевезення маломобільних груп
Білицька	1	0	0	0	11	0
Білоцерківська	0	1	0	0	0	1
Великобагачанська	1	1	0	0	18	1
Великобудищанська	0	0	0	0	10	0
Великорублівська						
Великосорочинська	1	0	0	0	27	0
Гадяцька	2	1	0	0	21	1
Глобинська	1	1	0	0	53	1
Гоголівська						
Горішньоплавнівська	3	1	0	0	0	4
Градизька	0	0	0	0	49	0
Гребінківська	2	1	0	0	0	1
Диканьська	2	0	0	0	39	0
Драбинівська						
Заводська	0	0	0	0	14	0
Зіньківська	2	0	0	0	42	2
Кам'янопотоківська	0	0	0	0	0	0
Карлівська	1	0	0	0	48	0
Кобеляцька	1	0	0	0	6	1
Козельщинська	1	0	0	0	40	0
Коломацька						
Комишнянська	0	0	0	0	16	0
Котелевська	2	0	0	0	0	2
Краснолуцька	0	0	0	0	11	0
Кременчуцька	0	3	0	0	10	2
Ланнівська						
Лохвицька	1	1	0	0	35	2
Лубенська	2	1	0	0	86	1
Лютенська	0	0	0	0	13	0
Мартинівська						
Мачухівська						

Назва ТГ	Легковий автомобіль	Мікроавтобус	Мотоцикл	Мопед / моторолер	Велосипед	Транспорт для перевезення маломобільних груп
Машівська	1	1	0	0	29	1
Миргородська	1	2	0	0	58	1
Михайлівська	0	1	0	0	0	1
Нехворощанська	1	0	0	0	13	0
Новогалещинська						
Новооржицька	1	0	0	0	22	0
Новосанжарська	0	0	0	0	0	0
Новоселівська	1	0	0	0	8	0
Оболонська	1	0	0	0	35	0
Омельницька						
Опішнянська	1	0	0	0	16	0
Оржицька	2	0	0	0	0	1
Петрівсько-Роменська	0	0	0	0	14	0
Пирятинська	0	1	0	0	43	1
Піщанська	2	1	0	0	29	1
Полтавська	2	1	0	0	69	1
Пришибська	0	0	0	0	5	1
Решетилівська	2	0	0	0	52	0
Ромоданівська						
Семенівська	0	0	0	0	46	0
Сенчанська	0	0	0	0	20	0
Сергіївська	0	0	0	0	0	0
Скороходівська	0	0	0	0	25	0
Терешківська	0	0	0	0	7	0
Хорольська	1	1	0	0	69	1
Чорнухинська	2	1	0	0	26	1
Чутівська	0	0	0	0	20	1
Шишацька	1	2	0	0	42	2
Щербанівська	1	0	0	0	24	0
РАЗОМ:	43	22	0	0	1 221	32

Варто зазначити, що аналіз показав тенденцію до зростання мобільності соціальних робітників. Майже 80 % із них забезпечені велосипедом (див. Рис. 1.6.7).

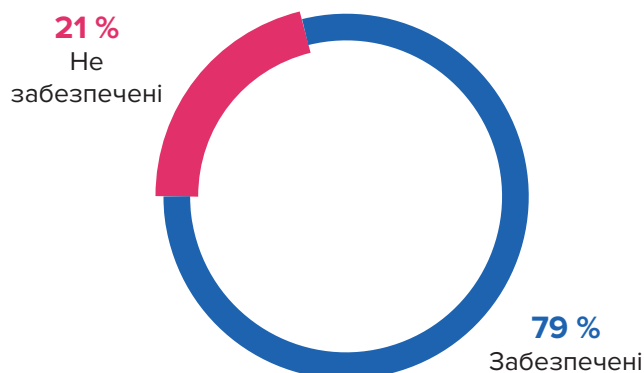

Рисунок 1.6.7. Потенційне забезпечення соціальних робітників велосипедами

Такого стану справ не виявили в центрах соціальних служб. Фахівці з соціальної роботи практично не забезпечені велосипедами, що, на нашу думку, негативно впливає на рівень доступності соціальних послуг для жителів громад.

Гірше складається ситуація із транспортом для перевезення маломобільних груп. Більше половини ТГ не мають спеціально обладнаного транспортного засобу для перевезення цієї категорії осіб (див. Рис. 1.6.8).

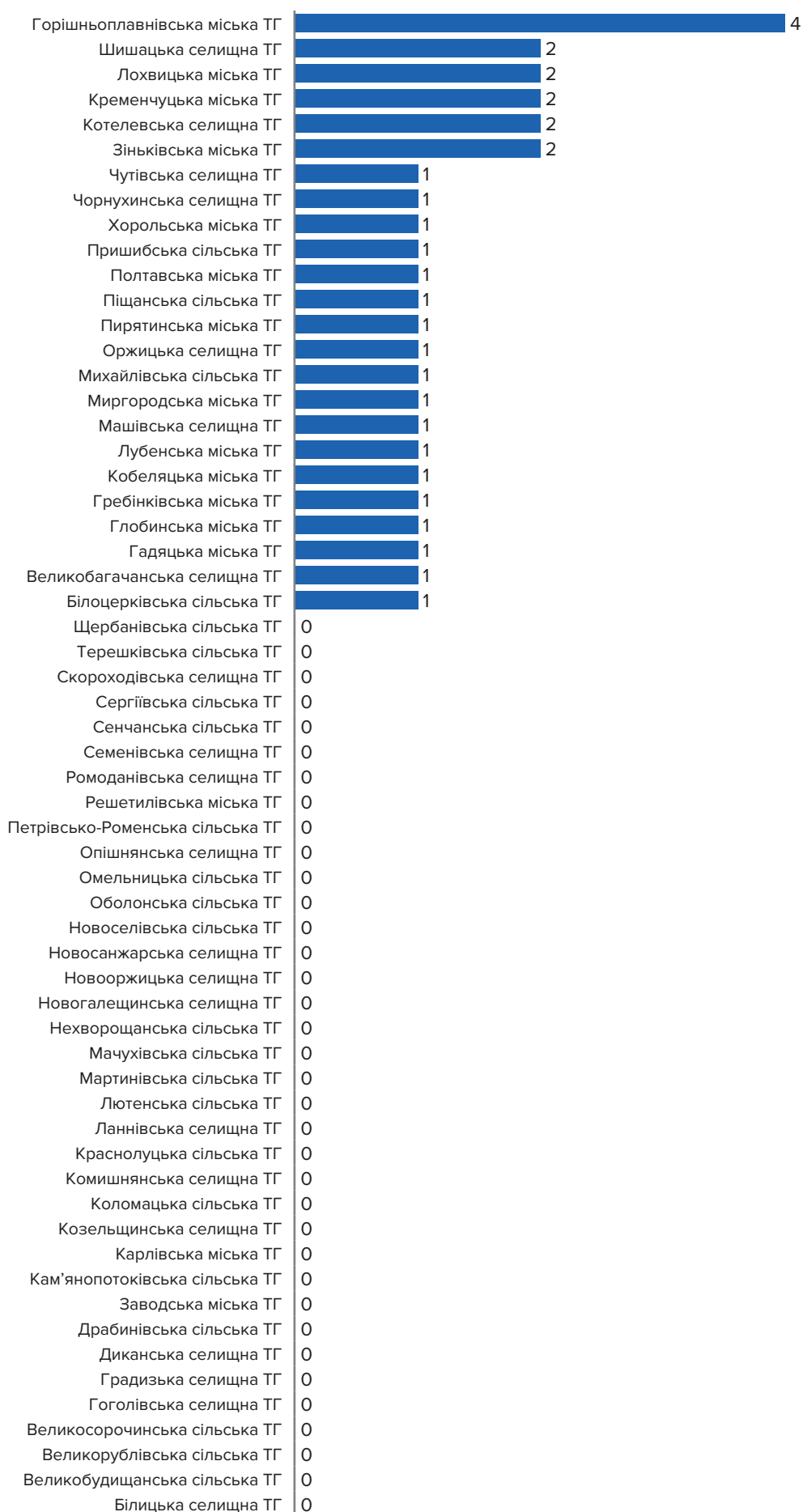

Рисунок 1.6.8. Наявність у ТГ транспорту для перевезення маломобільних груп населення

За результатами аналізу стану фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, зокрема системи соціальної роботи та надання соціальних послуг на регіональному рівні, варто зазначити, що в період воєнного стану на тлі суттєвого зниження загальних видатків обласного бюджету (4 399,1 мільйонів гривень 2022 року проти 7 213,7 мільйонів гривень 2021 року) видатки на соціальний захист населення, зокрема й видатки на соціальні послуги, не тільки не зменшилися, а й суттєво зросли. 2021 року частка видатків на соціальний захист населення складала 5,5 % від загальних видатків обласного бюджету, а видатки на соціальну роботу й надання соціальних послуг — 4,2 % від загальних видатків обласного бюджету. 2022 року ця пропорція складає 10,2 % та 7,8 % відповідно (див. Рис. 1.6.9).

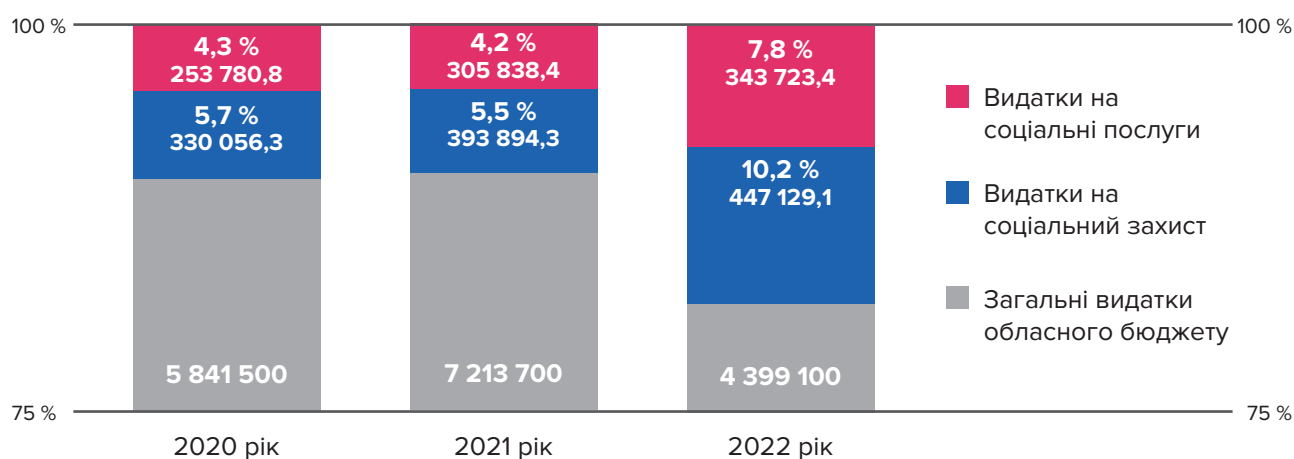

Рисунок 1.6.9. Динаміка видатків обласного бюджету на соціальний захист і соціальні послуги (тис. грн).

Окрім того, аналіз динаміки структури видатків обласного бюджету на соціальний захист населення виявив стійку тенденцію до переважання видатків на забезпечення утримання закладів, які надають послуги стаціонарного догляду насамперед осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через старший вік, порушення рухових функцій, розумові або ментальні порушення, а також дітей із порушеннями рухових функцій, розумовими або ментальними порушеннями (див. Рис. 1.6.10).

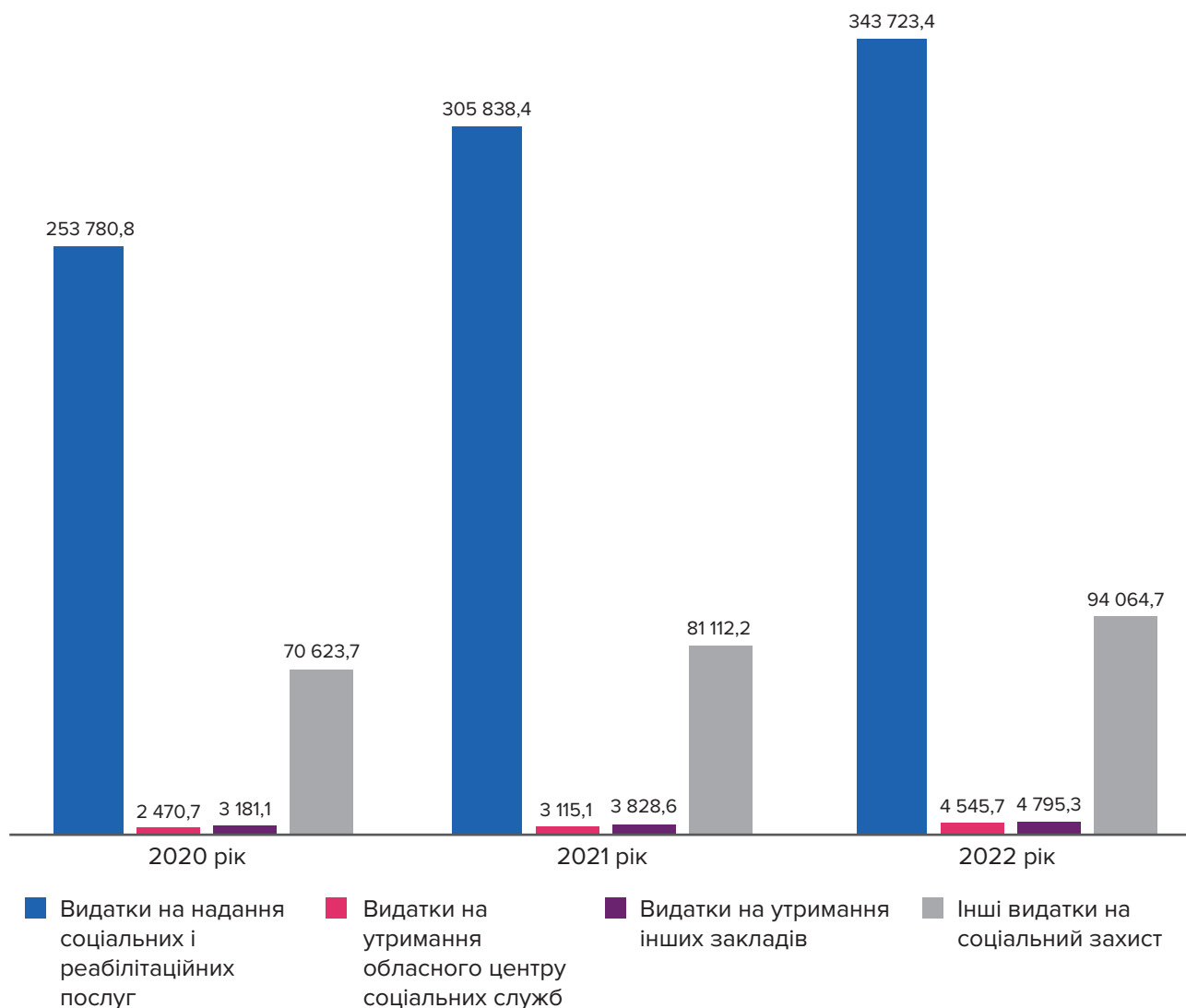

Рисунок 1.6.10. Динаміка структури видатків обласного бюджету на соціальний захист населення (тис. грн)

Аналіз стану фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, зокрема системи соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальних громадах, показав доволі низький відсоток як на соціальний захист (у середньому по області 6,72 %), так і на безпосереднє надання соціальних послуг (3,96 % від суми загальних видатків місцевого бюджету).

Показники щодо частки видатків на соціальний захист населення від загальних видатків місцевого бюджету й частки видатків на надання соціальних послуг від загальних видатків місцевого бюджету в розрізі територіальних громад наведені на Рисунку 1.6.11.

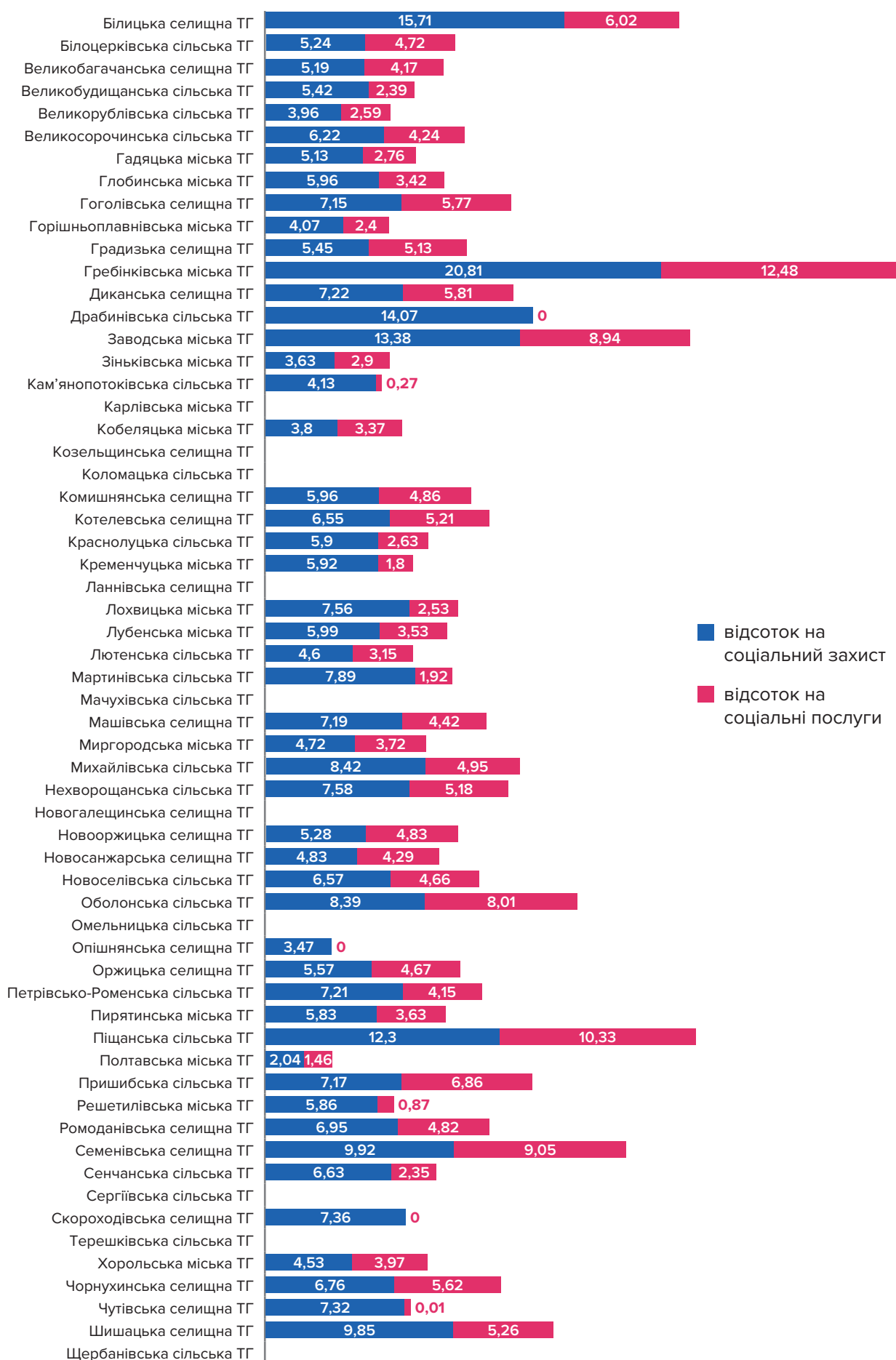

Рисунок 1.6.12. Стан фінансування системи соціального захисту населення, зокрема на надання соціальних послуг (% від суми загальних видатків місцевого бюджету)

Висновки

1. У ТГ Полтавської області низький рівень кадрового забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг. Комунальні надавачі не забезпечені психологами, юристами, соціальними працівниками.
2. У ТГ Полтавської області недостатня кількість фахівців із соціальної роботи, унаслідок чого навантаження на такого працівника сягає 20–26 тисяч населення на одну штатну одиницю. Такий стан справ не сприяє впровадженню єдиного уніфікованого підходу до організації надання соціальних послуг. За відсутності ФСР у територіальній громаді не може бути забезпечене надання базових соціальних послуг у повній мірі.
3. У ТГ Полтавської області потребує удосконалення система підвищення професійних компетентностей / кваліфікації працівників надавачів соціальних послуг.
4. У ТГ Полтавської області слабка матеріально-технічна база комунальних надавачів соціальних послуг може негативно впливати на якість та доступність соціальних послуг, які вони надають.
5. У ТГ Полтавської області потребують перегляду підходи до фінансування системи надання соціальних послуг, зокрема впровадження фінансування соціальних послуг відповідно до визначених потреб жителів територіальних громад, а не утримання надавачів соціальних послуг.
6. У ТГ Полтавської області під час складання проєктів бюджету як області, так і територіальних громад недостатню увагу приділяють механізмам аутсорсингу соціальних послуг, зокрема соціальному замовленню.

1.7. Інформування та комунікація з населенням громад

Згідно з визначеними законами України «Про соціальні послуги», «Про місцеве самоврядування», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад передбачають інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їхнього надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я.

Водночас Закон України «Про соціальні послуги» встановлює обов'язкове інформування місцевих органів влади про відмову в наданні послуг через відсутність надавача цих послуг.

Практичні рекомендації місцевим органам самоврядування щодо інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їхнього надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я, затверджує наказ Міністерства соціальної політики України від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей». Аналіз системи інформування та комунікації з населенням громад у Полтавській області, за результатами узагальнення, показав недостатній рівень такої діяльності в багатьох громадах. Зокрема, майже половина громад області (49 %) не розміщують на сайтах громад перелік соціальних послуг, як це передбачено законодавством. Лише 20 громад (33 %) оприлюднюють звіт за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах (див. Рис. 1.7.1, 1.7.2).

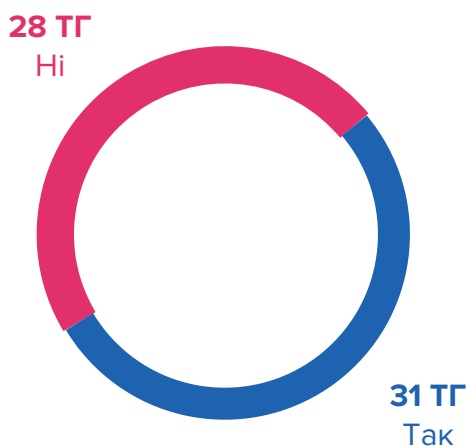

Рисунок 1.7.1. Частка громад області, які розміщують перелік соціальних послуг на офіційних сайтах ТГ

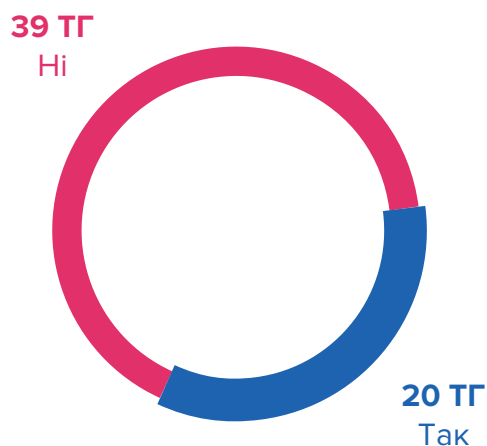

Рисунок 1.7.2. Частка ТГ області, які оприлюднюють звіти за результатами визначення потреб у соціальних послугах на офіційних сайтах ТГ

Аналіз змісту наявної інформації на сайтах громад показав, що інформація про загальний обсяг видатків місцевого бюджету на соціальні послуги наявна лише у 20 громад (3,5%). Звіти щодо моніторингу та оцінки якості соціальних послуг — у 17 ТГ (29,8%). Перелік і назва державних стандартів соціальних послуг — у 21 ТГ (36,8%). Результати проведених громадських слухань із питань організації соціальних послуг оприлюднюють лише дві громади (3,5%) (див. Рис. 1.7.3).

Рисунок 1.7.3. Перелік наявної інформації (змісту) на сайтах ТГ

Водночас аналіз показав, що у 27 ТГ (47,4 %) не доступна інформація для сприйняття особами з будь-яким порушенням здоров'я.

Вжиті заходи щодо інформування та комунікації з населенням у 60 громадах області подані в Таблиці 1.7.1. Зокрема затвердження головами громад переліку соціальних послуг, які надаються у громадах на відповідний календарний рік згідно з вимогами законодавства, розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ й оприлюднення звітів за результатами визначених потреб населення громади в соціальних послугах.

Таблиця 1.7.1. Інформування та комунікації з населенням ТГ

№	Назва громад територіальних громад	Затвердження головою ТГ переліку соціальних послуг, які надаються у громаді на календарний рік відповідно до вимог законодавства	Розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ	Оприлюднення звіту за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах
1.	Білицька селищна	✓	✓	×
2.	Білоцерківська сільська	✓	✓	×
3.	Великобагачанська селищна	✓	✓	✓
4.	Великобудищанська сільська	✓	✓	×
5.	Великорублівська сільська	✓	×	×
6.	Великосорочинська сільська	×	×	×
7.	Гадяцька міська	✓	✓	✓
8.	Глобинська міська	×	×	×
9.	Гоголівська селищна	✓	×	✓

№	Назва громад територіальних громад	Затвердження головою ТГ переліку соціальних послуг, які надаються у громаді на календарний рік відповідно до вимог законодавства	Розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ	Оприлюднення звіту за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах
10.	Горішньоплавнівська міська	✓	✓	✓
11.	Градизька селищна	×	×	×
12.	Гребінківська міська	×	×	×
13.	Диканська селищна	✓	✓	×
14.	Драбинівська сільська	×	×	×
15.	Заводська міська	-	-	-
16.	Зіньківська міська	×	×	✓
17.	Кам'янопотоківська сільська	×	×	×
18.	Карлівська міська	×	✓	✓
19.	Кобеляцька міська	×	×	×
20.	Козельщинська селищна	×	✓	×
21.	Коломацька сільська	×	×	×
22.	Комишнянська селищна	✓	✓	✓
23.	Котелевська селищна	×	✓	✓
24.	Краснолуцька сільська	✓	✓	×
25.	Кременчуцька міська	×	×	×
26.	Ланнівська селищна	✓	✓	✓
27.	Лохвицька міська	✓	✓	✓
28.	Лубенська міська	×	×	✓
29.	Лютенська сільська	✓	✓	×
30.	Мартинівська сільська	×	×	×
31.	Мачухівська сільська	×	×	×
32.	Машівська селищна	✓	✓	✓
33.	Миргородська міська	×	×	×
34.	Михайлівська сільська	×	×	×
35.	Нехворощанська сільська	×	×	×
36.	Новогалещинська селищна	✓	✓	×
37.	Новооржицька селищна	×	×	×
38.	Новосанжарська селищна	×	✓	✓

№	Назва громад територіальних громад	Затвердження головою ТГ переліку соціальних послуг, які надаються у громаді на календарний рік відповідно до вимог законодавства	Розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ	Оприлюднення звіту за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах
39.	Новоселівська сільська	✓	✓	×
40.	Оболонська сільська	×	×	×
41.	Омельницька сільська	✓	✓	✓
42.	Опішнянська селищна	✓	✓	×
43.	Оржицька селищна	✓	✓	×
44.	Петрівсько-Роменська сільська	✓	✓	×
45.	Пирятинська міська	×	✓	✓
46.	Піщанська сільська	✓	×	×
47.	Полтавська міська	✓	✓	×
48.	Пришибська сільська	×	✓	✓
49.	Решетилівська міська	✓	×	×
50.	Ромоданівська селищна	×	×	×
51.	Семенівська селищна	×	×	✓
52.	Сенчанська сільська	✓	✓	×
53.	Сергіївська сільська	✓	✓	✓
54.	Скороходівська селищна	×	×	×
55.	Терешківська сільська	×	×	×
56.	Хорольська міська	×	×	×
57.	Чорнухинська селищна	✓	✓	×
58.	Чутівська селищна	×	×	✓
59.	Шишацька селищна	×	✓	✓
60.	Щербанівська сільська	✓	✓	×

Аналіз отриманої інформації щодо виконання повноважень Департаментом соціального захисту населення Полтавської обласної державної адміністрації стосовно інформування населення регіону про розвиток соціальних послуг показав, що на сайті департаменту є перелік 37 соціальних послуг, їхній зміст і порядок надання. Однак, перелік соціальних послуг, розміщений на сайті Департаменту, не прив'язаний ані до надавача тих чи інших послуг, ані до ТГ, де такі послуги надаються, натомість містить витяги з нормативних актів Мінсоцполітики. Водночас на сайті ОДА є інтерактивна карта надавачів соціальних послуг і перелік 14 соціальних послуг, які надають ВПО. Для інших вразливих категорій населення області інформація про наявні соціальні послуги відсутня.

Проведений аналіз інформації про діяльність Головного управління Національної сервісної служби в Полтавській області показав, що під час воєнного стану ГУ Нацсоцслужби в межах своїх повноважень здійснювало позапланові перевірки (за окремими дорученнями) надання соціальних послуг та провадження соціальної роботи у громадах області з таких питань:

- ▶ визначення потреб громади в соціальних послугах, забезпечення потреб і дотримання вимог законодавства під час їхнього надання, зокрема жертвам домашнього насильства, гендерно зумовленого насильства, торгівлі людьми;
- ▶ здійснення заходів щодо виявлення сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг;
- ▶ здійснення соціального супроводу прийомних сімей, сімей патронатних вихователів, дитячих будинків сімейного типу;
- ▶ здійснення заходів соціальної профілактики складних життєвих обставин;
- ▶ контроль та інформаційно-роз'яснювальна робота щодо пошуку кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхнього первинного відбору, організації навчання для таких кандидатів;
- ▶ професійної компетентності / кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги.

Заходи щодо перевірки виконання функції структурними підрозділами соціального захисту територіальних громад регіону в частині інформування та комунікації з населенням громад **не плануються й не проводяться. Також відсутній контроль таких повноважень.**

Майже половина громад області не забезпечують повноваження щодо інформування й комунікації з населенням громад на належному рівні. Така діяльність потребує суттєвого перегляду та приведення у відповідність до законодавства й має знайти чільне місце у стратегічних і короткотермінових програмних документах щодо розвитку соціальних послуг і соціальної роботи у громадах області.

Офіційні сайти ОДА й Департаменту соціального захисту населення ОДА містять різну інформацію для населення про перелік соціальних послуг і надавачів соціальних послуг. **Інформація на офіційних сайтах області потребує актуалізації, валідації, верифікації та бути доступною для інформування населення регіону.**

Висновки

1. Повноваження структурних підрозділів соціального захисту населення ТГ і Департаменту соціального захисту населення ОДА щодо інформування та комунікації не забезпечене на належному рівні.
2. Офіційні сайти ОДА й Департаменту соціального захисту потребують нового змістовного наповнення щодо інформації про наявні соціальні послуги та перспективи розвитку соціальної роботи / надання соціальних послуг для населення.
3. Головне управління Національної сервісної служби в Полтавській області під час планування діяльності не передбачає питань контролю за діяльністю структурних підрозділів і надавачів соціальних послуг області в частині виконання законодавства про здійснення інформування й комунікації з населенням області.

1.8. Стан проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах

Проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах структурними підрозділами соціального захисту населення є однією з важливих функцій органів місцевого самоврядування, спрямованих на розвиток соціальних послуг. Її виконання передбачає постанова КМУ від 1 червня 2020 року № 449 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг» і наказ Мінсоцполітики від 27 грудня 2013 року № 904 «Про затвердження методичними рекомендаціями з проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг».

Зазначені постанови Уряду визначають суб'єкти, які зобов'язані здійснювати моніторинг надання соціальних послуг, зокрема: Нацсоцслужба; регіональний орган соціального захисту населення; місцевий орган соціального захисту населення; надавачі соціальних послуг незалежно від форми власності (окрім надавачів соціальних послуг, які надають такі послуги на непрофесійній основі).

Законодавство також визначає завдання моніторингу, зокрема:

- ▶ забезпечення якісними послугами, які відповідають потребам отримувачів соціальних послуг;
- ▶ підготовка звітів про надання послуг;
- ▶ аналіз дотримання державних стандартів;
- ▶ планування роботи з розвитку системи надання соціальних послуг;
- ▶ визначення співвідношення кількості осіб у громаді, які потребують соціальних послуг до кількості надавачів соціальних послуг.

Законодавство також передбачає терміни проведення Моніторингу надання соціальних послуг — один раз на рік. Надавачі соціальних послуг ведуть облік та аналіз показників діяльності й щорічно до 1 лютого подають місцевим органам соціального захисту населення дані обліку показників діяльності з надання соціальних послуг, а місцеві органи соціального захисту населення до 1 березня подають регіональним органам соціального захисту дані моніторингу, які до 1 квітня подають дані моніторингу Нацсоцслужбі.

Метою оцінки якості соціальних послуг вищезазначені нормативні акти Уряду визначають встановлення рівня відповідності наданих соціальних послуг затвердженим державним стандартам соціальних послуг.

Законодавчо також визначає етапність (терміни) проведення оцінки якості:

- внутрішню оцінку якості соціальних послуг проводить Надавач соціальних послуг один раз на рік не пізніше ніж 31 липня;
- зовнішню оцінку якості соціальних послуг проводить Засновник / Замовник послуг один раз на рік до 30 червня. При цьому зовнішню оцінку якості соціальних послуг варто проводити наступного року після проведення внутрішньої оцінки.

Також законодавство передбачає, як використовувати результати оцінки, зокрема для підготовки пропозицій щодо:

- удосконалення діяльності надавача соціальних послуг;
- підвищення рівня професійної компетенції персоналу надавача соціальних послуг;
- шляхів розв'язання проблем, які гальмують розвиток надання соціальних послуг;
- виправлення недоліків надання соціальних послуг надавачем соціальних послуг;
- підвищення якості соціальних послуг.

Для проведення оцінки якості соціальних послуг визначені показники якості цих послуг, зокрема:

- адресність та індивідуальний підхід;
- результативність;
- своєчасність;
- доступність і відкритість;
- зручність;
- повага до отримувача соціальної послуги;
- професійність.

У кожному державному стандарті соціальних послуг зазначені кількісні та якісні показники оцінки якості соціальних послуг.

Аналіз інформації про проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах Полтавської області показав, що 10 структурних підрозділів з питань соціального захисту населення (28,1 %) усупереч законодавству не проводять моніторинг надання соціальних послуг. 25 структурних підрозділів соціального захисту (43,9 %) щороку подають регіональним органам соціального захисту населення узагальнені дані моніторингу надання соціальних послуг (див. Рис. 1.8.1, 1.8.2).

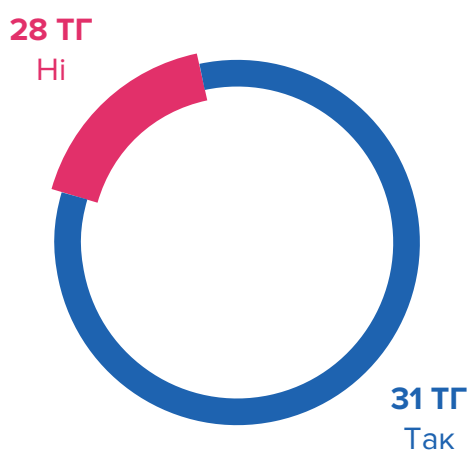

Рисунок 1.8.1. Відсоткове співвідношення ТГ області, які забезпечують проведення моніторингу надання соціальних послуг

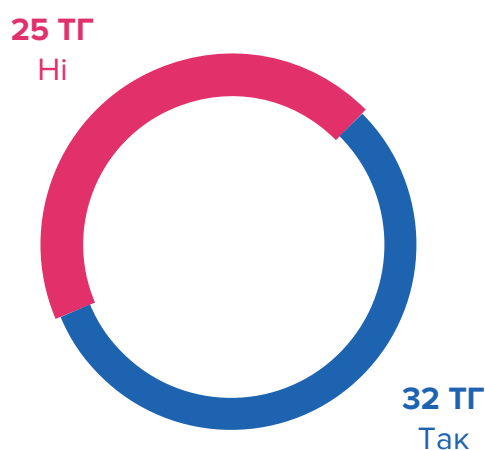

Рисунок 1.8.2. Відсоткове співвідношення ТГ області, які забезпечують подання даних про проведення моніторингу надання соціальних послуг

Лише половина структурних підрозділів соціального захисту населення місцевих громад області проводять зовнішню оцінку надання соціальних послуг. Що стосується внутрішньої оцінки якості соціальних послуг їхніми надавачами, аналіз показав, що 87,7 % із них забезпечують проведення такої оцінки, за винятком семи надавачів соціальних послуг регіону (12,3 %) (див. Рис. 1.8.3, 1.8.4). Не оприлюднюють результати внутрішньої оцінки якості соціальних послуг 28 ТГ області (49,1 %) (див. Рис. 1.8.5).

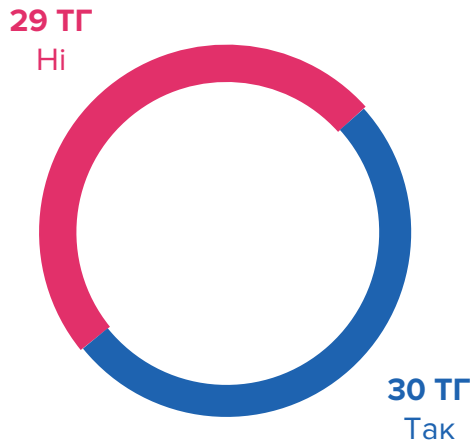

Рисунок 1.8.3. Частка громад області, які забезпечують проведення зовнішньої оцінки надання соціальних послуг

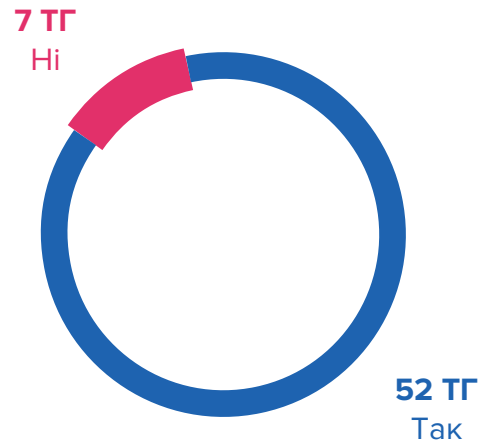

Рисунок 1.8.4. Частка громад області, які забезпечують проведення внутрішньої оцінки надання соціальних послуг

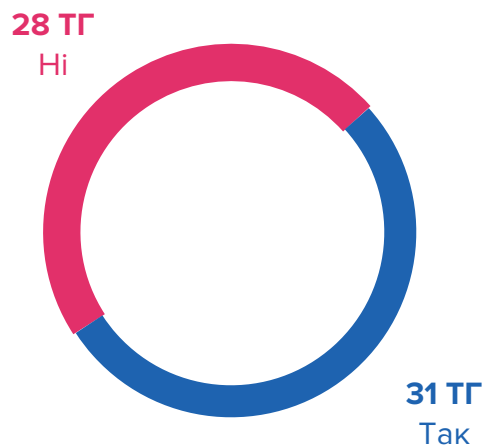

Рисунок 1.8.5. Співвідношення ТГ області стосовно оприлюднення результатів внутрішньої оцінки якості соціальних послуг

Узагальнена інформація щодо проведення моніторингу, зовнішньої оцінки якості соціальних послуг і проведення внутрішньої оцінки якості послуг надавачами в кожній громаді відображена в Таблиці 1.8.1.

Таблиця 1.8.1. Проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у ТГ

№	Назва ТГ	Проведення моніторингу надання соціальних послуг структурними підрозділами соціального захисту	Проведення структурними підрозділами соціального захисту населення зовнішньої оцінки надання соціальних послуг	Проведення внутрішньої оцінки якості соціальних послуг надавачами соціальних послуг
1.	Білицька селищна	✓	×	×
2.	Білоцерківська сільська	✓	×	✓
3.	Великобагачанська селищна	×	×	✓
4.	Великобудищанська сільська	✓	✓	✓
5.	Великорублівська сільська	✓	×	✓
6.	Великосорочинська сільська	✓	×	✓
7.	Гадяцька міська	✓	✓	✓
8.	Глобинська міська	✓	×	✓
9.	Гоголівська селищна	✓	×	✓
10.	Горішньоплавнівська міська	✓	✓	✓
11.	Градизька селищна	✓	✓	✓
12.	Гребінківська міська	✓	✓	✓
13.	Диканська селищна	✓	✓	✓
14.	Драбинівська сільська	×	×	×
15.	Заводська міська	-	-	-
16.	Зіньківська міська	✓	✓	✓
17.	Кам'янопотоківська сільська	✓	✓	✓
18.	Карлівська міська	✓	×	✓
19.	Кобеляцька міська	✓	×	✓
20.	Козельщинська селищна	✓	✓	✓
21.	Коломацька сільська	×	×	✓
22.	Комишнjanська селищна	✓	×	✓
23.	Котелевська селищна	✓	✓	✓
24.	Краснолуцька сільська	×	×	×
25.	Кременчуцька міська	×	×	✓
26.	Ланнівська селищна	×	✓	×
27.	Лохвицька міська	✓	✓	✓
28.	Лубенська міська	✓	✓	✓
29.	Лютенська сільська	×	×	×
30.	Мартинівська сільська	✓	×	×

№	Назва ТГ	Проведення моніторингу надання соціальних послуг структурними підрозділами соціального захисту	Проведення структурними підрозділами соціального захисту населення зовнішньої оцінки надання соціальних послуг	Проведення внутрішньої оцінки якості соціальних послуг надавачами соціальних послуг
31.	Мачухівська сільська	✓	×	✓
32.	Машівська селищна	✓	✓	✓
33.	Миргородська міська	✓	✓	✓
34.	Михайлівська сільська	✓	✓	✓
35.	Нехворощанська сільська	✓	✓	✓
36.	Новогалещинська селищна	✓	×	✓
37.	Новооржицька селищна	✓	✓	✓
38.	Новосанжарська селищна	✓	✓	✓
39.	Новоселівська сільська	✓	×	✓
40.	Оболонська сільська	×	×	×
41.	Омельницька сільська	×	✓	✓
42.	Опішнянська селищна	✓	✓	✓
43.	Оржицька селищна	✓	×	✓
44.	Петрівсько-Роменська сільська	✓	×	✓
45.	Пирятинська міська	✓	×	✓
46.	Піщанська сільська	✓	✓	✓
47.	Полтавська міська	✓	✓	✓
48.	Пришибська сільська	✓	✓	✓
49.	Решетилівська міська	✓	×	✓
50.	Ромоданівська селищна	✓	×	✓
51.	Семенівська селищна	✓	×	✓
52.	Сенчанська сільська	×	×	✓
53.	Сергіївська сільська	✓	✓	✓
54.	Скороходівська селищна	✓	×	✓
55.	Терешківська сільська	✓	×	✓
56.	Хорольська міська	✓	✓	✓
57.	Чорнухинська селищна	✓	✓	✓
58.	Чутівська селищна	✓	✓	✓
59.	Шишацька селищна	✓	✓	✓
60.	Щербанівська сільська	✓	✓	✓

Отже, з огляду на інформацію вищезазначеної таблиці в деяких ТГ області, зокрема Драбівській, Лютенській, Оболонській, Краснолуцькій структурні підрозділи соціального захисту й надавачі соціальних послуг не здійснюють повноваження щодо проведення моніторингу, зовнішньої та внутрішньої оцінки. Окрім того, структурні підрозділи соціального захисту населення Сенчанської, Кременчуцької, Коломацької та Великобагачанської ТГ не забезпечують проведення моніторингу та зовнішньої оцінки, у зазначених громадах надавачі соціальних послуг здійснюють лише внутрішню оцінку якості.

Положення про ГУ Нацсоцслужби передбачає повноваження щодо перевірок організації надання соціальних послуг і соціальної підтримки жителям територіальної громади, дотримання вимог законодавства під час надання державних соціальних допомог, організації надання соціальних послуг підопічним, дотримання вимог Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціалізовані установи для дітей», здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, які належать до вразливих груп населення чи перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг.

Аналіз отриманої для кабінетного аналізу інформації показав, що проведення перевірок правильності надання соціальної підтримки, соціальних послуг і дотримання прав дітей об'єктами державного контролю / моніторингу здійснюється відповідно до щорічного Плану.

Окрім того, на підставі окремих доручень Нацсоцслужби й під час розгляду звернень громадян протягом 2022 року були проведені 43 позапланові перевірки, а протягом I півріччя 2023 року — 38 перевірок дотримання законодавства в соціальній сфері. Проте **питання виконання органами місцевого самоврядування, структурними підрозділами соціального захисту населення повноважень щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальної роботи й соціальних послуг залишилися поза увагою планів та діяльності ГУ Нацсоцслужби.**

Відповідно до аналізу отриманої інформації (форма б) Департамент соціального захисту населення ОДА на регіональному рівні забезпечує проведення моніторингу надання соціальних послуг, оцінювання їхньої якості й оприлюднення відповідних результатів на сайті Департаменту. **Водночас на сайтах ОДА й Департаменту відповідні результати не оприлюднені.**

Структурні підрозділи соціального захисту населення більшості ТГ не забезпечують зовнішню оцінку надання соціальних послуг вразливим категоріям населення.

Висновки

1. Повноваження структурних підрозділів соціального захисту населення більшості ТГ щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальної роботи й соціальних послуг не забезпечене на належному рівні відповідно до законодавства.
2. Головному управлінню Національної сервісної служби в Полтавській області під час планування діяльності передбачати питання контролю за діяльністю структурних підрозділів соціального захисту населення й надавачів соціальних послуг області в частині виконання законодавства щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальної роботи та соціальних послуг.
3. Департаменту соціального захисту населення ОДА активізувати діяльність і забезпечити контроль структурних підрозділів соціального захисту населення ТГ щодо проведення моніторингу надання соціальних послуг, оцінювання їхньої якості в повному обсязі.

РОЗДІЛ 2.

Рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, які надаються у відповідь на кризу та згідно з потребами ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи й розвиток системи надання соціальних послуг для області загалом з урахуванням потреб жителів 60 ТГ області

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.1. Удосконалення місцевих політик		
2.1.1. Внести зміни до стратегічних документів ТГ (визначити операційні цілі та завдання щодо забезпечення потреб жителів громад у соціальних послугах)	2024 рік	Опішнянська, Глобинська, Чорнухинська, Новооржицька, Ромоданівська, Ланнівська, Кобеляцька, Великосорочинська, Скороходівська, Лохвицька, Оржицька, Сенчанська, Горішньоплавнівська, Лютенська, Кременчуцька, Коломацька ТГ
2.1.2. Розробити та затвердити місцеві програми забезпечення потреб населення у соціальних послугах	2024 рік	Білоцерківська, Великобудушанська, Великорублівська, Великосорочинська, Гадяцька, Гоголівська, Гребінківська, Драбинівська, Зіньківська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Коммшнянська, Котелевська, Краснолуцька, Кременчуцька, Ланнівська, Мартинівська, Миргородська, Михайлівська, Новогалещинська, Омельницька, Опішнянська, Оржицька, Піщанська, Пришибська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Терешківська, Чорнухинська
2.1.3. Запровадити у громадах систему планування та фінансування соціальних послуг на підставі визначення реальних потреб громад в соціальних послугах з урахуванням статі, віку, місця проживання вразливих категорій осіб / сімей, пріоритетних потреб цільових аудиторій	2024 рік	Органи місцевого самоврядування
2.1.4. Завершити збирання, узагальнення та аналіз даних для соціально-демографічного паспорту у територіальних громадах щодо кількості осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення (відповідно до вимог наказу Міністерства соціальної політики від 19 квітня 2023 року № 130-Н	2024 рік	Органи місцевого самоврядування

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<p>«Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах»)</p>		
<p>2.1.5. Забезпечити оновлення даних щодо соціально-демографічної ситуації в територіальних громадах і кількості осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення</p>	<p>Один раз на три роки в період із 1 січня до 15 червня</p>	<p>Органи місцевого самоврядування</p>
<p>2.2. Удосконалення системи управління та адміністрування у сфері надання соціальних послуг на місцевому й регіональному рівнях</p>		
<p>2.2.1. Привести у відповідність систему управління та адміністрування у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг ТГ Полтавської області до наказу Мінсоцполітики від 31 липня 2023 року № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»</p>	<p>2024 рік</p>	<p>Департамент соціального захисту населення Полтавської ОДА, Головне управління Національної соціальної сервісної служби у Полтавській області</p>
<p>2.2.2. Створити у структурах виконавчих органів відповідних рад ТГ Полтавської області структурний підрозділ з питань соціального захисту</p>	<p>2024 рік</p>	<p>Градизька, Краснолуцька, Гребінківська, Скороходівська, Новоселівська, Петрівсько-Роменська ТГ</p>
<p>2.2.3. Структурним підрозділам із питань соціального захисту забезпечити неухильне виконання функцій щодо організації надання соціальних послуг, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • планування соціальних послуг і видатків на їхнє надання; 	<p>Постійно</p>	<p>Органи місцевого самоврядування</p>

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<ul style="list-style-type: none"> розроблення відповідних пропозицій до проєктів місцевих програм соціального розвитку, проєктів бюджетів ТГ; здійснення контролю, моніторингу, оцінки якості соціальних послуг 		
<p>2.2.4. Ввести у штати структурних підрозділів із питань соціального захисту населення виконавчого органу сільських, селищних, міських рад ТГ Полтавської області посади соціального менеджера</p>	2024 рік	Органи місцевого самоврядування
<p>2.2.5. Забезпечити у ТГ Полтавської області заповнення електронних баз даних отримувачів і надавачів соціальних послуг для налагодження постійного моніторингу за обсягом та якістю надання соціальних послуг населенню ТГ, об'єктивної щорічної оцінки потреби в послугах для формування бюджетних програм</p>	2024 рік	Органи місцевого самоврядування
<p>2.2.6. Забезпечити проведення визначення потреб населення ТГ Полтавської області в соціальних послугах відповідно до наказу Міністерства соціальної політики України відповідно до наказу Мінсоцполітики від 19 квітня 2023 року . № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах», із широким залученням представників вразливих груп населення, громадських об'єднань, благодійних організацій для формування соціального бюджету й розвитку соціальної інфраструктури</p>	Щорічно / раз на три роки	Департамент соціального захисту населення Полтавської ОДА, Головне управління Національної соціальної сервісної служби у Полтавській області Органи місцевого самоврядування

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<p>2.2.7. Затвердити у ТГ Порядок визначення потреб громади в соціальних послугах</p>	2024 рік	<p>Чутівська, Решетилівська, Зіньківська, Білоцерківська, Лубенська, Глобинська, Новооржицька, Ромоданівська, Ланнівська, Полтавська, Михайлівська, Великобагачанська, Мартинівська, Кобеляцька, Великобудищанська, Новогалещинська, Щербанівська, Великосорочинська, Скороходівська, Хорольська, Котелевська, Сенчанська, Горішньоплавнівська, Білицька, Козельщинська, Лютенська, Кам'янопотоківська, Краснолуцька, Кременчуцька, Гребінківська, Великорублівська, Драбинівська, Диканська, Комишнянська, Оболонська, Гоголівська, Новосанжарська, Коломацька, Семенівська, Сергіївська ТГ</p>
<p>2.2.8. Затвердити Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг у ТГ Полтавської області</p>	2024 рік	<p>Білицька, Білоцерківська, Великобагачанська, Великобудищанська, Великорублівська, Великосорочинська, Глобинська, Гоголівська, Горішньоплавнівська, Градизька, Гребінківська, Диканська, Драбинівська, Зіньківська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Козельщинська, Коломацька, Комишнянська, Котелевська, Краснолуцька, Кременчуцька, Ланнівська, Лохвицька, Лубенська, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Миргородська, Михайлівська, Новогалещинська, Новооржицька, Новоселівська, Новосанжарська, Оболонська, Опішнянська, Пирятинська, Полтавська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Сергіївська, Скороходівська, Хорольська, Чутівська ТГ</p>

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<p>2.2.9. Залучити до надання соціальних послуг жителям громад надавачів соціальних послуг недержавного сектору шляхом упровадження механізмів соціального замовлення</p>	2024 рік	<p>Білицька, Білоцерківська, Великобагачанська, Великобудищанська, Великорублівська, Великосорочинська, Горішньоплавнівська Глобинська, Гоголівська, Градизька, Гребінківська, Диканська, Драбинівська, Зіньківська, Кам'янопотоківська, Карлівська, Кобеляцька, Козельщинська, Коломацька, Комишнянська, Котелевська, Краснолуцька, Ланнівська, Лохвицька, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Машівська, Миргородська, Михайлівська, Нехворощанська, Новогалещинська, Новосанжарська, Новоселівська, Оболонська, Омельницька, Опішнянська, Оржицька, Петрівсько-Роменська, Пирятинська, Піщанська, Полтавська, Пришибська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Сергіївська, Скороходівська, Терешківська, Хорольська, Чорнухинська, Чутівська, Шишацька, Щербанівська ТГ</p>
<p>2.2.10. Забезпечити контроль за здійсненням структурними підрозділами соціального захисту населення громад моніторингу та оцінки якості соціальної роботи й соціальних послуг та проведення зовнішньої оцінки, а також проведення надавачами соціальних послуг внутрішньої оцінки якості соціальних послуг</p>	Щорічно	<p>Головне управління Національної соціальної сервісної служби України в Полтавській області</p>
<p>2.2.11. Надати методичну допомогу структурним підрозділам соціального захисту населення громад щодо проведення моніторингу надання соціальних послуг та проведення оцінки якості соціальних послуг</p>	Постійно	<p>Департамент соціального захисту населення ОДА</p>

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.3. Розвиток мережі надавачів соціальних послуг усіх форм власності		
2.3.1. Створити надавачів соціальних послуг — ЦНСП / ЦСС / ТЦСО у ТГ	2024 рік	Великорублівська, Драбинівська, Коломацька, Мартинівська, Мачухівська, Ланнівська, Ромоданівська, Новогалещинська ТГ
2.3.2. Активізувати роботу щодо використання механізмів аутсорсингу соціальних послуг, зокрема: соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проєктів тощо. Передбачати щорічно кошти на впровадження цих механізмів	2024–2025 роки	Департамент соціального захисту населення, Органи місцевого самоврядування
2.3.3. Створити у громадах додатково ЦСС або реорганізувати ТЦСО у ЦНСП	2024 рік	Піщанська, Оржицька, Михайлівська, Горішньоплавнівська, Гоголівська ТГ
2.3.4. Розвинути мережу центрів комплексної реабілітації дітей / осіб з інвалідністю у громадах	2024 рік	Органи місцевого самоврядування
2.3.5. Привести приміщення надавачів соціальних послуг у відповідність до ДБН щодо інклюзивності	2024–2025 роки	Великобагачанська, Великобудищанська, Гадяцька, Глобинська, Горішньоплавнівська, Градизька, Гребінківська, Диканьська, Кобеляцька, Кременчуцька, Лубенська, Лютенська, Миргородська, Михайлівська, Новоселівська, Оболонська, Оржицька, Пирятинська, Піщанська, Сенчанська, Скороходівська, Терешківська, Хорольська, Чутівська, Миргородська, Новооржицька, Петрівсько-Роменська ТГ
2.3.6. Вжити заходів щодо забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг спеціально облаштованим транспортом для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2024–2025 роки	Органи місцевого самоврядування

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.4. Розвиток пріоритетних видів соціальних послуг для жителів регіону, зокрема комплексних спеціалізованих соціальних послуг (з урахуванням результатів визначення потреб)		
2.4.1. Удосконалити на регіональному й місцевому рівнях систему обліку та звітності щодо наданих соціальних послуг	2024 рік	Департамент соціального захисту населення ОДА, Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг у ТГ
2.4.2. Вивчити потреби та взяти заходи щодо забезпечення незадоволеного попиту у громадах області на соціальні послуги, які не надаються в жодній із громад області, зокрема послуг : <ul style="list-style-type: none"> • денного догляду дітей з інвалідністю; • підтриманого проживання осіб старшого віку; • транзитного проживання / учбова квартира; • супроводу під час інклюзивного навчання; • короткотермінового проживання; • персонального асистента; • соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів; • соціально-психологічної реабілітації осіб з ігровою залежністю; • тимчасового відпочинку для осіб, які здійснюють догляд за особами з інвалідністю 	2024–2025 роки	Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг у ТГ, служби у справах дітей ТГ
2.4.3. За результатами визначення потреб населення в соціальних послугах запланувати впровадження соціальних послуг для: <ul style="list-style-type: none"> • дітей з особливими освітніми потребами; • дітей із тяжкими захворюваннями, порушеннями, травмами, станами (зокрема до встановлення інвалідності); 	2024 рік, постійно	Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг уТГ

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<ul style="list-style-type: none">дітей, які потребують паліативної допомоги, зокрема: послуг денного догляду для дітей з інвалідністю, супроводу під час інклюзивного навчання, тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю		
2.4.4. Створити відділення натуральної адресної допомоги й запровадити соціальну послугу «Натуральної допомоги» відповідно до вимог державного стандарту	2024 рік	Великорублівська, Градизька, Лютенська, Новоселівська, Ромоданівська, Сергіївська ТГ
2.4.5. Запровадити базову соціальну послугу «Консультавання» відповідно до вимог державного стандарту	2024 рік	Великорублівська, Кам'янопотоківська, Краснолуцька, Ланнівська, Мартинівська, Миргородська, Оржицька, Михайлавська, Новогалещинська, Новооржицька, Новоселівська, Ромоданівська, Семенівська ТГ
2.4.6. Запровадити базову соціальну послугу «Інформування»	2024 рік	Великорублівська, Гадяцька, Гребінківська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Котелевська, Мартинівська, Михайлавська, Новогалещинська, Новосанжарська, Новоселівська, Оболонська, Оржицька, Ромоданівська, Петрівсько-Роменська, Скороходівська, Хорольська, Чорнухинська, Чутівська ТГ
2.4.7. Визначити як пріоритетний напрямок у громадах області розвиток та впровадження сімейно орієнтованих соціальних послуг для сімей та дітей	2024 рік, постійно	Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг у ТГ, служби у справах дітей ТГ
2.4.8. Створити відділення соціальної роботи й запровадити соціальну послугу «Супровід сімей / осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах» відповідно до вимог державного стандарту	2024 рік	Гребінківська, Кам'янопотоківська, Новогалещинська, Новоселівська, Оржицька, Пришибська, Піщанська, Ромоданівська, Сергіївська

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<p>2.4.9. Запровадити у громадах послугу соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти сироти й діти, позбавлені батьківського піклування, відповідно до вимог державного стандарту</p>	2024 рік	<p>Великобагачанська, Великобудищацька, Великорублівська, Великосорочинська, Гребінківська, Диканська, Кам'янопотоківська, Коломацька, Котелевська, Ланнівська, Мачухівська, Михайлівській, Нехворощанська, Новогалещинська, Новооржицька, Новоселівська, Оболонська, Опішнянська, Оржицька, Піщанська, Пришибська, Ромоданівська, Сенчанська, Сергіївська, Терешківська, Хорольська ТГ</p>
<p>2.4.10. Запровадити у громадах базову соціальну послугу «Представництво інтересів»</p>	2024 рік	<p>Білицька, Великобудищацька, Великорублівська, Великосорочинська, Градизька, Драбинівська, Кам'янопотоківська, Карлівська, Кобеляцька, Комишнянська, Краснолуцька, Ланнівська, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Машівська, Михайлівська ТГ</p>
<p>2.4.11. Запровадити соціальну послугу «Транспортна послуга. Соціальне таксі»</p>	2024–2025 роки	<p>Новогалещинська, Новосанжарська, Новоселівська, Оболонська, Опішнянська, Оржицька, Петрівсько-Роменська, Пришибська, Ромоданівська, Семенівській, Скороходівській, Терешківська, Хорольська, Чорнухинська ТГ</p>
<p>2.4.12. Запровадити соціальну послугу «Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату»</p>	2024–2025 роки	<p>Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг у ТГ</p>
<p>2.4.13. Запровадити соціальну послугу «Соціально-психологічна реабілітація»</p>	2024 рік	<p>Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг у ТГ</p>

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.4.14. У громадах запровадити послуги для осіб із числа учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з повномасштабною війною Російської Федерації проти України: соціально психологічної реабілітації, консультування психолога, соціального супроводу під час працевлаштування та на робочому місці, соціально-трудової адаптації відповідно до визначених потреб	2024–2025 роки	Органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг у ТГ

2.5. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг

2.5.1. Ввести посади фахівців із соціальної роботи, зокрема й на віддалених робочих місцях	2024 рік	Михайлівська, Сенчанська, Великорублівська, Драбинівська, Коломацька, Мартинівська, Мачухівська, Ланнівська, Омельницька, Гоголівська, Кобеляцька, Новосанжарська, Кременчуцька ТГ
2.5.2. Забезпечити введення додаткових посад психологів, соціальних працівників, соціальних робітників, медичного та іншого персоналу в кількості, достатній для задоволення потреб населення територіальних громад у соціальних послугах (враховуючи нормативи, визначені державними стандартами соціальних послуг)	2024 рік	Органи місцевого самоврядування області
2.5.3. Ввести посади методистів та психологів у штат Полтавського обласного центру соціальних служб	2024 рік	Департамент соціального захисту населення Полтавської ОДА

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.6. Підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги		
2.6.1. Провести навчальні заходи для представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності для вдосконалення знань і навичок для ефективного управління сферою соціального захисту населення, захисту прав дітей і надання соціальних послуг, використання можливостей, які надаються децентралізованою системою управління	Щорічно	Полтавський обласний центр соціальних служб
2.6.2. Забезпечити практику методичного супроводу місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, надавачів соціальних послуг усіх форм власності щодо організації в територіальних громадах системної соціальної роботи та організації надання доступних та ефективних соціальних послуг	Щорічно	Полтавський обласний центр соціальних служб
2.6.3. Активізувати роботу щодо проведення навчальних заходів для працівників структурних підрозділів із питань соціального захисту населення, служб у справах дітей	2024–2025 роки	Полтавський обласний центр соціальних служб
2.6.4. Розробити та затвердити регіональні програми навчання, підвищення компетентностей для тренерів	2024–2025 роки	Полтавський обласний центр соціальних служб

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<h2>2.7 Посилення комунікації з жителями територіальних громад для підвищення їхньої обізнаності щодо соціальних послуг, їхнього змісту, порядку й умов надання</h2>		
<p>2.7.1. Забезпечити затвердження переліку соціальних послуг, які надаються у громадах, на календарний рік відповідно до вимог законодавства</p>	Щорічно	<p>Великосорочинська, Кам'янопотоківська, Коломацька, Мартинівська, Михайлівська, Нехворощанська, Оболонська, Пришибська, Терешківська; Градизька, Козельщинська, Котелевська, Новосанжарська, Новооржицька, Ромоданівська, Семенівська, Скороходівська, Чутівська, Шишацька, Глобинська, Гребінківська, Драбинівська, Зіньківська, Карлівська, Кобеляцька, Кременчуцька, Лубенська, Миргородська, Пирятинська міська, Хорольська ТГ</p>
<p>2.7.2. Забезпечити розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ для інформування жителів про соціальні послуги, які надаються у громадах</p>	Щорічно	<p>Великорублівська, Великосорочинська, Драбинівська, Кам'янопотоківська, Коломацька, Мартинівська, Мачухівська, Михайлівська, Нехворощанська, Оболонська, Піщанська, Терешківська, Новоселівська, Сенчанська, Терешківська, Щербанівська; Гоголівська, Градизька, Новооржицька, Ромоданівська, Семенівська, Скороходівська, Чутівська, Чорнухинська, Глобинська, Гребінківська, Зіньківська, Кобеляцька, Кременчуцька, Лубенська, Миргородська, Решетилівська, Хорольська ТГ</p>
<p>2.7.3. Забезпечити оприлюднення на сайтах сільських, селищних, міських рад звіту структурного підрозділу соціального захисту населення за результатами визначення потреб населення громад у соціальних послугах</p>	Щорічно	<p>Білоцерківська, Великобудичанська, Великорублівська, Великосорочинська, Драбинівська, Кам'янопотоківська, Коломацька, Краснолуцька, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Михайлівська, Нехворощанська, Петрівсько-Роменська, Ромоданівська, Щербанівська,</p>

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
		Білицька, Градизька, Диканська, Козельщинська, Новогалещинська, Новооржицька, Опішнянська, Оржицька, Скороходівська, Чорнухинська ТГ
2.7.4. Привести у відповідність до законодавства діяльність громад Полтавської області в частині інформування населення за напрямком розвитку соціальних послуг і соціальної роботи	2024 рік	Органи місцевого самоврядування
2.7.5. Оновити офіційні сайти ОДА й Департаменту соціального захисту в частині змістовного наповнення інформацією про наявні соціальні послуги та перспективи їхнього розвитку, проведення соціальної роботи / надання соціальних послуг для населення	2024 рік, постійно	Департамент соціального захисту населення Полтавської ОДА
2.7.6. Забезпечити проведення щорічного моніторингу надання соціальних відповідно до законодавства	2024 рік	Структурним підрозділам соціального захисту населення виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад
2.7.7. Забезпечити проведення структурними підрозділами соціального захисту населення зовнішньої оцінки надання соціальних послуг	2024 рік	Структурним підрозділам соціального захисту населення виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад
2.7.8. Забезпечити проведення внутрішньої оцінки якості соціальних послуг	2024 рік	Надавачі соціальних послуг у ТГ
2.7.9. Забезпечити виконання повноважень щодо здійснення моніторингу надання соціальних послуг і проведення зовнішньої оцінки якості надання соціальних послуг	2024 рік	Структурним підрозділам соціального захисту населення виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
<p>2.8. Цифровізація процесу визначення потреб населення в соціальних послугах і надання соціальних послуг, зокрема шляхом запровадження й використання Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг на місцевому, регіональному й національному рівнях</p>		
<p>2.8.1. Завершити автоматизацію процесів оброблення й передавання документів заявників із питань соціального захисту населення від віддалених старостинських округів до ЦНАП</p>	<p>2024–2025 роки</p>	<p>ТГ області</p>
<p>2.8.2. Здійснити перевірку даних щодо внесених надавачів до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг</p>	<p>2024 рік</p>	<p>Департамент соціального захисту населення ОДА, структурні підрозділи соціального захисту населення виконавчих комітетів міських, сільських, селищних рад</p>
<p>2.8.3. Здійснити заходи з передавання повноважень щодо ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг до відповідних структурних підрозділів соціального захисту населення виконавчих міських, сільських, селищних рад</p>	<p>2024 рік</p>	<p>Структурні підрозділи соціального захисту населення виконавчих комітетів міських, сільських, селищних рад</p>
<p>2.9. Матеріально-технічне забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг</p>		
<p>2.9.1. Вжити заходів щодо приведення приміщень комунальних надавачів соціальних послуг у відповідність до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»</p>	<p>2024–2025 роки</p>	<p>Великобагачанська, Великобудищанська, Гадяцька, Глобинська, Горішньоплавнівська, Градизька, Гребінківська, Диканьська, Кобеляцька, Кременчуцька, Лубенська, Лютенська, Миргородська, Михайлівська, Новоселівська, Оболонська, Оржицька, Пирятинська, Піщанська, Сенчанська, Скороходівська, Терешківська, Хорольська, Чутівська, Миргородська, Новооржицька та Петрівсько-Роменська ТГ</p>

Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.9.2. Вжити заходів щодо забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг спеціально облаштованим транспортом для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2024–2025 роки	Білицька, Великобудищанська, Великорублівська, Великосорочинська, Гоголівська, Градизька, Диканьська, Драбинівська, Заводська, Кам'янопотоківська, Карлівська, Козельщинська, Коломацька, Комишнянська, Краснолуцька, Ланнівська, Лютенська, Мартинівська, Мачухівська, Нехворощанська, Новогалещинська, Новооржицька, Новосанжарська, Новоселівська, Оболонська, Омельницька, Опішнянська, Петрівсько-Роменська, Решетилівська, Ромоданівська, Семенівська, Сенчанська, Сергіївська, Скороходівська, Терешківська, Щербанівська ТГ

